

บทที่ ๕

การตัดคำ

ถ้าเราสังเกตคำพหูในภาษาสงขลาและเปรียบเทียบกับกรุงเทพฯ แล้วจะเห็นว่า คำในสงขลามีน้อยพยางคกว่าคำในกรุงเทพฯ และส่วนมากเป็นคำโดด ทั้งนี้อาจจะ เป็นเพราะว่าสงขลาตัดคำออกหรือกรุงเทพฯ เพิ่มคำขึ้นก็ได้ เรายังไม่มีหลักฐาน เพียงพอที่จะตัดสินลงไปได้เด็ดขาด

ในที่นี้จะถือเอาภาษากรุงเทพฯ เป็นหลักในการพิจารณาไปก่อน จึงพอจะกล่าว ได้ว่า สงขลาตัดคำให้เหลือน้อยพยางคดังนี้ คือ

๑ คำที่เป็นอักษรนำในกรุงเทพฯ ในสงขลาส่วนมากจะตัดพยางค์หน้าออกเสีย มียกเว้นเพียงบางคำเท่านั้น (ดังใจกล่าวไว้ในเรื่องอักษรนำ) ตัวอย่าง

(ก.ท.)	ขนม	—	(ส.ข.)	นม
	จมุก	—		มูก
	ฉลุ	—		ลู
	ควาด	—		วาด
	ถนน	—		น
	สลบ	—		ลือบ
	ขนมฝรั่ง	—		นมฝรั่ง
	สังขยา	—		สังกา
<u>คำที่ยกเว้น</u>	(ก.ท.) ฉลาด	—		ฉาลาด
	สนาม	—		สาสนาม
	สมัคร	—		สามัค
	สมุน	—		สามุน
	สมัคร	—		สามัค
	เสมียน	—		สามีเยน

๒. ก. คำที่มีเสียง อะ ในกรุงเทพฯ เช่น กะ กระ คะ จะ ตะ ทะ ปะ ประ
ระ ละ สะ หรือ บรร (ซึ่งมีน้อย) เมื่อไปประสมกับคำอื่นแล้ว ในสงขลามักจะตัดออก
เสียงเป็นส่วนใหญ่ (ยกเว้น มะ) ตัวอย่าง

(ก.ท.)	กะคาน	-	(ส.ข.)	คาน ⁺
	กะบอก	-		บอก
	กะคังงา	-		คังฮา, คินฮา
	จะเข้, จรเข้	-		เข้
	ตะกว	-		กว
	ตะลึงปลิง	-		หลิงปลิง ⁺
	ทะเล	-		เล ⁻
	ประทุ	-		ทุ ⁻
	ประนมมือ	-		นมมือ ⁻
	สะกิด	-		กิด ⁺
	ละออง	-		ออง (เสียง ออ) ⁺
	ระซัง	-		ซัง ⁻
	พะนัน	-		นัน ⁻
	บรรทุก	-		ถูก
	ไม้บันทึก	-		หมายถัก
	ตะพานน้ำ	-		พานน้ำ
	หางกะเบน	-		ฮางเบน ⁺
	โจงกะเบน	-		จูงเบน ⁺
	ลูกกะสุน	-		โหลก ⁺ ซุน
	หัวกะโหลก	-		หัว ⁻ โหลก

(ก.ท.) ลูกกะเดือก	-	(ส.ช.) โหลกเดือก
เงื่อนกะตุก	-	เสี้ยน'ถอก
มคตะนอย	-	หม้อคน้อย
หลอดตะเกียง	-	กลอง'เกียง
ไล่ตะเกียง	-	สำ'เกียง
คินประสีว	-	คินชีว
สบประมาท	-	ซ็อบมีาค
โรงพยาบาล	-	โลงหย่าบาน
นางพยาบาล	-	นางหย่าบาน

ข. คำที่เป็นเสียง มะ ในกรุงเทพฯ นั้น ในสงขลาส่วนมากจะใช้ ลูก แทน มีบางคำที่ตัด มะ ออก เช่น มะพร้าว เป็น พราว (ออกเสียง ผลาว) หรือไม่ก็ใช้ สม หรือ ลูก (สงขลาออกเสียง โหลก') แทน มะ ตัวอย่าง

มะ - ลูก. สม

(ก.ท.) มะกรูด	-	(ส.ช.) ลูกกรูด
มะขาม	-	ลูกขาม, ส้มขาม
มะเขือ	-	ลูกเขือ
มะตูม	-	ลูกตูม
มะปริง	-	ลูกปริง, ส้มปริง
มะม่วง	-	ลูกม่วง, ส้มม่วง
มะยม	-	ลูกยม
มะไฟ	-	ลูกไคว
มะอึก	-	ลูกอึก
มะนาว	-	ลูกนาว, ส้มนาว

ข้อสังเกต คำบางคำใช้ ลูก หรือ ส้ม นำหน้าก็ได้ เช่น คำมะม่วงในสงขลา เรียกทั้งลูกม่วงและส้มม่วง ทั้งนี้สังเกตได้ว่า ความหมายที่ต่างกัน คือ ถ้าพูดว่า ลูกม่วง หมายถึง มะม่วง ทัว ๆ ไป อาจจะหวานหรือเปรี้ยวก็ได้ แต่ถ้าพูด ส้ม นำหน้าเป็น ส้มม่วง หมายถึง มะม่วงเปรี้ยวแน่ๆ เช่นพูดว่า

(ส.ช.) เอาส้มม่วงมาจุ่มเกลือ - (ก.ท.) เอามะม่วงที่ยังไม่สุกมาจุ่มเกลือ หรือ ชาวเหนียวมะม่วง ในสงขลาจะพูดว่า เหนียวลูกม่วง อย่างเดียว เขาจะไม่พูดว่า เหนียวส้มม่วง เป็นอันขาด

นอกจากนี้บางคำที่มีรสเปรี้ยวแต่ไม่นิยมเรียก ส้ม ก็มี เช่น มะยม เรียก ลูกยม ไม่ได้ใช้ว่า ส้มยม หรือ มะไฟ ก็ใช้ลูกไฟ ไม่ได้ใช้ ส้มไฟ เลย

ค. คำที่เป็นศัพท์ที่มาจากภาษาบาลีสันสกฤตซึ่งเพี้ยนยืมไปจากกรุงเทพฯ นั้น ในสงขลาจะไม่คัดออกเลย เช่น

(ก.ท.)	กระทรวง	-	(ส.ช.)	กละทรวง
	เกษตร	-		กาเซต
	ไปรษณีย์	-		ไปลสานี
(ก.ท.)	โทรเลข	-	(ส.ช.)	โทหล่าเซลก'
	โทรศัพท์	-		โทหล่าซิป
	วิทยุ	-		หวิดถ่าหฺยู่ เป็นคัน

๓. คำที่มีลักษณะต่างจากข้อ ๑ ๒ ที่สงขลาคัดออกก็มีบ้าง เช่น

(ก.ท.)	ชั่วอายุ	-	(ส.ช.)	จิวโระ
	คอกพิกุล	-		คอกกุน
	เตาหุ่ย	-		ถ่าวญี่
	ปัตตานี	-		ต่านี้
	ปีที่แล้ว	-		ปีแหลว
	นาฬิกา	-		หนากา
	นิมนต์	-		มนต์

(ก.ท.)	ชาวสาร	-	(ส.ช.)	ซาน
	ชาวเหนียว	-		เนี้ยว
	เขาพรรษา	-		ชาวซา
	จำพรรษา	-		จำซา
	ตลาดนัด	-		หนด
	น้ำมัน	-		มัน
	เปี้ยคเปี้ยค	-		เปี้ยน
	แป้งเปี้ยก	-		เปี้ยก
	ลูกกุกแจ	-		โหลก'แจ
	สัพยอก	-		ยอก
	สายยู	-		ยู
	ไล่เคื่อน	-		เคื่อน
	คกงะพัน	-		คกง
	ทุ่กวันนี้	-		ทุ่กวัน, โนอยู่

หมายเหตุ

เสียง ร, ล ในกรกฎเทพ ๗ เป็น ค ในสงขลาทงหนต
(ตั้งกลาแล็ด) แต่ในคำที่กรกฎเทพ ๗ ๑๕ ๖ ละเวง ๖ ในภษา
สงขลาคับย ขอให้ใช้วิธีด่าใน สงขลาคอกลีง ค .

ภาคที่ ๒

ความหมาย

บทที่ ๑

คำเดียวกันที่ใช้ในความต่างกัน

คำ ๆ เดียวกันแต่ใช้ต่างกันในระหว่างกรุงเทพฯ ฯ และสงขลานั้นมีอยู่

๒ ลักษณะ คือ

๑. สงขลาใช้ในความกว้างกว่า

๒. ใช้ในความหมายต่างกัน

๓. คำ ๆ เดียวกันแต่ในสงขลาใช้ในความหมายกว้างกว่า

ในการเปรียบเทียบความหมายของคำในภาษากรุงเทพฯ ฯ และภาษาสงขลา จะถือเอาภาษากรุงเทพฯ ฯ เป็นหลักในการพิจารณา ที่ว่าสงขลาใช้ในความกว้างกว่า นั้นหมายความว่า คำที่มีความหมายเดียวในกรุงเทพฯ ฯ นั้นในสงขลาใช้ได้หลายความหมาย จึงจะไต่ยกตัวอย่างดังต่อไปนี้

เกวียน (ส.ข. เป็น เกลี่ยม) ในกรุงเทพฯ ฯ หมายถึงลักษณะที่กรอบจน จะใหม่เท่านั้น ส่วนในสงขลาหมายถึง กรอบ ควบ เช่น

หมุกรอบ (ก.ท.) - หมูย่างหนึ่งเกลี่ยม (ส.ข.)

คา ในกรุงเทพฯ ฯ มีทั้งคำ คา และ ราคา ใช้ทั้ง ๒ คำ บางกรณีก็ใช้แทนกันได้ เช่น ของมีคา - ของมีราคา แต่คำ "คา" ใช้ใ้กว้างกว่าคือใช้กับ

สิ่งที่เป็นนามธรรมควย เช่น คาของควมกึ เราไมไ้ควา รากาของควมกึ

ในสงขลาเกมิไมมีควา รากา ไ้ควา คา คาเกือว เช่น

ของนี้คาเทาใ (ส.ข.) - ของนี้รากาเทาไร (ก.ท.)

แตปัจจุบันนี้ใ้ควา รากา จากกรุงเทพ ฯ ไปไ้ควา

นอกจากนี้ยังนำควา คา ไปไ้ควา เป็นควาสมอกึ เช่น

คากัน (ส.ข.) - พอกัน , เทากัน (ก.ท.) เช่น เมื่อเห็นเด็กสงคน

ทะเลาะกันแลวพูดว คากัน หมายถึงว พอกัน คือ ทางคนตางจะเอาเรองกัน

เชือกสงเลนนี้คากัน (ส.ข.) - เชือกหลงเลนนี้เทากัน

ไ้ควา - ไ้ เช่น ทำขวกเขาแตกเอาไปไ้ควาใ้เขาเสีย (ส.ข.)

- ทำขวกเขาแตกเอาไปไ้ใ้เขาเสีย (ก.ท.)

นอกจากนี้บางที่ยังใ้ควาในควมวว ขนาด อิกควย เช่น

เอายาวควาไหน (ส.ข.) - เอายาวขนาดไหน (ก.ท.)

คว ในกรุงเทพ ฯ หมายถึง คว อทางเคียว เช่น ควถั่วลิสง เป็นต้น

ในสงขลาหมายถึง คัก ควย เช่น

ควคววแฮ (ส.ข.) - คักถ่วงอก (ก.ท.)

ควบิฮุน - คักเสนหมี

จอก ในกรุงเทพ ฯ หมายถึง พรรณไม้นำประเกทเคียวกับแหน

ส่วสงขลาหมายถึง ถวย, แกวนำ และลักษณะนามแทนควา แกว อิกควย เช่น

จอกชา (ส.ข.) - ถวยชา (ก.ท.)

จอกนำ - แกวนำ

จอกชใ - ถวยตะไล

เอาจอกใ้นำมาสงจอก - เอาแกวใ้นำมาสงแกว

ขับ (มาจาก กระขับ) ในสงขลานอกจากจะใช้ในความว่า กระขับ คือ
แนบ เช่น เกาะไหนดแนบ ๆ (ก.ท.) - เกาะไหรับับ ๆ (ส.ข.) แล้ว ยังใช้
ในความหุ้ยอื่นได้อีก เช่น

ก. ลำสัน เช่น เด็กนี้ขับจิ้ง (ส.ข.) - เด็กคนนี้รูปร่างลำสันจริง

ข. มาก เช่น กินขับ - กินมาก, กินจุ

ค. เจนจิก เช่น เด็กนี้ทำงานขับเหมือนคนใหญ่ (ส.ข.) - เด็กคนนี้ทำงาน
เจนจิก (เก่ง) เหมือนผู้ใหญ่

ง. ไม่เหมาะจะเหยาะ เช่น เวลาทำไรทำขับ (ส.ข.) - เวลาทำอะไรไม่เหมาะ
จะเหยาะ

คิปลิ (คำนี้ในสงขลาบางทีก็ออกเสียงเป็นคิปลิ) ในกรุงเทพฯ หมายถึง
พริกชนิดหนึ่งซึ่งเป็นส่วนประกอบของเครื่องเทศเท่านั้น ส่วนในสงขลาหมายถึง

พริกทุกชนิด เช่น พริกขี้หนู (ก.ท.) - คิปลิขี้หนู (ส.ข.)

พริกแห้ง - คิปลิเมือง

พริกหยวก, พริกขี้ฟ้า - คิปลิคอกใหญ่

คิปลิ - คิปลิเขียก (เขียก คือ เขือก)

คั้ง ในกรุงเทพฯ ใช้ในความหมายว่า วางของที่ล้มได้ให้ตั้งตรง เช่น
คั้งเทียนไขขึ้น เป็นต้น ในสงขลาใช้ในความนั้นแล้วยังใช้ในความว่า วาง ควย เช่น

เอากระดาษวางไวบนโต๊ะ (ก.ท.) - เอาคากคั้งไวบนโต๊ะ (ส.ข.)

กั๊ก ในสงขลาใช้เหมือนกับกรุงเทพฯ ๗ ทุกอย่าง แต่ใช้หมายถึงหน้ด้วย
เช่น หน้ (ก.ท.) - เบี้ยกั๊ก, คากั๊ก (ส.ข.)

เป็นหน้ - กั๊ก, กั๊กเบี้ย

กั๊กอย่าง ไปทวงหน้ (ก.ท.) - ไปเก็บเบี้ยคากั๊ก

เขาเป็นหน้เราหาบาท - เขากั๊กเบี้ยเราหาบาท

นอกจากนี้ยังมีคำว่า จับกั๊ก ในสงขลาซึ่งตรงกับ จับได้ ในกรุงเทพฯ ๗

เช่น แม่จับไคววากูโกหก (ก.ท.) - แม่จับกั๊กวากูชั๊ก (ส.ข.)

วิ่งไล่จับตัวให้ไคณะ - แลนยักจับตัวให้กั๊กณะ

กั๊ก (ในสงขลาเป็น กั๊ก) นอกจากจะใช้ในความหมายตรงข้ามกับ กั๊ก
แล้ว ยังหมายถึง กั๊ก สำหรับเสื้อผ้า คือ เสื้อ กระโปรง และกางเกง อีกด้วย

เช่น เสื้อกั๊กไป (ก.ท.) - เสื้อกั๊กไป (ส.ข.)

กระโปรงกั๊ก - กระโปรงกั๊ก

กางเกงขาสั้นอย่าให้กั๊กนัก - กางเกงขาสั้นหรือหน้เพลขาขาสั้นอย่าให้กั๊กนัก

๗๘๑๕ [กั๊ก ในกรุงเทพฯ ใช้กับ รถ เช่น กั๊กรถจักรยาน, กั๊กรถสามล้อ เท่านั้น
ส่วนทางสงขลาใช้กับคน ในความหมายว่า ทะจะ ด้วย เช่น

เขาทะจะนายคำ (ก.ท.) - เขากั๊กนายคำ (ส.ข.)

เขาทะจะสุนัข - เขากั๊กหมา

บางกรณีกรุงเทพฯ เคยใช้แต่ปัจจุบันไม่มีใครใช้แล้ว แต่ในสงขลายังคงใช้
เป็นปกติ เช่น กั๊กจักรเย็บผ้า (ส.ข.) - เย็บจักร (ก.ท.) ในกรุงเทพฯ ๗ ยังคงใช้
อยู่แต่ในคำว่า หนูกั๊กจักร เท่านั้น]

นั่ง (สงขลาเป็น นั่ง) ในสงขลานอกจากจะใช้ในความว่า อยู่เฉย ๆ
ไม่กะตูกะกิกแล้ว ยังใช้ในความว่า เงียบ อีกด้วย เช่น เด็กกำลังร้องไห้ แม่ก็ห้าม
ว่า "นั่ง" หมายความว่า "ให้เงียบ"

ยังมีคำว่า อยู่ไม่นั่ง ในสงขลาซึ่งใช้ในความว่า อยู่ไม่สุข เช่น

ปากอยู่ไม่นั่ง (ส.ข.) - ปากอยู่ไม่สุข (ก.ท.)

มืออยู่ไม่นั่ง - มืออยู่ไม่สุข

น้ำผึ้ง ในกรุงเทพฯ หมายถึง น้ำหวาน ที่ได้รับจากตัวผึ้งเท่านั้น ส่วนใน
สงขลา หมายถึง น้ำตาล อีกด้วย เช่น

น้ำตาลทราย (ก.ท.) - น้ำผึ้งทราย (ส.ข.)

น้ำตาลโตนด - น้ำผึ้งโหนด

น้ำตาลกรวด - น้ำผึ้งกรวด

น้ำตาลงับ - น้ำผึ้งแวน

น้ำตาลปีบ - น้ำผึ้งปีบ

เปิด ในสงขลานอกจากจะใช้ในความว่า เบิกเงิน เบิกสิ่งของ เหมือนใน
กรุงเทพฯ แล้ว บางคนยังใช้ในความว่า เปิดอีกด้วย เช่น

เปิดปากดู (ส.ข.) - เปิดประตู (ก.ท.)]

เปล้า นอกจากจะใช้ในความว่า ฟรี เช่นเดียวกับกรุงเทพฯ เช่น

ให้เปล้า ๆ ไม่คิดเบี้ย (ส.ข.) - ให้ฟรี (ไม่คิดสตางค์) หรือ

หมายความว่า ไปทว่า เช่น

บอกให้กินยาก็เปล่า (ส.ช.) - บอกให้กินยาก็ไม่กิน (ก.ท.)

ใช้ให้ไปนอนก็เปล่า - ใช้ให้ไปนอนก็ไม่ไป

นอกจากนี้ในสงขลายังหมายความว่า ว่าง อีก เช่น *ในกรุงเทพฯ ว่าง*

ยังไม่เปล่า (ส.ช.) - ยังไม่ว่าง (ก.ท.)

๒๖๖ [เปล่า ในกรุงเทพฯ หมายถึง ใช้แขนกอดรัดจับกุมเพื่อจะใช้อีกฝ่ายหนึ่งล้ม หรือให้อยู่ในอำนาจที่จะทำอะไรตามเจตนา พยายามทำกิจการเต็มกำลัง ในสงขลา ใช้ในความหมายเดียวกันนี้ เช่น

นายแกลงปล้ำนางสาว ก. เป็นคน

เขาปล้ำทำทองแถมเขาจนบาย - เขาพยายามทำทองแถมเขาจนบาย (แสดงว่า ของที่หายาก ต้องใช้ความพยายามมากจึงจะสำเร็จ)

นอกจากนี้ในสงขลายังแปลว่า กะสับกะส่ายและกิน เช่น

นอนกระสับกระส่าย (ก.ท.) - นอนปล้ำไปปล้ำมา (ส.ช.)

ปลากินในเรือ - ปลากปล้ำในเรือ]

พา ในกรุงเทพฯ ใช้กับ คน เท่านั้น เช่น พาเขาไปบ้าน ส่วนในสงขลา ใช้กับคนและใช้กับสิ่งของด้วยซึ่งตรงกับคำว่า นำ ในกรุงเทพฯ

ไม่ได้นำสมุกมา (ก.ท.) - ไม่ได้นำสมุกมา

ปาน (ใน ส.ช. เป็น ขวาน) ในกรุงเทพฯ หมายถึง เดือนแฉลบต่างๆ เท่านั้น ส่วนในสงขลาหมายถึง หันเป็นชั้น ๆ ด้วย เช่น

เห็นหมู (ก.ท.) - ชวานหมู (ส.ข.)

เห็นผัก - ชวานผัก

ยิ่ง ในกรุงเทพฯ ฯ หมายถึง มาก เช่น ยิ่งทำก็ยิ่งชำนานดู หมายความว่า ทำมากก็ชำนานดูมาก หรือ ยิ่งว่าก็ยิ่งยุ หมายความว่า ว่างมากเหมือนยุมาก ส่วน สงขลา ก็ใช้ในความหมายนั้นและใช้ในความหมายว่า ริม ค้วย เช่น

ยิ่งไปยิ่งมา (ส.ข.) - ริมไปริมมา (ก.ท.)

ยิ่งกินเข้าตา - ริมกินเข้าเดอะ

ยิ่งเดินไว ๆ - ริมเดินเร็ว ๆ

ยก ในกรุงเทพฯ ฯ ใช้ในความหมายที่ขึ้น สรรงบถจริง เท่านั้น เช่น ๖ ยกของขึ้นรถ ส่วนในสงขลาใช้ขึ้น อุดรภกริชฯ ค้วย ในความว่า ลูก ฉก โง เช่น

ลูกขึ้นจากเตียง (ก.ท.) - ยกขึ้นจากเตียง

งูกจวก † ชุกจวก

โงหัวไม่ขึ้น - ยกหัวไม่ขึ้น

ยอน ในกรุงเทพฯ ฯ ใช้ในความว่า แยก เท่านั้น เช่น เอาสำลีพันปลายไม้ แยกเข้าไปในหู เรียกว่า ยอนหู ส่วนในสงขลาใช้ในความหมายว่า ยุแหย (ยอนค้วยคำพูด) อีกค้วย เช่น

อย่าไปยุแหยให้เขาโกรธกัน (ก.ท.) - อย่าไปยอนให้เขาโกรธกัน (ส.ข.)

นอกจากนี้ยังมีคำกินยอนในสงขลา ซึ่งใช้ในความว่า เชื้อคนที่มายุแหย

(หูเบา) เช่น

คนนั้นชอบกินยอน (ส.ข.) - คนนั้นมักจะเชื้อคนที่มาเป่าหูยุแหย

รบกัน (ส.ช. เป็น ลบกัณ) ในกรุงเทพฯ ฯ หมายถึง ทำสงคราม ส่วนใน
สงขลาใช้ไปในความว่า ทะเลาะ อีกควย เช่น

พี่รบกับน้อง (ส.ช.) - พี่ทะเลาะกับน้อง (ก.ท.)

ลัก ในกรุงเทพฯ ฯ ใช้ในความว่า ขะโมย อย่างเดียว ส่วนในสงขลา
นอกจากจะใช้คำว่า ลัก ในความหมายว่า ขะโมย เช่น

โจรลักของ (ส.ช.) - ชะโมยชะโมยของ (ก.ท.)

แล้ว ยังใช้ในความหมายว่า "แอบ" อีกควย เช่น *กรณี ก.ท. ใช้ในความหมาย
ให้ตามมีตามจ่ายในกรณีลัก*

ลักแล (ส.ช.) - แอบดู, แอบมอง (ก.ท.)

ลักหนี - แอบหนี (ไป)

ลักไป - แอบไป

ลักซ่อน - แอบซ่อน เช่น เอาขนมไปลักซ่อน (

(ส.ช.) - เอาขนมไปแอบซ่อน

ลักหยิบ - แอบตัวเอง, ซ่อนตัวเอง เช่น

ไปลักหยิบในห้อง - ไปแอบในห้อง, ไปซ่อนตัวในห้อง

ลาย คำ ทะลาย ในกรุงเทพฯ ฯ หมายความว่า รื้อออก เช่น

ทะลายบ้าน เป็นคน เท้านั้น ส่วนในสงขลาถึงหมายถึง เราะาะ อีกควย เช่น

ลายเสือ (ส.ช.) - เราะาะเสือ (ก.ท.)

ลายกะโปรง - เราะาะกะโปรง

ลึก ในสงขลานอกจากจะใช้ในความหมายตรงข้ามกับ ตื้น แล้ว ยังใช้ในความหมายว่า ยาว สำหรับ เสื่อ คือ เสื่อ กะโปรง กางเกง อิกควย เช่น

กะโปรงลึก (ส.ช.) - กะโปรงยาว (ก.ท.)

เสื่อลึก - เสื่อยาว

กางเกงหรือหนับเพลาลึก - กางเกงยาว

๗๘๙ [สั้น ในกรุงเทพฯ ใช้ในความหมายที่เป็นอนุกรมกริยา เท่านั้น เช่น ตัวสั้น มือสั้น เท่านั้น ส่วนสงขลาใช้เป็นสกรรมกริยาในความว่า เขย่า ควย เช่น

เขย่าชวดชา (ก.ท.) - สั้นชวดชา (ส.ช.)]

หุบ ในกรุงเทพฯ ใช้ในความว่า ปิด เช่น หุบร่ม หุบปาก หมายถึง ปิดร่ม ปิดปาก เท่านั้น ส่วนในสงขลาหมายถึง "ปิดไม่สนิท" ควย เช่น

หุบชวดต (ส.ช.) - ปิดมระต (ปิดไม่สนิท)

หยาบ นอกจากจะมีความหมายตรงข้ามกับ ละเอียด แล้วในสงขลายังใช้ในความหมายอื่นอีก เช่น

คลื่นหยาบ (ส.ช.) - คลื่นใหญ่ (ก.ท.)

เด็กคนหยาบจริง ๆ - เด็กคนซุ่มซำมจริง

กาวหยาบ ๆ - กาวยาว ๆ (ริบจำ)

หยาก (อียาก) ในกรุงเทพฯ หมายความว่า ทองการ แทนนั้น เช่น
อียากไป อียากเที่ยว เป็นคน ส่วนในสงขลาหมายถึง หิว กระจาย ควยเซ่น

เขาหิวขาว (ก.ท.) - เขาอียากขาว (ส.ข.)

เขากระจายน้ำ - เขาอียากน้ำ

๒๑๙ [โหลก (มาจาก กะโหลก) คำว่า กะโหลกในกรุงเทพฯ ๓ ใช้ในความว่า
กะโหลกศรีษะ แทนนั้น ส่วนในสงขลาหมายถึง กะลาคนลูกที่นำมาซัดเกลาเสียจน
เป็นมันดีแล้ว นำมาใช้เป็นภาชนะสำหรับคัตน้ำ เรียกว่า โหลก อีกควย หรือไม
ในสงขลาเขานำ โหลก มาเจงูเกือบรอบใช้เป็นเครื่องมือสำหรับทำลอคของ
เรียกว่า โหลก เหมือนกัน

(กะลาครึ่งลูกในสงขลาเรียกว่า พล็อก)

แหะ ในกรุงเทพฯ ๓ หมายถึง ผา เช่น แหะทองแทนนั้น ส่วนในสงขลา
หมายถึง อากาศสำรอกของเด็ก ๆ เช่น เด็กกินนมอิ่มมากก็แหะออกมา]

อุตสาหะ (สงขลาเป็น อ้อตสา) ในกรุงเทพฯ ๓ หมายถึง เพียรพยายาม
อย่างเคียว ส่วนในสงขลาหมายถึง ขยันควย เช่น

เด็กอ้อตสาจ้ง (ส.ข.) - เด็กคนขยันจริง (ก.ท.)

ข. คำ ๆ เดียวกันแต่ใช้ในความหมายต่างกัน

คำพูดคำเดียวกันเมื่อใช้ในสงขลามีความหมายอย่างหนึ่ง แต่ใช้ในกรุงเทพฯ ปัจจุบันนี้มีความหมายอีกอย่างหนึ่งแตกต่างกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้ คือ

โกง ในสงขลาแปลว่า หยิ่ง จองหอง ใจแคบ เช่น เมียนายอำเภอกันนี้ โกง จึงเราทักก็ไม่แหลง (ส.ข.) หมายความว่าภรรยา นายอำเภอกันนี้ หิ่ง (จองหอง) เราพูดควยก็ไม่พูดทอบ หรือที่ใช้ในความว่าใจแคบก็มี เช่น เพื่อนคนนั้น โกง จึงใจซอฮิม (ฮิม) ไอลิสักหิดกะไม่ได้ (ส.ข.) - นายคนนั้น ใจแคบ มากใครของฮิมอะไรสักนิกก็ไม่ได้

ส่วนคำที่มีความหมายว่า โกง ในกรุงเทพฯ ในสงขลาใช้ว่า ฉ้อ เช่น ฉ้อ (ส.ข.) - ฉ้อโกง (ก.ท.)

ของใจ ในสงขลาหมายความว่า เป็นหวงและคิดถึง เช่น ของใจ บ้านจึงไม่ได้หื้อบไปนานแล้ว (ส.ข.) - เป็นหวงและคิดถึง บ้านมาก (เพราะ) ไม่ได้กลับไปนานแล้ว (ก.ท.)

แม้มืออยากให้อูถูกไปอยู่ไกล ๆ ของใจ คือเป็นหวงว่าจะไม่สบายหรือจะเป็นอะไรไปก็ได้

ในคำของใจนี้เราจะสังเกตเห็นว่า ความหมายเดิมยังรวมกันอยู่ คือเป็น เรื่องที่ติดอยู่ในใจ คือของใจในกรุงเทพฯ ก็หมายถึงเรื่องที่ติดอยู่ในใจ ยังต้อง คิดถึงมันอยู่ ยังตั้งใจสงสัย ในสงขลาก็เป็นเรื่องที่ติดอยู่ในใจเช่นเดียวกัน

แข็งแรง ในสงขลามีความหมายถึง เล็ม ไม่กลัวใคร เช่น เด็กที่ไม่กลัวใคร
 กล้าสู้เด็กที่โตกว่า เขาก็เรียกว่าเป็นเด็กแข็งแรง หรือผู้ใหญ่ที่เฒ่าไม่ยอมใคร
 เอาเรื่องกับคนอื่นแม้แสบแต่เหตุเพียงเล็กน้อย ในสงขลาเรียกว่า เป็นคนแข็งแรง
 ส่วนคำที่มีความหมายว่า แข็งแรง ในกรุงเทพฯ ๓ นั้นในสงขลาใช้ว่า กล้า ชับ หรือ
 ไม่ชี้โรค เช่น

(ส.ข.) เด็กนี้กล้าจ้งยกของหนัก ๆ ได้ - (ก.ท.) เด็กคนนี้แข็งแรงจ้งยกของ
 หนัก ๆ ได้

อยู่ขับ	- ร่างกายแข็งแรง, ลำสัน
อยู่ไม่ชี้โรค	- ร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์

คุย ในสงขลาใช้ในความหมายว่า หยิ่ง จ่องหอง และใจแคบ เช่นเดียวกับ
 กับคำ โกง เช่น

(ส.ข.) เพื่อนคนนั้นคุยจ้งเห็นส่วนกันก็ไม่ทัก - (ก.ท.) นายคนนั้นหยิ่ง
 (จ่องหอง) จ้งเห็นส่วนกันก็ไม่ทัก

<u>แค</u> ในสงขลาใช้ในความหมายว่า ใกล้เคียง	ที่ เช่น
ไปใกล้เคียง ๆ นี้เอง (ก.ท.)	- ไปแค ๆ คือกเฮา (ส.ข.)
ที่เรือน(บ้าน)	- แคเลื่อน, เลิน

เข่าชี้ ในสงขลาใช้ในความหมายว่า จู้จี้ เลือกมาก เช่น เวลาไปซื้อของ
 เลือกแล้วเลือกอีก (ก.ท.) พูคว่า ซื้อของจู้จี้จริง - (ส.ข.) ซื้อของเข่าชี้จริง
 บางคนกินอาหารยากเลือกแล้วเลือกอีก ในส.ข. จะพูคว่า กินกับชาวเข่าชี้ ซึ่ง
 ก.ท. จะพูคว่า กินกับชาวจู้จี้

โตก ในกรุงเทพฯ หมายถึง ภาชนะรูปคล้ายพานใช้สำหรับจัดใส่อาหารเป็น
สำหรับ ในสมัยโบราณใช้แทนโต๊ะ ปัจจุบันนี้ยังมีใช้อยู่ในวัดหรือในวังสำหรับพระเจ้า
แผ่นดิน เชื้อพระวงศ์ เจ้านายชั้นสูง ข้าราชการชั้นสูง เท่านั้น แต่ในสงขลา
ใช้คำว่า โตก ในความหมายว่า โต๊ะ โดยทั่ว ๆ ไป

พักเคี้ยว ในสงขลาหมายความว่า ไม่ยอมหยุด เช่น

ไปพักเคี้ยว - ไปไม่ยอมหยุด (เรียกกั้ไมมา)

กินพักเคี้ยว - กินไม่ยอมหยุด รับประทาน (ไม่คิดจะรอใคร ไม่คิดจะเหลือ
ไว้ให้ใคร)

ทำงานพักเคี้ยว - ทำงานไม่ยอมหยุด รับประทาน (เสร็จเร็วมาก)

แม่ตุ๊กพักเคี้ยว - ตั้ไม่ยอมหยุด (ใครห้ามก็ไมยอมฟังเสียง)

พลอย ในกรุงเทพฯ ๗ ไม่ใช่เป็นกริยาสำคัญของประโยค ต้องมีกริยาแท้
อีกตัวหนึ่งด้วย และมีความหมายว่าไม่เต็มใจ เช่น พลอยลำบากไปกับเขาควย
พลอยเดินไปกับเขาควย เป็นต้น

ในสงขลาใช้ เป็นกริยาแท้ของประโยคได้ และใช้ในความหมายที่ต่างกันออกไป
คือหมายความว่า ขออาศัย ขอไปควย ขอทำควย เช่น

มีคนพลอยอยู่ที่บ้านสองคน (ส.ข.) - มีคนขออาศัยอยู่ที่บ้านสองคน (ก.ท.)

พลอยไปเที่ยวสักคน - ขอไปเที่ยวควยสักคน

มอบ ในสงขลาใช้ในความหมายว่า ประกอบ (ในการเย็บปักถักร้อย) เช่น
เอาผ้ามอบแขนเสื้อ (ส.ข.) - เอาผ้ามอบประกอบแขนเสื้อ

ยาก ในสงขลาออกเสียง (หง่าจ็อก) แปลว่า ตะกตะ เช่น
เด็กหง่าจ็อกลักของเขากิน (ส.ข.) - เด็กตะกตะระโมยของเขากิน (ก.ท.)

ยัก ในกรุงเทพฯ หมายถึง ยักยอก เป็นความหมายไม่ดี แต่ในสงขลา
มีความหมาย ๒ อย่าง คือ

๑. หักไว้ ในกรณีที่เป็นส่วนของผู้หักไว้ เช่น นาย ก. เป็นหนี้ยาย ข.
๑๐ บาท ภายหลังนาย ข. กลับเป็นหนี้ยาย ก. ๓๐ บาท เมื่อนาย ข. จะให้เงินนาย
ก. ก็ให้เพียง ๒๐ บาท หักไว้ ๑๐ บาท ในสงขลาจะพูดว่า นาย ข. ยักไว้
๑๐ บาท เป็นต้น

๒. เลี้ยว เช่น ยักไปทางขวา (ส.ข.) - เลี้ยวไปทางขวา (ก.ท.)
ยอก ในสงขลาใช้ในความหมายว่า ยกของ ชมเชย เป็นความหมายที่ดี
เช่น ใคร ๆ ก็ยอกว่าเขาคดี (ส.ข.) - ใคร ๆ ก็ชมว่าเขาคดี (ก.ท.)

ยูก ในสงขลาใช้ในความหมายว่า จุก โดยมากใช้กับเด็กที่จุกเล็กมาก
ให้สิ่งนี้ไม่เอาจะเอาสิ่งโน้น เช่น ให้ใส่เสื้อตัวนี้ไม่ยอมจะใส่อีกตัว หรือมีอาหาร
ให้กินหลายอย่างวางไว้บนโต๊ะไม่ยอมกิน จะกินอย่างอื่นที่ไม่ได้วางไว้ที่นั้น เรียก
ว่าเด็กคนนี้ยูก (ออกเสียง โหลมาก)

รวง ในสงขลาหมายความว่า ไม่เกาะกัน ไม่ค้ำกัน เช่น ชาวที่ทุ่งสวย
เมื่อกไม่เกาะกัน ก็พูดว่า ชาวสวยจนรวง หรือหวิมsangเสียนมไม่เกาะกันก็เรียก
ว่า หวิมมิไทรวงจะไคไม่เกาะกันเป็นชุก (กะจุก) ส่วนคำว่า รวง ในกรุงเทพฯ
ในสงขลาใช้ หลน แทน เช่น ไบไมรวง - ไบไมหลน เป็นต้น

โลน ในกรุงเทพฯ หมายถึง หยาบโลน แต่ในสงขลาหมายถึง สُرุษุ่สุร่าย
ไซเปลื่อง ตัวอย่าง

(ส.ช.) โลนเบ๊ย - ไซเงินอย่างฟุ่มเฟือย, ไซของไม่มีประโยชน์
อย่าไซของโลนนัก - อย่าไซของเปลื่องนัก

สินสอด ในสงขลาไซในความหมายว่า สินบน เช่นพอกาให้สินสอดดูว่า
ราชการ เพื่อนำสินค่านีภาษี - พอกาให้สินบนดูวาระาชการ เพื่อนำสินค่านีภาษี
ส่วนคำว่าสินสอดในกรุงเทพฯ นั้นในสงขลาไซว่า เอินหมั้น ของหมั้น

๗๒๑๕ [ส้ม ถ้าหากเป็นนามไซในความหมายเดียวกับกรุงเทพฯ แต่ถาเป็นคุณศัพท์
ในสงขลาไซในความหมายว่า เปรี๊ยว เช่น

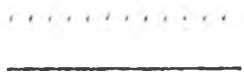
หอยส้ม - หอยแครงที่คองมีรสเปรี๊ยว

กุ้งส้ม - กุ้งเจามีสรสเปรี๊ยว

ของน้มักลิ้นส้ม ๆ จะสูญแล้ว - ของน้มักลิ้นเปรี๊ยว ๆ จะเสียแล้ว

หิงสา ในสงขลาไซในความหมายว่า อัจฉา วิทยา เช่น

เขาเห็นใครไคคึกว่าแจวมักจะมีหิงสา พูควา คน ๆ นหิงสาเห็นใครไคคึกว่าเป็นไม่ได้
นองหิงสาพิ เมื่อพิไครับของขวัญมากกว่าหรือไคสทางคจากพ่อแม่มากกว่า เป็นต้น

บทที่ ๒

ความหมายเดียวกันแต่ใช้กันคนละคำ

ในความหมายอย่างเดียวกัน กรุงเทพฯ ฯ ใช้คำหนึ่ง แต่ในสงขลาใช้อีกคำหนึ่ง
ทั้งนี้อาจเป็นควยสาเหตุ ๒ ประการ คือ

๑. เพราะกรุงเทพฯ ฯ เลิกใช้คำมี ๒ ประเภท คือ

ก. คำที่สงขลายังคงใช้ เป็นปกติอยู่ แต่กรุงเทพฯ ฯ เลิกใช้ เป็นปกติแล้ว
ยังคงเหลืออยู่ในคำซ้อนเท่านั้น

ข. คำที่สงขลายังคงใช้ เป็นปกติอยู่ แต่กรุงเทพฯ ฯ เลิกใช้ เป็นปกติแล้ว
ยังคงเหลืออยู่ในวรรณคดีเท่านั้น

๒. เพราะสงขลาได้คำภาษาอื่นมาใช้ เช่น ภาษามะลายู จีน และเขมร

นอกจากนี้ยังมีคำที่ต่างกันระหว่างกรุงเทพฯ ฯ และสงขลาอีกมาก ซึ่งยังไม่ปี
หลักฐานพอที่จะพิจารณาตัดสินลงไปได้ว่า ทำไมจึงใช้กันคนละคำในความหมายเดียว
กัน คำจำพวกนี้มีอยู่มาก

๑. ก. คำที่สงขลายังคงใช้ เป็นปกติ แต่กรุงเทพฯ ฯ เลิกใช้ เป็นปกติ ยังคงเหลือ
อยู่ในคำซ้อนเท่านั้น คือ

คำซ้อน

ในภาษาไทยภาคกลางเดิมมักเอาคำที่มีความหมายเหมือนกันมาซ้อนกัน นาน ๆ
เข้าความหมายของคำตกอยู่ที่คำ ๆ เดียว ส่วนอีกคำหนึ่งกลายเป็นคำที่ไม่มี
หรือมีความหมายเพียงเงา ๆ เท่านั้น และคำนั้นปัจจุบันนี้เลิกใช้ เป็นปกติแล้ว
ยังคงใช้เฉพาะในคำซ้อน แต่คำพวกนั้นเป็นคำที่มีความหมายและยังคงใช้ตามลำพัง เป็นปกติ
ในสงขลา ควยเหตุนี้จึงทำให้คำในกรุงเทพฯ ฯ และสงขลาปัจจุบันแตกต่างกัน คือความ
หมายเดียวกัน แต่ใช้กันคนละคำ ดังจะได้ยกตัวอย่างคำซ้อนมาต่อไปนี้ คือ

๕๓๑๕ [ก้าว ย่าง คำว่า ย่าง ในสงขลาใช้ในความว่า ก้าว เช่น
 (ส.ข.) ย่าง ลง หัว ใจ - (ก.ท.) ก้าว ลง กะ ใจ
ย่าง พลา ค - ก้าว พลา ค เป็น ค ้น]

เข็ ค หลา บ คำว่า หลาบ ในสงขลาใช้ในความว่า เข็ ค เช่น
 (ส.ข.) หลา บ จ น ต าย - (ก.ท.) เข็ ค จ น ต าย
ค ี ไม่ หลา บ - ค ี ไม่ เข็ ค

ขม เห ง คำว่า เห็ง ในสงขลาแปลว่า หีบ เช่น
 (ส.ข.) น ง เห ง ห ง ส ื่อ - (ก.ท.) บ ง ห บ ห ง ส ื่อ
ร ถ เห ง ห มา - ร ถ ห บ ส ุน ช

ข น ล ุ ก ข น พ อง คำว่า ขนพอง ในสงขลาใช้ในความว่า ข น ล ุ ก เช่น
 (ส.ข.) เ ็น จ น ข น พ อง - (ก.ท.) ห น า ว จ น ข น ล ุ ก
ร เ ื่อ น า ก ล ว ฟ ัง แ ล ว ข น พ อง - ร เ ื่อ น า ก ล ว ฟ ัง แ ล ว ข น ล ุ ก

ค ร น ค ร า ม คำว่า คราม ในสงขลาหมายถึง ค ร น ค ร น ค ร า ม เช่น
 (ส.ข.) ค ร า ม ค ว - (ก.ท.) ค ร น เ ื่อ ค ร น ค ว
ป ร า บ ใ ห ค ร ม - ป ร า บ ใ ห ค ว จ น เข็ ค

ช ด ไ ้ คำว่า ชด ในสงขลาใช้ในความว่า ไ ้ เช่น
 (ส.ข.) ห า ม ำ ย เ ียม ช ด - (ก.ท.) ไม่ มี เ ิน ค า ม ไ ้

เช็ อ เ ็ เ ็ คำว่า เช็ ในสงขลาใช้ในความหมาย เช็ อ เ ็ เ ็ ให้ เข้า ส ิง อ ย าง พ ิ ศ ี
ท ร ง เจ ำ ซ ึ ง ร ี ย ก ว ำ เช็ อ เ ็ เ ็ ค ร

เช็ อ ง ซ ึ ม คำว่า เช็ ในสงขลาใช้ในความว่า ซ ึ ม เช่น
 (ส.ข.) อ ย ู่ เช็ อ ง ซ ึ ม เ ็ - (ก.ท.) ท า ห าง ซ ึ ม

ซุกโทรม คำว่า โทรม ในสงขลาคำใช้ในความว่า ซุก พัง เช่น

(ส.ข.) เคียวบ้านโทรมลงมา - (ก.ท.) เคียวบ้านซุกหรือพังลงมา

ดูแล คำว่า แล ในสงขลาคำใช้ในความหมายว่า ดู เช่น

(ส.ข.) ไปแลหนึ่ง - (ก.ท.) ไปดูหนึ่ง

แลน้องให้คี - ดูน้องให้คี

ค่อม ๆ มอง ๆ คำว่า ค่อม ในสงขลาคำใช้ในความว่า แอบดู

(ส.ข.) ลองไปค่อมแลตะ - (ก.ท.) ลองไปแอบดู

ควยกัน คำว่า กัน ในสงขลาคำใช้ในความว่า ควย เช่น

(ส.ข.) ไปกันไคมาย - (ก.ท.) ไปควยไคใหม่

เอาน้องไปกัน - เอาน้องไปควย

เค็ดคพลง คำว่า พลง ในสงขลาคำใช้ในความว่า เค็ดค เช่น

(ส.ข.) น้ำพลง - (ก.ท.) น้ำเค็ดค

ตัดสิน คำว่า สิน ในสงขลาคำใช้ในความว่า ตัด เช่น

(ส.ข.) สินทอน - (ก.ท.) ตัดเป็นทอน

สินคอ - ตัดคอ(ใช้เป็นการสาบถว่า
ถ้าไม่จริงให้สินคอ)

คนแกคนเข่า คำว่าคนเข่าในสงขลาคำใช้ในความว่า คนแก่ เช่น

(ส.ข.) คนเข่าที่ล้มแกง - (ก.ท.) คนแก่ที่ล้มแกง

จับกุม คำว่า กุม ในสงขลาคำใช้ในความว่า จับ ถือ เช่น

(ส.ข.) กุมเบี้ยให้จับ ๆ - (ก.ท.) จับเงินให้แน่น ๆ

กุมมือน้องไว้นะ - จับมือน้องไว้นะ

จับควย คำว่า ควย ในสงขลาคำใช้ในความว่า จับ เช่น

(ส.ข.) ควยไม้กวาดให้จับ ๆ - (ก.ท.) จับไม้กวาดให้แน่น ๆ

ไม่ใช้ [เจ้อจวน คำว่า จวน ในสงขลาคำว่า เจ้อ ลาด ใช้ในความหมายว่า ลาดน้ำแกงในข้าวหรือ เจื่อน้ำแกงในข้าว เช่น

(ส.ข.) จวนแกงจืดในข้าว - (ก.ท.) ลาดแกงจืดในข้าว หรือ เจ้อแกงจืดในข้าว นั่นเอง]

ฉอโงง คำว่า ฉอ ในสงขลาคำว่า โงง เช่น

(ส.ข.) ชายของฉอตาชั่ง - (ก.ท.) ชายของโงงตาชั่ง
แลน ฉอ - เลน โงง

แชเชื่อน คำว่า แช ในสงขลาคำว่า ช่า เช่น

(ส.ข.) อย่าไปแช - (ก.ท.) อย่าไปช่า
กินแช ๓ ไม่ตองกุกกับ - กินช่า ๓ ไม่ตองรีบ

ไม่ใช้ [ตานทาน คำว่า ทาน ในสงขลาคำว่า ต้าน เช่น

(ส.ข.) ทานของหนักไม่อยู่ - (ก.ท.) ต้านของหนักไว้ไม่ได้]

ติดคาง คำว่า ติด ในสงขลาคำว่า ค้าง เช่น

(ส.ข.) ยังติดสองบาท - (ก.ท.) ยังค้างสองบาท

แตะตอง คำว่า ตอง สงขลาคำว่า ตะ จีบ เช่น

(ส.ข.) ลองตองแลรอนมาย - (ก.ท.) ลองจับดูร้อนหรือปลา

โตะโตก คำว่า โตก ในสงขลาคำว่า โต๊ะ เช่น

(ส.ข.) โตกหิน - (ก.ท.) โต๊ะหิน
กินโตก - กินโต๊ะ

เตียบโต คำว่า เตียบ ในสงขลาคำว่า โต เช่น

(ส.ข.) ปลาตัวเตียบ - (ก.ท.) ปลาตัวโต

ตำเตี้ย คำว่า ตำ ในสงขลาคำว่า เตี้ย ค้วย เช่น

(ส.ข.) คนตำ - (ก.ท.) คนเตี้ย

ทิมคำ คำว่า ทิม ในสงขลาคำใช้ในความว่า คำ เช่น

(ส.ข.) ทิมน้ำทุบ - (ก.ท.) ค้ำน้ำพริก

ทิมหมาก - ค้ำหมาก

ทุบตี คำว่า ทุบ ในสงขลา แปลว่า ตี เช่น

(ส.ข.) เคี้ยวทุบให้รำเลย - (ก.ท.) เคี้ยวตีให้รองให้เลย

นาทุบให้ตาย - นาตีให้ตาย

ทุมหึ่ง คำว่า ทุม ในสงขลาแปลว่า หึ่ง เช่น

(ส.ข.) ทุมเมียบ - (ก.ท.) หึ่งเมียบ

ทุมบ้านไว - หึ่งบ้านไว

เท่าเทียม คำว่า เทียม ในสงขลาแปลว่า เท่า เช่น

(ส.ข.) เทียมนี้พอใจมาย - (ก.ท.) เท่านีพอใจ

นีนนวนล คำว่า นवल ในสงขลาแปลว่า นีม เช่น

(ส.ข.) เด็กนี้เนื่อนवल - (ก.ท.) เด็กคนนี้เนื่อนีม

ผ้านเนื่อนवल - ผ้านเนื่อนีม

นำพา คำว่า พา ในสงขลาหมายถึงนำด้วย เช่น

(ส.ข.) อย่าพานำไปมากหนักเปล่า ๆ - (ก.ท.) อย่านำ(เอา)น้ำไปมาก

หนักเปล่า ๆ

บางสิ่งบางอย่าง คำว่า อย่าง ในกรุงเทพฯ ฯ ในสงขลาใช้ทั้ง สิ่ง

ทั้งอย่าง เช่น

(ส.ข.) กินให้หมดเป็นสิ่ง ๆ (อย่าง ๆ) - (ก.ท.) กินให้หมดเป็นอย่าง ๆ

มูกเนา คำว่า มูก ในสงขลาใช้ในความว่า เสีย เช่น

(ส.ข.) แกงมูก - (ก.ท.) แกงเสีย

คำว่า เน่าในกรุงเทพฯ ฯ ก็แปลว่าเสีย]

แบ่งปัน คำว่า ปัน ในสงขลาแปลว่า แบ่ง เช่น

(ส.ข.) ปันให้ของมั่ง - (ก.ท.) แบ่งให้ของบาง

ปะทะ คำว่า ทะ ในสงขลส แปลว่า พบ เช่น

(ส.ข.) เดินไปปะทะเพื่อนกลางทาง - เดินไปพบเพื่อนกลางทาง (ก.ท.)

คำว่า ปะ ในกรุงเทพฯ ก็แปลว่า พบ ในคำว่า พบปะ

ประพรม คำว่า ประ ในสงขลสใช้ในความว่า พรหม เช่น

(ส.ข.) ประนํ้ามนต์ - (ก.ท.) พรหมนํ้ามนต์

เปิดเผย คำว่า เผย ในสงขลสใช้ในความว่า เปิด เช่น

(ส.ข.) เผยผ้าหม้อ - (ก.ท.) เปิดผ้าหม้อ

เผยตุ - เปิดตุ

ผู้คน คำว่า คน ในสงขลสใช้ในความหมายว่า ผู้ ในกรุงเทพฯ เช่น

(ส.ข.) คนใหญ่ - (ก.ท.) ผู้ใหญ่

คนหญิง - ผู้หญิง

คนชาย - ผู้ชาย

พัดวี คำว่า วี ในสงขลสแปลว่า พัด เช่น

(ส.ข.) เอาพัดมาวี - (ก.ท.) เอาพัดมาพัด

ยังมี คำว่า ยัง ในสงขลสแปลว่า มี เช่น

(ส.ข.) ยังเบี้ยม่าย - (ก.ท.) มีเงินใหม่

ยังเบี้ย - มีเงิน

นอกจากนี้คำว่า ยัง แปลว่าอยู่ ก็ได้ เช่น

(ส.ข.) พอยังม่าย - (ก.ท.) พอยุ่ใหม่

พอยัง - พอยุ่

๒๑๕ [ยังมี คำว่า ยังมี ในสงขลสใช้ในความหมายว่า ยังมี เช่น

(ส.ข.) กะโปรงยังมี - (ก.ท.) กะโปรงยังมี]

๑๒๓ [ย่างก้าว คำว่า ย่าง ในสงขลาคำว่า ย่าง เช่น
(ส.ข.) ย่าง ลงไปในหลุม - ก้าว ลงไปในโคลน (ก.ท.)]

แย่งชิง คำว่า ชิง ในสงขลาคำว่า แย่ง เช่น
(ส.ข.) ชิง กันซื้อของถูก - แย่ง กันซื้อของถูก (ก.ท.)

๑๒๔ [ยกยอ คำว่า ยก ในสงขลาคำว่า ยกยอ สมชาย ยกยอ
เช่น (ส.ข.) ใคร ๆ ก็ยกว่าเขาดี - ใคร ๆ ก็ชมว่าเขาดี (ก.ท.)]

เร็วไว คำว่า ไว ในสงขลาคำว่า เร็ว เช่น
(ส.ข.) เดิน ไว ๆ - เดินเร็ว ๆ (ก.ท.)

ร่อยหรอ คำว่า ร่อย ในสงขลาแปลว่า แห้ว บิ่น ใช้กับมีด เช่น
มีคร่อย - มีด แห้ว คำว่า หรอ ในคำว่า พันหรอ ในกรุงเทพฯ ฯ และสงขลา
ก็แปลว่า พันแห้ว

รวงหลน คำว่า หลน ในสงขลา แปลว่า รวง เช่น
(ส.ข.) ใบไม้หลน - ใบไม้รวง (ก.ท.)
ฉมหลน - ฉมรวง

รำให้ คำว่า รำ ในสงขลาแปลว่า ร้องให้ เช่น
(ส.ข.) นิ่งรำอยู่ได้ไม่อายคน - นิ่งร้องไห้อยู่ได้ไม่อายหน้า

ละทิ้ง คำว่า ละ ในสงขลาแปลว่า ทิ้ง เช่น
(ส.ข.) ละน้องไว้คนเดียว - ทิ้งน้องไว้คนเดียว (ก.ท.)

แล้วเสร็จ คำว่า แล้ว ในสงขลาแปลว่า เสร็จ เช่น
(ส.ข.) ทำงานต่อใจแล้ว - ทำงานเมื่อไรเสร็จ
กินข้าวแล้วแล้วมาย - กินข้าวเสร็จแล้วยัง

ว่างเปล่า คำว่า เปล่า ในสงขลาแปลว่า ว่าง ค้าย เช่น
(ส.ข.) ยังไม่ไปเปล่า - ยังไม่ว่าง (ก.ท.)

สับเปลี่ยน คำว่า สับ ในสงขลาคำในความว่า สับเปลี่ยน เปลี่ยนกัน เช่น เวลาไปเที่ยวด้วยกันชาวของมักจะสับเปลี่ยนกัน ในสงขลาคะพูดว่า ของสับกัน หรือ บางทีจะพูดว่า

(ส.ข.) ไปสับเบี้ยมาที - (ก.ท.) ไปแลกเงินมาที
สูญหาย คำว่า สูญ ในสงขลาคำในความว่า หาย ค้าย เช่น

(ส.ข.) ทำปากกาสูญ - (ก.ท.) ทำปากกาหาย
สูญเสียบ คำว่า สูญ ในสงขลาคำในความว่า เสียบ ค้าย เช่น

(ส.ข.) เด็กทำของสูญหมด - (ก.ท.) เด็กทำของเสียบหมด
เสาะหา คำว่า เสาะ ในสงขลาคำในความว่า หา ค้าย เช่น

(ส.ข.) ลองเสาะแลให้ดี ๆ - (ก.ท.) ลองคนดูให้ดี ๆ
หมดสิ้น คำว่า สิ้น ในสงขลาคำในความว่า หมด เช่น

(ส.ข.) กินไม่สิ้น - (ก.ท.) กินไม่หมด
พาไปไม่สิ้น - พาไปไม่หมด

๒๐๕

[ขอยยอ คำว่า ยอ ในสงขลาคำในความว่า หยด เช่น

(ส.ข.) ทำน้ำยอบนพื้น - (ก.ท.) ทำน้ำหยดบนพื้น]

หยอกหลอ คำว่า หยอก ในสงขลาคำในความว่า ล้อ หลอกล้อ เช่น

(ส.ข.) อยาหยอกตา - (ก.ท.) อยาล้อเลนนะ ๗

หลุกหลุย คำว่า หลุย ในสงขลาคำในความว่า หลุด เช่น

(ส.ข.) ฝานง หลุย - (ก.ท.) ฝานง หลุด

แหลกละเอี้ยด คำว่า แหลก ในสงขลาคำในความว่า ละเอี้ยด เช่น

(ส.ข.) ทุ่มหมากให้แหลก - (ก.ท.) ทุ่มหมากให้ละเอี้ยด

เคี้ยวให้แหลก - เคี้ยวให้ละเอี้ยด

หลอกหลอน คำว่า หลอน ในสงขลาคำนี้ในความหมายว่า หลอก เช่น

(ส.ข.) คนใหญ่ ๆ หลอนเด็ก - (ก.ท.) เป็นผู้ใหญ่แล้วยังหลอกเด็กอีก

เหลือเกิน คำว่า เหลือในสงขลาคำนี้ในความหมายว่า เกิน เช่น

(ส.ข.) คิดเบี้ยเหลือไปสิบบาท - (ก.ท.) คิดเงินเกินไปสิบบาท

แหล่งไรเหลือ ๆ - (ก.ท.) พุคะไรเกิน ๆ

อีกเล่า คำว่า เล่า ในสงขลาคำนี้ในความหมายว่า อีก เช่น

(ส.ข.) ห้ามแล้วยังเล่า - (ก.ท.) ห้ามแล้วยังทำอีก

อ้วนพี คำว่า พี ในสงขลาคำนี้ในความหมายว่า อ้วน เช่น

(ส.ข.) ปลาพี - (ก.ท.) ปลาอ้วน

พีชั้นลุ่ย - อ้วนชั้นแยะ

๑.๖. คำในวรรณคดี

มีคำจำพวกหนึ่งซึ่งปัจจุบันนี้มิใช่อยู่ในวรรณคดีเท่านั้นไม่มีที่ใช่เป็นคำพูดปกติในภาคกลางเลย จึงสันนิษฐานได้ว่า คำพวกนี้ในภาคกลางเคยใช้มาก่อน แต่ปัจจุบันนี้เลิกใช้แล้ว เพราะในวรรณคดีของสมัยใดก็ตามส่วนมากมักจะมีคำพูดของสมัยนั้นอยู่ควยเสมอ

ต่อไปนี้จะไต่ยกคำที่ไม่มีใช่เป็นคำพูดธรรมดาในกรุงเทพฯ แล้ว ยังมีใช่อยู่ในวรรณคดีเท่านั้น แต่ในสงขลายังคงใช้คำเหล่านั้นอยู่เป็นคำพูดธรรมดา เช่น

กระไค (ข.) - เคย

มึงไคไซ่ทรงฤทธา ไคหน้าเสนา

ดูแกลวกระไครณภู

ในสงขลาใช้คำ "ไค" (คัด กระ ออก) ใช้ในความหมายว่า เคย เช่น

(ส.ข.) ไคตัว - (ก.ท.) เคยตัว

นอนตื่นเที่ยงเสียดจนไค - . . . นอนตื่นสายเสียดจนเคย

กระพอก^๑

ตั้งกระพอกจากงานชานกินเหล้า ^๒

ในสงขลาคำปัจจุบันนี้ใช้คำ "พอก" (ตัด กระ ออก) ในความว่า
สำหรับ เซ่น

(ส.ข.) ยกพอก - (ก.ท.) ยกสำหรับ

คืบกับชาวสองพอก - จัดกับชาวสองสำหรับ

แกลง - ตั้งใจ

อันว่าพระพรโคตงมวงสืบสิ่ง
แลพี่แกลงกลิ้งให้แล้ว ^๓

ที่แห่นวามพรพิศิต ทรงพิริยสิทธิสมาธิ
แลถูกกลิ้งปรารณาคูแล้ว ^๔

ในสงขลาคำยังใช้คำว่า "แกลง" ในความว่า ตั้งใจ เช่น
(ส.ข.) ไม่แกลงแล - (ก.ท.) ไม่โคตั้งใจ, ไม่โคตั้งเกศ

กรวม - สวม

จึงใส่สรวมกลวมคอสุนัขล่าเนื้อไว้ให้หมด ^๕

ในสงขลาใช้ว่า ใส่เสื้อกลวมหัว - ใส่เสื้อสวมหัว

ขบ - กัก

ที่เลื่อยลาพรันตัวกลัวเสื้อขบ ^๖

มคขบแม่คบไฉนที่ ^๗

งูขบโหงหายาย แลนพิศพายกลัวไกล ^๘

๑. คำอธิบายคำ "พอก" หน้า	๒. ชุนข้างชุนแผน หน้า ๓๒
๓. มหาชาติคำหลวง หน้า ๓๒	๔. มหาชาติคำหลวง หน้า ๑๖๔
๕. มหาเวสสันดรชาดก หน้า ๑๘๖	๖. อิเหนา หน้า ๑๑๖๔
๗. ชุนข้างชุนแผน หน้า ๒๕	๘. มหาชาติคำหลวง หน้า ๑๓๘

‘ในสงขลาซึ่งคงใช้ "ซัดใจ" ในความหมายเช่นเดียวกันนี้ เช่น
คนที่ไม่สบายซัดใจเพราะจะไปเที่ยวไหนก็ไม่ได้
คนเป็นหวัดก็ซัดใจที่หายใจไม่ออก

ครัน - มาก

แต่บวชไต่เทานี้ก็ครัน ๑

นี่แน่ท้าวสามลคนเมามัว ใจคอพอตัวยังชั่วครัน ๒

กูจะไหลลาจงครัน ๓

เขาวาบาวมากครันมันเศรษฐี ๔

‘ในสงขลาใ้ชว่า เอาใ้เขาใ้ครันสักหืด - เอาใ้เขาใ้มากสักหนอย

เกรา - ตอย

ผีชีบเกราธา เหนหนุ่มหนานางเมือง มิ่งนบน ๕

เกรากันไปบึง ๖

โอยออกครวยเกราธา เรือมูน มากแซ ๗

พระสุริยอัสดง คตะเกรานเรนสุร ๘

‘ในสงขลาใ้ชว่า นิ่งคลาวสักเคี้ยว - นิ่งคอยสักประเคี้ยว

ไคล - ตะไคร่น้ำ

คล้ายๆวายอญคล้ายๆเขากินไคลแล้วเคลาคู ๙

‘ในสงขลาใ้ชว่า ไคลจับไม้ - ตะไคร่น้ำจับไม้

-
๑. อีเหบา หน้า ๖๕๓	๒. สังข์ทอง ตอนตีคดี
๒. พระลอ หน้า ๑๓	๔. ขุนช้างขุนแผน หน้า ๓๓
๕. มหาชาติคำหลวง หน้า ๑๗๖	๖. พระลอ หน้า ๑๕
๗. กำศรวลศรีปราชญ์ หน้า ๒๖	๘. สมุทโฆษคำฉันท์ หน้า ๖๐
๘. มหาเวสสันดรชาดก หน้า ๒๑๘	

งาน - มาก

ขุนศรีวิไชยตกใจงาน^๑

นางศรีประจันตกใจงาน^๒

เหมือนวันทองจ้องทองงาน^๓

ในสงขลาไซว่า รอนงานอาบนํ้าดีหว่า - รอนมากอาบนํ้าดีกว่า

งาน - ฉับ, คินัน

วันทองไต่พังค้ำแมว่า เสียแรงมารดาเลี้ยงงาน^๔

ใบพอกการงานยังไม่ชอบใจ ^๕

ในสงขลาไซว่า เลื่อของงานยังไม่ได้เย็บ - เลื่อของฉับยังไม่ได้เย็บ

ฉมาย - โชคดี

ศรีมาองงการฉมาย ฉมายใหญ่^๖

สงขลาไซ หมาย ในความว่า เก็บหมาย - ประเคิมแล้วทำให้

โชคดีหรือ ชายหมดเร็ว หรือ วันนี้หมายตกเบ็ดไต่ปลาลุย - วันนี้โชคดีตกเบ็ดไต่ปลาแยะ

ไต่แรง - รสกลมาย

นวดยาไต่แรงอา ออนรุธนอม ^๗

สองนวกพันค้อยค้อย ยาไต่แรงรมย์ ^๘

บุษบาบี่เสียดสรอย จรดฤดีเหลนนอย

หนึ่งไต่แรงองคี่ ^๙

ออกทาวธีราชไต่ แรงรมย์ ^{๑๐}

๑. ขุนช้างขุนแผน หน้า ๓

๒. ขุนช้างขุนแผน หน้า ๓๙

๓. ขุนช้างขุนแผน หน้า ๒๕๗

๔. ขุนช้างขุนแผน หน้า ๒๒๓

๕. ขุนช้างขุนแผน หน้า ๓๑๕

๖. กำศรวลศรีปราชญ์ หน้า ๙

๗. พระลอ หน้า ๑๑๙

๘. พระลอ หน้า ๑๑๙

๙. พระลอ หน้า ๑๓๕

๑๐. พระลอ หน้า ๓๕

ถ้าบังเกิดอาการคันขึ้นแล้วเกาถูกที่คัน หรือ เกิดอาการเมื่อย
แล้วหาหมอมานวดให้หายเมื่อย ความรู้สึกสบายที่เกิดขึ้นเนื่องจากการเกาถูกที่
คันก็ดี หรือ ใ้รับการนวดให้หายเมื่อยก็ดี ในสงขลาว่า "ไ้แรง" เวลา
อากาศร้อนอบอ้าวถ้าไ้เอาหน้าดูตัวดูหน้า ว่า "ไ้แรงตัว" ถ้าไ้รับประทาน
ของหวานเป็นๆก็ว่า "ไ้แรงอก"๑

ไม่ตรึก - มากมาย

จึงตอบว่าทหารชาญไชย ก็มีไม่ตรึกอยู่ในบุรี ๒

ในสงขลาว่า ยังไม่ตรึกก็เอาเท่าไ้ - มีมากมายจะเอาสักเท่าไร

เตียมแต่ - ตั้งแต่

พี่เมื่อผู้ตายจากเมื่อเตียมแต่ยังเล็ก ๓

เตียมแต่อมิตตาคำให้หาศ ก็ลู่อ่านาจในมือ พราหมณ์นางหญิง ๔

ในสงขลาไ้ เตียม - ตั้งแต่ (เตียม กับ เตียม เพื่อนกันไ้) เช่น

(ส.ข.)เตียมใหญ่ขึ้นมา - (ก.ท.) ตั้งแต่โตขึ้นมา

เตียมไ้ยานี้แล้วคอยยังชั่ว - ตั้งแต่ไ้ยานี้แล้วคอยยังชั่ว

ตีนนอน - ทิศเหนือ

เบื้องตีนนอนเมืองสุโขทัยนี้ มีตลาดปสาน ๕

ในสงขลาไ้ ปลายตีน - ทิศเหนือ (ในปักธงไ้ตีนนอนหันหัวไปทาง
ทิศไ้ หันเท้าไปทางทิศเหนือ) เช่นพูดว่า อย่าหันหัวไปละตีน - อย่าหันหัว
ไปทางทิศเหนือ

๑. คำอธิบายของ ขุนศิลปกรรมพิเศษ ๒. อิเหนา หน้า ๘๓๒
๓. ศีลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง ๔. มหาชาติคำหลวง หน้า ๑๘๕
๕. ศีลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง คานที่ ๓ บรรทัดที่ ๑

๒ / ธา,ทา - คอย

สอง^๑ พีน ใน ไว แต่ ธา เผา เผื่อ^๑

อวน^๑ หอย อน ยง นำ ธา ถูก ปลา^๒

ถึง^๑ สัก สิบ ปี จะ อยู่ ธา^๓

อายุ^๑ เหล่า อา สา ห าร อย ป ลา

ให้^๑ เร ง ไ ล เ น ง ค ว าย มา ไว ธา^๔

พระ^๑ อง ค จะ เ ห อ ย ธา พ ระ มี ท รี ช อ นี้ จ วน จะ กร า บ ลา^๕

ใน^๑ ส ง ข ล ่า ไ ช ว า ไม พ ัก ธา - ไม ต อง ค อย

น ิ่ง ธา สัก เค ีย ว - น ิ่ง ค อย สัก ป ระ เค ีย ว

๒ / ทาย - กน, ตะโพก

อก^๑ ฉาย ท าย พ ี เป็น มะ ป ราง

ชั้น^๑ ห ู ห าง อ ย าง มา ย น ค^๒

แ่ง^๑ น ง ถ าว ท าย ฉาย^๓

ใน^๑ ส ง ข ล ่า ไ ช ว า ท าย แ ง - ก น ง อ น

๒ / ทนน - ทินเหนาะ

ถือ^๑ ช น ค ท น น ก ช น แ ก^๔

สง^๑ ข ล ่า ไ ช ว า ทำ นำ ผ ง ห ก ท น น เ ห าะ ม ค ช น - ทำ นำ ค า ล ห ก ไ ว ท น เ ห าะ

มค^๑ จะ ช น

๒ / เทา - จนกระทั่งถึง

ครัน^๑ ตุ ไ ธ มา เป็น เจ า ก ิ จะ ช ม ช น เท า วัน ต าย^๕

๑. พระลอ	หน้า ๘	๒. กำสรवलศรีปราชญ์	หน้า ๑๓
๓. อีเหนา	หน้า ๖๕๕	๔. ชุนข้างชุนแฉน	หน้า ๑๕
๕. มหาเวศสันดรชาคก	หน้า ๒๕๕	๖. อีเหนา	หน้า ๕๖๖
๓. มหาชาติคำหลวง	หน้า ๘๔	๘. นีราศวัดเจ้าฟ้า	
๕. มหาชาติคำหลวง	หน้า ๑๔๖		

คันแค้นกงไตเตา เท่าถึงฝั่งจตุรัสโษษรณี ๑

สงขลาไชวาท่าฮานคั้งแต่เขาจนเท่าคำ - ท่างานคั้งแต่เขาจนกระทั่งเย็น

ทม - ทิ่ง

วิคชโลทรทมทิ่งเพียงคลิ่งลม ๒

ในสงขลาไชวาท่าฮานคั้งแต่เขาจนทม - ท่าฮานคั้งแต่เขาจนทิ่ง

ไสธารณะ - ไสบาตร (ไม่เจาะจง)

สมัฐกดูไม้ไสธารณะ ไสกะบะเรียงรายไวกหลายใบ^๓

ในสงขลาไช หุงชาวธารณะ (ตัด ร ออก) - หุงชาวไสบาตร

นิ เป็นคำเติมเข้ามาเฉยๆ

อาศนอาศรมสรนุกนินัน^๔

ไปสำนักนิพระคาบศบพิตรนินัน ๕

ครรรนกลาวค่านนิ ๖

เพื่อไผกามกำหนดนิ ๗

ในสงขลายังคงใช้คำ นิ อยู่ แต่ นิ ในสงขลามีความหมาย เช่น
(ส.ช.) ไม่ไปนิ - (ก.ท.) ไม่ไปทรอก

อย่าไปนิ - อย่าไปเลยน้า

กำลังทำอยู่นิ - กำลังทำอยู่นี้น้า

แนง - นิ่ง

บคั้งบคั้งแนงนอน ๘

लगนางนอนแนงพัศตรา ๙

๑. มหาชาติคำหลวง หน้า ๒๕๓

๒. มหาเวสสันดรชาดก หน้า ๓๓

๓. ขุนช้างขุนแผน หน้า ๔๒

๔. มหาชาติคำหลวง หน้า ๑๖๑

๕. มหาชาติคำหลวง หน้า ๑๖๔

๖. มหาชาติคำหลวง หน้า ๑๔๖

๗. มหาชาติคำหลวง หน้า ๑๔๕

๘. สมุทโฆษคำฉันท์ หน้า ๖๖

๙. สมุทโฆษคำฉันท์ หน้า ๖๔

ในสงขลาใช้ แน่ง เช่น นั้งแน่งๆ - นั้งนึ่งๆ

เข่า - แก่

อ ย า รุ เกา รุ ตาย ๑

ย ย ว แ ม้ ช า ผี เก่า คำ ก เกา พร่า มากิน ก อน ๒

เข่า ฎา บ่าว ปุ่น ไค ๓

ในสงขลาใช้ คนเข่า เนื้อหนังย่น - คนแก่ เนื้อหนังเหี่ยวย่น

บ่าว - หมม

เข่า ฎา บ่าว ปุ่น ไค ๔

แ ล จะ ไหม้ น ไป เหา ผัว บ่าว เทอญ ๕

ในสงขลาใช้ว่า ลูก บ่าว - ลูกชาย, เด็กชายที่ยังหมม

หลาน บ่าว - หลานชาย, เด็กชายที่ยังหมม

เบียน - เบียดเบียน

ไม่ไป เบียด ดอกให้ เปลือง ใฝ่อง สลิ่ง ๖

ในสงขลาใช้ว่า อย่า เบียน คนอื่น - อย่า เบียดเบียน คนอื่น

ประเคี้ยวใจ - เคี้ยวเคี้ยว

นาย ไหม รឹ คำ แล ว อ้อ ฉ่า จัก เจ ย ย าม ละ ว าก ว าก หอก ใหญ่
ไ ค มี ค เหน้ น หัง เก กัง ไป ประเคี้ยว ใจ เข้า ป่า พนาดี ๗

ในสงขลาใช้ว่า ไป สัก เคี้ยว ใจ - ไป เคี้ยว เคี้ยว

๑. มหาชาติคำหลวง หน้า ๒๑๓	๒. มหาชาติคำหลวง หน้า ๑๓๓
๓. พระลอ หน้า ๓๘๕	๔. พระลอ หน้า ๓๘๕
๕. มหาชาติคำหลวง หน้า ๑๓๒	๖. นิราศพระปฐม หน้า ๗
๗. ขุนช้างขุนแผน หน้า ๒๖	

ปานี้ - ปานี้

ปานี้ ปรอยครวญ ถึงพี่ ๑

อันว่าชาวแห่งสองพงงกา ปานี้ เป็นไฉน

อนึ่งโลกทวารวดีเป็นผวผานเผา ปานี้ เจ้ากูอยู่ฉนนใดกินฉนนใด

ในสงขลาไฉว่า ปานี้ แล้วยังไม่มา - ปานี้ แล้วยังไม่มา

ใหญ่ปานี้ แล้วยังไม่รู้จักใคร - โตปานี้ แล้วยังไม่รู้จักอะไร

พัก, ไม่พัก - ทอง, ไม่ทอง

ไม่พัก พยาบาลก็ปล้นหาย ๓

เห็นบานบัวชูรปิคสนิทสนม

เสดคะควยอากมไม่พัก ไช ๔

ไม่พัก มาควยศาสตรา แต่ป็นรูปูชาภิบรรลัย ๕

ในสงขลาไฉว่า ไม่พัก สั่ง - ไม่ทอง สั่ง

ไม่พัก มา - ไม่ทอง มา

อวน

ไม่เจ็บไข้เมื่อไรยังอวนพี่ ๖

อกฉายท่ายพี่ เป็นมะปราง ต้นหูหูหางอย่างมายนต์ ๓

ในสงขลาไฉว่า ปลาพี่ จัง - ปลาอวน มาก. มีมันมาก

คนพี่ จัง - คนอวน จัง

พรก - โพรก - พรูงนี้

ไปพรก ควรพอดี อยาชา ๘

ในสงขลาไฉ โพรก - พรูงนี้ (เสียง โอ กับ อูเพี้ยนกันได้

คงได้อธิบายแล้วในเรื่องสระ) เช่น ค่อยไปต่อโพรก - ค่อยไปพรูงนี้

๑. พระลอ หน้า ๖๐/๒๓๒

๒. มหาชาติคำหลวง หน้า ๓๕๓

๓. อิเหนา หน้า ๔๘๓

๔. อิเหนา หน้า ๔๓๓

๕. บทละคร รามเกียรติ์ หน้า ๕๔

๖. ขุนช้างขุนแผน หน้า ๔๗

๗. อิเหนา หน้า ๕๕๖

๘. พระลอ หน้า ๓๓

เพื่อน - นาย, เขา (บรมที่ ๓)

เพื่อนนั้นอวดเก่งกักขะหยาบชา ทารณหุนหันลวน
รายกาจ แต่เพื่อนมาเสียซึ่งมฤคชาตินิมิติน้อย
ใจเพื่อนเลื่อนลอยอยู่อย่างนั้น ๑

มิมุที่จะเตือนให้เพื่อน ๒

ในสงขลามักจะใช้ เพื่อน เป็นบรมที่ ๓ มากกว่าใช้ เขา เช่น

อย่าคือ เพื่อนนักตะ - อย่าคือ เขานักเลย

เพื่อนนั้นไม่รู้ชื่อไร - นายคนนั้นไม่รู้ชื่ออะไร

มก - คิม

ปรยบชาย มกมวยเหล่า ไมค่อมเกล้ากราบกลางคอง ๒

ในสงขลาใช้ มกน้ำ - คิมน้ำ, มกเหล่า - คิมเหล่า

เม็ล้อย - เม็ย

นทีธารเย็นเม็ย ราพ็องเม็ล้อยมือสอง โสคแล ๓

ในสงขลาใช้ เม็ล้อยมือ - เม็ยมือ, เม็ล้อยหลัง - เม็ยหลัง

ไมผัดปาก - ไมผัดพูด (ไมผัดกับที่พูดเอาไว้)

เมื่อนั้น ทาวสามลั้งซังนำหนา อายเงาะถอยร่อยอย่างชาวमारยา
กว่าไมผัดปากจะยากเย็น ๔

ในสงขลาใช้ ผัดปาก, ไมผัดปาก เช่นพูดว่า

(ส.ข.) ผัดผัดปากมาย - (ก.ท.) เบ็ผัดกับที่พูดใหม่

เห็นมายนิกแล้ววาคงไมผัดปาก - เห็นใหม่นิกแล้ว(วาคง)ไมผัดกับที่พูดไว้

๑. มหาเวสสันดรชาดก หนังส ๑๓๓ ๒. อิเหนา หน้า ๖๖๒

๓. มหาชาติคำหลวง หน้า ๓๒๔ ๔. สังข์ทอง ตอน คีคีลี

บ้านของของน้องซึ่งตำแหน่ง ไมรูแห่ง เห็นจาเขาจวนคำ ๑
หาไม้ที่ใหญ่จะรูแห่ง แจงควยทีเกกยักษ์ ๒

ในสงขลาไชว รูแห่งมายวาบเขาอยู่ไหน - รู้จักใหมวาบเขาอยู่ไหน
ไมรูแห่งบ้านเขา - ไมรู้จักบ้านเขา
ไมรูแห่งอื่นนอกนี้ - ไมรูว่าจะหาวิธีบอกอย่างไร
ไมรูแห่งท่า - ไมรู้จักท่า, ไมรูจะหาวิธีท่า(อย่างไร)

แรง - ฤทธิเคช. อำนาจ

คอบุทธควยพระนฤบดี บมีรูแรงพีริยะณเคไชไชย ๓

แรง ในที่นี้หมายถึง ฤทธิเคชอำนาจ ๔

ในสงขลาตามธรรมดาไชวว่า แรง หมายถึง กำลัง เช่น
แรงมากยกของหนักได้ - มีกำลังมากยกของหนักได้ แต่ยังมีใช้ในความ
มีฤทธิเคช (หมายถึง ฤทธิเคชของผี) เช่น บ้านนี้แรง - บ้านนี้ผี (คือผีที่มีฤทธิเคช
นี้เอง) ตะเคียนเขยนี้แรง - ตะเคียนต้นนี้ผี (คือผีมีฤทธิเคชนี้เอง)

แลน - วิ่ง

บางลมบางแลน ท้ายแทน ๕

ตกใจลุกแลนพัลวัน ๖

เมื่อยามรุกชชาติรมเวลาเย็น จะแลนแลนในบริเวณพระอาศรมสถาน ๗

ในสงขลาไชว คนแลน - คนวิ่ง

เลา - อีก

พราหมณ์ไร ยามใดจึงไปแสวงหาสิน ควยขึ้นขึ้นขอเอาเลาแล ๘

ในสงขลาไชว รองเลา - รองให้อีก

๑. ขุนช้างขุนแผน หน้า ๕๕

๒. บทละครรามเกียรติ์ หน้า ๑๐๘

๓. สมุทโฆษคำฉันท์ หน้า ๑๓๒

๔. จากคำอธิบายของศาสตราจารย์พระวรเวทย์-
พิธีรุ

๕. สมุทโฆษคำฉันท์ หน้า ๑๒๗

๖. อิเหนา หน้า ๕๐๕

๗. มหาเวสสันดรชาดก หน้า ๕๕

๘. มหาชาติคำหลวง หน้า ๑๗๑

วิ. วิลม - พค

บยายยวเนอรอน เรงวิ ๑

นางออยงานพชวิลม ๒

"สะกาง"

ปทานุกรม ๒๔๓๐ ว่า ซาง หรือ บน และ สิ้นสะกาง - สิ้นจาง
ส่วนพจนานุกรม ๒๔๔๓ ว่า "...เหยื่อเป็นเครื่องล่อ"

เอาสิ้นสะกางสอดจาง แข็งคังเหล็กเงินาง ออนไคไคโยใจ ๓

ในสงขลามีกำว่า กิงกาง (คนรุ่นใหม่ไม่นิยมกันแล้ว) ไซคังนี้ คือ
ในการแข่งขันหรือเมื่อมีการตีพาทใดๆ ถ้าผู้มีหน้าที่ตัดสินไม่ว่าจะเป็นเจ้าพนักงาน หรือ
คนกลางที่แต่งตั้งขึ้น เป็นผู้ไม่ตั้งอยู่ในความยุติธรรมโดยเขาคุยกับฝ่ายหนึ่ง และให้
ฝ่ายนั้นได้รับประโยชน์จากการตัดสินของตนแล้ว บุคคลผู้นั้นจะถูกเรียกว่า กิงกาง
ซึ่งเป็นการเสื่อมเสียอยู่มาก คำนี้เป็นอันที่เข้าใจกันว่าหมายถึงล่าเอียงหรือไม่เที่ยงธรรม
นั่นเอง แต่ทำไมจึงไซคังนั้น ถ้าดูคำ สะกาง ที่ไซในพระลอ และคำแปลในพจนานุกรม
แล้ว เชื่อว่า สะกางนี้เองโคหดเหลือเพียง กาง ในสงขลา กิงกาง ก็คือกิงสินบน
เพราะฉะนั้นจึงล่าเอียง แต่ที่ชาวสงขลาไซประโยคนี้มานั้น ไม่ได้ถึงเรื่องสินบนเลย
คือแม้ไม่กิงสินบนหรือสินน้ำใจ แต่ถาล่าเอียงก็ว่ากิงกางทั้งนั้น เข้าใจว่าได้ลืมความหมาย
ของ กาง หรือ สะกาง เสียแล้ว คงรู้นี้ว่า กิงกาง คือไม่ยุติธรรมเท่านั้น ๔

สุ - เชอ. เจา

สุเห็นสุมากล่าว เชาถาบาวบุนโค

โฌปานโคสุวา ๕

ในสงขลา ไซ สุ เป็นภาษาพูดระหว่างเพื่อนฝูง หรือในระหว่างสามีภรรยาที่ใด

๑. กำนวศรปราชญ์ หน้า ๑๖

๒. อิเหนา หน้า ๑๑๓๐

๓. พระลอ หน้า ๔๓

๔. จาก "เรื่องถอยคำภาษา" ในประวัติศาสตร์
ของ ขุนศิลปกรรมพิเศษ(ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๖)

หับ - ปึก

พระเบครหลับ หับพระโอบ^๑ลงทับที่

สิ่งเสรีจก^๒หับบัณฑชโรไชย

ล้นเออนให้^๓หับทวาร

ในสงขลาไชวา หับบ้านหับของให้ดี - ปึกบ้านปึกของให้ดี

หับ - นั้น

ใบปากประตุมีอะคิงอันหนึ่งแขวนไว^๔หับนั้น

ในสงขลาปัจจุบันไชทั้ง หับ และ นั้น เช่น ไปตง^๕หับ - ไปตง^๖นั้น
บ้าน^๗นั้นช่วย - บ้าน^๘นั้นสวย

บหอน - ไม่เคย

แตกอบ^๙บหอนจะชัคค่า

ใสงขลาไชทั้ง หอบ และ ไม่หอน แปลว่า เกย และ ไม่เคย เช่น
ไม่^{๑๐}หอนเห็น - ไม่^{๑๑}เคยเห็น

ใคร^{๑๒}หอนเห็นเขามา^{๑๓}มั่ง - ใคร^{๑๔}เคยเห็นเขามา^{๑๕}บาง

หับบอบ - ทิศใต้

เบื้อง^{๑๖}หับบอบเบื้อง^{๑๗}สุโขทัยนี้ มี^{๑๘}ภูพินหาร^{๑๙}ปุก^{๒๐}อยู่

ในสงขลาไช หับบอบ - ทิศ^{๒๑}ใต้ เช่น หับ^{๒๒}หน้าไป^{๒๓}ละ^{๒๔}หับ^{๒๕}บอบ -
หัน^{๒๖}หน้าไป^{๒๗}ทิศ^{๒๘}ใต้

เหียบ - สึก. หรือ

บาง^{๒๙}แห่งก็^{๓๐}เหียบ^{๓๑}ตัก^{๓๒}หิน^{๓๓}เป็น^{๓๔}รอย^{๓๕}ราว^{๓๖}ระ^{๓๗}คาย^{๓๘} ควร^{๓๙}จะ^{๔๐}พิ^{๔๑}สวง^{๔๒}

ในสงขลาไชว่า ไส^{๔๓}เกือก^{๔๔}เหียบ^{๔๕}ไว - ไส^{๔๖}รอง^{๔๗}เท้า^{๔๘}สึก^{๔๙}เร็ว

๑. มหาเวสสันดรชาดก หน้า ๓๐๓

๒. อีเหบา หน้า ๔๕๒

๓. พระลอ หน้า ๔

๔. ศีลาจารย์ภพขุนรามคำแหง คำนที่ ๑บรรทัด
ที่ ๓๓

๕. อีเหบา หน้า ๔๖๑

๖. ศีลาจารย์ภพขุนรามคำแหงมหาราช คำนที่ ๓ บรรทัดที่ ๓

๗. มหาเวสสันดรชาดก หน้า ๒๑๕

๒. ก. คำที่สงขลายืมมาจากมละยา

เนื่องจากสงขลาเป็นจังหวัดภาคใต้ที่ตั้งอยู่ใกล้กับพรมแดนมละยา
มาก และมีโอกาสที่จะติดต่อกับชาวมละยามากกว่าชนในภาคอื่นๆ
จึงทำให้ภาษามละยาเข้ามาปะปนอยู่ในภาษาสงขลา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คำมละยา ที่นำมาเขียนในที่นี้ได้มาจาก พจนานุกรม มละยา-
อังกฤษ ของ อาร์ เจ วิลกินสัน (R.J. Wilkinson) ที่พิมพ์ ค.ศ. ๑๙๐๑
และ ๑๙๔๘

คำมละยาที่จะนำมากล่าวในที่นี้ จะเลือกเฉพาะคำที่ ไม่มีใช้ใน
กรุงเทพฯ แต่มีใช้ในสงขลา จึงเป็นเหตุให้คำในสงขลาและกรุงเทพฯ แตกต่างกัน คือ
ความหมายเดียวกันแต่ใช้กันคนละคำ

คำมละยาที่ใช้ในสงขลานั้นมีอยู่ ๓ ลักษณะ คือ

๑. เสียงของคำยังคงเดิม คือ เหมือนกับมละยา ทุกอย่าง ได้แก่

<u>สงขลา</u>	<u>มละยา</u>	<u>กรุงเทพฯ</u>
ควน	Guar	เนิน
ช็องค็อง	Chongdong	รัน
ปลาตังคีรี	Tenggiri	ปลาอินทรี
มุสัง	Musang	ชะมด
มุสังปลอง	Musang	อีเห็น
ลาตา	Latah	บาจี้
สวา	Sawa	ละมุดฝรั่ง

๒. เสียงในสงขลาเพี้ยนไปจากมละยาบาง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะชาวสงขลา
ฟังไม่ถนัด หรือ พูดไม่ถนัด ตั้งแต่เดิม หรืออาจเสียงมากลายที่หลังก็ได้ คำเหล่านี้ได้แก่

<u>สงขลา</u>	<u>มละยา</u>	<u>กรุงเทพฯ</u>
กูลิป	กะลิป(Kelip)	ขยับ (ตา)
กลวยพังลา	บังลา(Bangla)	กล้วยตานี

<u>สงขลา</u>	<u>มะลายู</u>	<u>กรุงเทพฯ</u>
ชันตี	ยันยี(Janji)	สัถญา, ตกกลงันกอน
ตุรับ, ตุตัน	เตะวัล(Teral)	ยันไว
ตุลค	จะรुक(Cherut)	ชีการ์
ปลามะวัน ๒	บะวัล(Bawal)	ปลาจาระเม็ค
ผลา	ปะรา(Para)	หิง หรือ แฉงเห็นอเตาไฟ สำหรับวางอาหารหรือของ ต่างๆ
มายา	บายา(Baja)	บู้ย
ลาเย็ ๓	ระยีน (Rajin)	ชยัน
เสคสา ๔	เส็กสา(Seksa)	ล่าบาก
หนมชูลุน	จูล (Chuchol)	ชนมผักบัว
อโคย, อคโคย	อโคหิ, อคูหิ(Adohi, Aduhi)	โอย

๓. ใบสงขลาตัดคำให้เหลือน้อยพยางค์ เช่น

<u>สงขลา</u>	<u>มะลายู</u>	<u>กรุงเทพฯ</u>
กัับ	ละกัน (Lėkan)	เสวียน
คิง	จากง (Jagong)	ชาวโปก
จำคะ	จัมปะคัก(Chėmpadak)	จำป่าคะ

๑. ดู ตุส ในเรื่องอักษรควมพบา ๗๒

๒. (ส.ข.) ปลามะวันคำ - ปลาจาระเม็คคำ
 ปลามะวันขาว - ปลาจาระเม็คขาว

๓. คำ ลาเย็ ในสงขลาไขนอย มักจะไข ออกส่าห้ มากกว่าและแปลว่า ชยัน
 เช่น เด็กกบนี้้ออกส่าห้ - เด็กคนนี้ชยัน

๔. คำ เสคสา มักจะไขเป็นคำช้อน ว่า ล่าบากเสคสา หรือ เวคนาเสคสา

๔. ยังมีคำภาษาอื่น เช่น ปอร์ตุเกส อาหรับ หรือ ทมิฬ ซึ่งมะละไยืมมา
และสงขลาไยืมจากมะละไยืมอีกทอดหนึ่ง เช่น

คำที่มาจาก ปอร์ตุเกส

(ส.ข.)	เลหลง	(ปอร์)	Lelong	(ก.ท.)	เลหลัง
	ยาหนัก		Nanas, Ananas		สับปะรด

คำที่มาจาก อาหรับ

(ส.ข.)	ลูกลุมพมา	(อา.)	Khurma	(ก.ท.)	อินทผาลัม

สำหรับคำที่ไยืมมะละไยืมเป็น Kurma หรือ Korma คือ กุระมา, โกระมา
สันนิษฐานว่าสงขลาออกเสียงไม่ถนัดจึงกลายเป็น

คำที่มาจากภาษาทมิฬ

(ส.ข.)	หมมป้า	(ทมิฬ)	อาป้า (Apam)	(ก.ท.)	ขนมถั่วฟู

เท่าที่สอบสวนดูแล้วมีคำมะละไยืมที่ไยืมไปสงขลา และที่ไม่มีในกรุงเทพฯ
แต่เพียงเท่านี้ อาจจะมีอีกก็ได้ ซึ่งข้าพเจ้ายังไม่ทราบ จึงใคร่จะฝากไว้ใหญ่ที่
ทำการคนควา เรื่องนี้ต่อไปใครช่วยคนควาอีก

๒. ข. คำที่สงขลาไยืมมาจาก จีน

คำภาษาจีนซึ่งไยืมไปสงขลาซึ่งจะกล่าวในที่นี้ มี ๓ ชนิด คือ

๑. คำที่สงขลาไยืมภาษาจีน แต่กรุงเทพฯ ไม่ไยืม เช่น

(ส.ข.)	ฉิ่ง	-	(ก.ท.)	คนหอม
	[คั้งฮู้	-	วุ้นเส้น]	กรุงเทพฯ ก.๑๕
	ถาวแฮ	-	ถ่วงอก	
	ถั่ว	-	ลีนชัก	

(ส.ข.) บิ๊ญ - (ก.ท.) เสน่หมี่
หวั่นเซว - มั่นแกว

คำจิบในสงขลาที่ยกมาทั้งหมดนี้ บังเอิญเป็นคำภาษาแต้จิ๋ว ทั้งนี้ แต่ตาม
ปกติแล้วในปากชไตมีจีนฮกเกี้ยนอยู่มากกว่า แต้จิ๋ว

๒. คำที่ชภาษาจีนทั้งในกรุงเทพฯ และสงขลาแต่เป็นภาษาจีนคนละท้องถิ่น เช่น

(ส.ข.) เจี้ยนซี (ฮกเกี้ยน) - (ก.ท.) ตะหลิว (แต้จิ๋ว)
ถาวโห (") - เตาฮวย (")
ต่ากั (กวางตุ้ง) - ปุงกั (")

๓. นอกจากนี้ยังมีคำ ซึ่งสงขลาใช้ถูกต้องตรงกับความหมายใ้ภาษาจีนทุกอย่าง
แต่กรุงเทพฯ ใช้ผิด เช่น

คำ เตาหู ในกรุงเทพฯ ใช้กับ เต่าหูขาว ซึ่งมีลักษณะอ่อน และ เต่าหู -
เหลือง ซึ่งมีลักษณะแข็งแรง ส่วนในภาษาจีน เต่าหูขาว เขาเรียก เต่าหู แต่
เต่าหูเหลือง ซึ่งมีลักษณะแข็งแรงเขาเรียก ถาวซัง ในสงขลา เรียกเช่นเดียวกับ
ภาษาจีน คือ

(ส.ข.) ถาวหู - (ก.ท.) เต่าหูขาว
ถาวซัว - เต่าหูเหลือง

คำ ปาทองโก ในกรุงเทพฯ ใช้ผิดความหมายเดิม ที่ถูกต้องจะเรียก
อิวจากวย ในสงขลาใช้ถูก คือเรียก ฉาก๊วย (เพี้ยเสียงไปบาง) ส่วน ปาทองโก
เป็นชมนอีกชนิดหนึ่งทำควยแปงใส่น้ำตาลควย

คำที่เกี่ยวข้องกับเครือญาติ ชาวสงขลาบางพวกจะใช้คำภาษาจีนแต่เสียงผิดกันไป
บาง เช่น (ส.ข.) ฉี่ (จีน) เจ (ก.ท.) พี่สาว
ซิก เจ็ก อาผุช่าย
โซ, เหี้ย โก, เฮี้ย พี่ชาย

๑. จีนแต้จิ๋ว เป็น ฮวงกัวะ เสียงคล้ายกันมาก

(ส.ข.) ก้อง	(จีน) กง	(ก.ท.) ปู่, ตา
กู่, ชู	กู่	นาชาย
ชูก้อง	กู่ก้อง	บองของตา
จิกก้อง	จิกก้อง	บองของปู่
โซ	โซ	พี่สะใภ้
ซิม	ซิม	บ่าสะใภ้

๒. ก. คำที่สงขลา มาจาก เขมร

คำที่พอจะสันนิษฐานได้ว่าสงขลา มาจากเขมร มีดังนี้ คือ

(สงขลา) จะตั้งพระ	(เขมร) ฉะตั้ง เปริยะ	(กรุงเทพฯ) คลองพระ
ไค	กระไค	เคย
พัง	สะพัง, ตะพัง	หนองน้ำ
แพงเซิง	แพนง เซิง	ซัดสมาธิ
มุก	ปุมมุก	คิม
หนับเพลา	สนับเพลา	กางเกง
หมวย	ฉมวย	โซคดี

จะตั้งพระ เป็นชื่ออำเภอหนึ่งในสงขลาซึ่งทางผู้ภาษาเขมรบางท่านสันนิษฐานว่า อาจจะมาจากคำเขมร ฉะตั้ง เปริยะ คำว่า ฉตั้ง, สตั้ง ในภาษาเขมร แปลว่า ลำน้ำ, ลำคลอง เปริยะ คือ พระ

ไค ในสงขลาตัด กระ ออก แปลว่า เคย เช่นเดียวกับคำเขมร กระไค เช่น (ส.ข.) ไคคิ้ว - (ก.ท.) เคยคิ้ว เป็นต้น

พัง ในสงขลาตัด ตะ, สะ ออก แปลว่า หนองน้ำ เช่นเดียวกับคำเขมร ตะพัง, สะพัง

แพงเซิง ในสงขลาตัด น ออก แปลว่า ซัดสมาธิ เช่นเดียวกับคำเขมร แพนงเซิง

มูก คงมาจาก . ปูรมัก ของเขมร แต่ความหมายต่างกัน บาง คือ
สงขลาใช้ในความว่า คิม แต่ในเขมรคำ ปูรมัก แปลว่า ผู้คิม

หน้าเพลลา คงมาจากคำเขมร สนับเพลลา ซึ่งในสงขลาปัจจุบันนี้ใช้หมายถึง
กางเกงทั่วไป แต่ในกรุงเทพฯ ใช้หมายถึง กางเกงสมัยโบราณอย่างที่เรพบมาก
ในวรรณคดีตอนบรรยายถึงเครื่องแต่งตัวกษัตริย์ เช่น ในสังข์ทอง ตอนพระสังข์ทรง
เครื่องจะออกไปตีคดี ว่า

แล้วขีคี่ฉินววรรณองผุด กิ่งทองชมพูชุนชเอนเภา
สุกษรทาประทีนกลั่นเกล้า สนับเพลลา เริงงอนซอนจับ

หมวย คงจะมาจากคำเขมร หมวย ซึ่งในสงขลาใช้ในความว่า โขคดี
(ดูคำ หมวย ในเรื่อง คำในวรรณคดีหน้า ๑๑๐)

คำที่ต่างกันในระหว่างกรุงเทพฯ และสงขลาซึ่งยังไม่มีหลักฐานพอที่จะ
พิจารณาตัดสินลงไปได้ว่า ทำไมจึงใช้กันคนละคำในความหมายเดียวกัน มีดังนี้ คือ

ก. คำที่เกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บ ที่เป็นชนิดเดียวกันแต่ใช้คำต่างกัน ทาที่สำรวจ
ได้มีดังนี้ คือ

(ส.ช.) กาง หรือ ปางแทงหมก	—	(ก.ท.) ระเบิดทอง
ซิบคมวน	—	โรคบิด
ซิว	—	ทองรวง, ลงทอง
ไซทาน, ไซเวน	—	ไซจับสั้น, ไซมะลาเรีย
ไซน้ำ	—	ไซทรพิษม์, สีคาส
ไซเหือดใหญ่	—	อีสุกอีใส
เคลื่อนอก	—	คลื่นไต้
เจ็บเบ็ดหัว	—	ปวดศีรษะ
เจ็บใบพุง	—	เจ็บในช่อง
โคะ	—	แผลเรื้อรัง แผลใหญ่
ทีเจ็บ	—	แผล
เป็นเคื่อน ^๑	—	เป็นโรคพยาธิ
เป็นตุค	—	เป็นหูด
เป็นหน่วย	—	เป็นเม็ดผุพังตามตัว
เป็นเออะ	—	เป็นเม็ดผด
ผูกซี	—	โรคทองผูก
พุงขึ้น	—	โรคทองขึ้น
มวนพุง	—	ปวดมวนในท้อง

๑ เคื่อน มาจาก ใสเคื่อน

(ส.ช.) เม็ดปรีอ	-	(ก.ท.) เม็ดผื่นคัน
(ผีในทอง	-	วันโรค)
ผีเทศ	-	คู้ทราก
(ราก, อวก	-	อาเจียน)
รวด	-	ปรวด เช่น เป็นลวด-เป็นปรวด
เหือก	-	ออกหัด

ข. คำที่เกี่ยวกับภาชนะต่างๆ ตลอดจน เครื่องมือ เครื่องใช้ ที่เป็นชนิดเดียวกันแต่ใช้คำต่างกัน เท่าที่สำรวจได้มีดังนี้ คือ

(ส.ช.) ก้นหม้อ	-	(ก.ท.) เสวียน (มล. lëkan)
กรอง, ตุศอม ^๑	-	กะซอน
แกะ, แกระ	-	เครื่องมือสำหรับเค็ด หรือ ตัด รวงข้าวในปักย์ไต้ใช้เก็บที่ลรวง ทำรูปเป็นปีกฝังในไม้
โกก	-	ไม้รูปโค้งที่พาดคอวัวหรือควาย สำหรับลากเลื่อน
ขวกสิ้นข้าง	-	ขวกโหล
คันทาบ	-	ไม้คาน
ครกบด	-	โม
ครกเปื้อ	-	ครกตำน้ำพริก
โคมเคลือบ	-	กะละมัง, ขม, ขมอ, ขมใหญ่
โคม ยี่งัว	-	ขุมวัว
จอก	-	ถวยแก้ว, แก้วน้า

๑ กู ตุศ ในเรื่องอักษรความหน้า ๗๒

(ส.ข.) จอกแกว	—	(ก.ท.) ถวยแกว
จอกซา	—	ถวยซา
จอกซี่โก	—	ถวยตะไล
จอกฉ่า	—	แกวน้ำ
จอบขอ	—	จอบ
จอบชื้อ	—	เสียม
เจย	—	เครื่องจักสานประเภทกะดงแต่ ขนาดเล็กต่าง ๆ
ขัน	—	ปิ่นโต
ชาม	—	จาน เชน
(ส.ข.) ชามขาว	—	(ก.ท.) จานขาว
ชามไข่เซ้, ชามแปล	—	จานแปล
ชิง	—	เครื่องกันแดดชนิดหนึ่งทำจากใบ กะชิง (ใบกะชิงมีขนาดใหญ่มากใน บึงก็ได้ใช้กลัดทำเป็นเครื่องกันฝนได้)
ชุก	—	กะชู้ เชน ชุกหมู — กะชู้ไล่หมู
แขง	—	กะแขง
คานเขียง	—	เขียง
โตก	—	โต๊ะ
ແຕ່ສ່ງ , แกลง	—	ตะกร้า เชน <u>ແຕ່ສ່ງ</u> หวาย — <u>ตะกร้า</u> หวาย

(ส.ข.)	ถู่	-	(ก.ท.)	ถิ่ง, ถิ่ง	เซ่น
(ส.ข.)	ถู่สังสี่	-	(ก.ท.)	ถิ่งสังสี่	
	ถู่ไม้	-		ถิ่งไม้	
	ถวย	-		ชาม เซ่น <u>ถวยแกง</u> - <u>ชามแกง</u> (ก.ท.)	
	เนียง	-		ตุ้มเล็ก	
	บะ	-		กะบะ	
	บาน	-		เครื่องจักสานขนาดเดียวกับ เจย แต่สานถี่ๆ ไม้ไหม้ของเลย	
	บอกย่น	-		ตะบันหมาก	
	ปอด	-		ปี่	
	ป้อย	-		เครื่องทองชนิดหนึ่งทำด้วยกะลา มะพร้าว	
				๒ ป้อย - ๑ แฉง	
				๒ แฉง - ๑ ทะน่าน	
	เพลง	-		หมอลำขนาดใหญ่ทำด้วยดินเผาอย่างเดียวกับที่กรุงเตาเรียก หมอลำคน	
	เพา	-		ถิ่งแบนๆ รูปกลม หรือ รูปไข่ ทำด้วยไม้ หรือสังกะสีก็ได้ มักจะใช้ใส่น้ำให้เด็กลงไปอาบ	
	พลอ	-		กะป่องมีหู สำหรับตักน้ำ	
	พอก	-		สำรับ	

๑. คำว่า "พอก" เดิมหมายถึงภาชนะที่ทำด้วยไม้เป็นกะบะสี่เหลี่ยม หกเหลี่ยม หรือแปดเหลี่ยม กว้าง มีฝาครอบ ซึ่งทำด้วยไม้เป็นรูปอย่างเดียวกันขนาดพอกครอบกันได้ พอดี ใช้สำหรับใส่กับข้าว

ปัจจุบันนี้แม่จะเลิกใช้กะบะชนิดนั้นแล้วแต่ใช้ถาดแทนก็ยังคงใช้คำว่า พอก อยู่ เซ่น

คั้บ <u>พอก</u>	-	จิด <u>สำรับ</u>
คั้บกับ <u>ข้าวใส่พอก</u>	-	จิดกับ <u>ข้าวใส่ถาด</u>
คั้บสัก ๒ <u>พอก</u>	-	จิดสัก ๒ <u>สำรับ</u> เป็นต้น

(ส.ช.)	ใบพลอง	-	(ก.ท.)	ไม้ตะพด, ไม้พลอง
	ลูกแจ	-		(แม่) กุญแจ
	ลูกแทง	-		ลูกกุญแจ
	ลูกกลิ้งแก๊ส	-		ลูกเต๋า
	ลูกจอกซีโก	-		ถวยตะไล
	เล็บแมว	-		กะต่ายจีน
	ว	-		พลว
	แสก	-		สาแทรก
	สอบนง	-		กะสอบกนกกลม หรือสี่เหลี่ยมขนาดเล็ก
	สอบโพเถ	-		กะสอบปาน
	สวด	-		หวด
	เหล็กชุก	-		กะต่ายขูดมะพร้าว
	เหล็กโคน	-		ตาปู
	เหล็กไฟ	-		ไม้ขีดไฟ, เหล็กไฟ
	เหล็กเน็ง	-		หม้อเหล็กขนาดใหญ่

๑. เคมีใช้หินเหล็กไฟและเหล็กเสียดสีกันทำให้เกิดไฟ จึงเรียกเหล็กไฟ
 เคี้ยวนี้เปลี่ยนใช้ไม้ขีดไฟแล้วแต่ยังคงใช้คำว่า เหล็กไฟ อยู่

ค. คำที่เกี่ยวกับเกมและการละเล่นต่างๆ ของเด็ก ที่เล่นอย่างเดียวกันแต่เรียกต่างกัน เท่าที่สำรวจได้มีดังนี้ คือ

(ส.ข.)	เล่นเก็บ	-	(ก.ท.)	เล่นซอหนา
	เล่นเกยิก	-		เล่นวิ่งไล่จับกัน ถ้าหากแบ่งเป็นพวกๆ เรียก เล่นเกพวก
	เล่นเตนเซี่ยก	-		เล่นกะโคคเซือก
	เล่นซอนเม็คขาม	-		เล่นอื๊ตัก
	เล่นเทวคาวาน ^๑ คาง	-		เล่นขี่ม้าส่งเมือง
	เล่นโนราทุ้มฉา	-		เล่นมอญช้วนฉา
	เล่นปั้นแปะ	-		เล่นปั้นหัวก้อย ^๒
	เล่นหมาชิงเสา	-		เล่นลิงชิงหลัก
	เล่นญูกญอย	-		เล่นทองเต
	เล่นหุ้บใหญ่	-		เล่นกะคานหก
	เล่นฟาคไซเซ	-		เล่นอื๊กาทักไซ
	เล่นหลักจกจน ^๓	-		เล่นเสือกถักถัก

เกมต่างๆ ที่ไม่ได้นำมากล่าวนั้นบางอย่างก็เรียกอย่างเดียวกัน เช่น หมิง เล่นเตย เล่นคี เล่นหมากเก็บ เป็นต้น ส่วนบางอย่างมีเล่นเฉพาะในสงขลา ในกรุงเทพฯไม่มี เช่น เล่นทอยลาว ไซเม็คมะม่วงหิมพานต์มาเล่นครั้งแรกหาก่อนอิฐ หรืออะไรก็ได้วางเข้า ๒ อัน แล้วหาไม้แบนๆ วางพาดเข้าเป็นราว แล้วเอาเม็คมะม่วงวางลงคนละเท่าๆกันจำนวนเท่าไรแล้วแต่จะกำหนดกัน จะเล่นสักกี่คนก็ได้ เมื่อเรียงเสร็จแล้ว ก็กระยะสำหรับยื่น แล้วไซเม็คมะม่วง

๑. วาน - กน
๒. ถ้าวอกหัว ในสงขลาเรียกว่า ออกมือ ถ้าวอกก้อย ก็เรียกว่า ก้อย เหมือนในกรุงเทพฯ
๓. หลัก - สะกัก

ขวางไปที่ราวถ้าหากมีแฉกที่เหมาะราวจะคว่ำทั้งหมดคนนั้นก็จะได้หมดทั้งราว
 ก็เป็นอันหมดไปครั้งหนึ่ง คางคนคางเอามาเรียงบนราวกันใหม่ ถ้าหากขวางหมด
 ทุกคนแล้วยังมีเหลืออยู่บนราวอีก ทุกคนมีสิทธิจะขวางย้อนกลับโดยยืนตรงที่ๆ เม็ด
 มะม่วงที่ไขขวางไปตกอยู่ ดังนี้ เรียกว่า เล่นทอยลาว ทอยแปลว่าโยน เช่น
 เล่นทอยตรอก - เล่นโยนสตาจกลงในหลุม (ก.ท.) เป็นต้น

ยังมีคำว่า เล่นว้างเปี้ยว ในสงขลาใช้คำว่า เล่นว้างเปี้ยว เหมือนกัน
 สันนิษฐานว่า การเล่นชนิดนี้เพิ่งเอาอย่างกรุงเทพฯไป เลยเรียกอย่างเดียวกับ
 กรุงเทพฯ เพราะคำว่า ว้าง ปกติในสงขลาใช้คำว่า แล่น เช่น แล่นแข่ง - ว้างแข่ง

ง. คำที่เกี่ยวกับสัตว์ สัตว์ชนิดเดียวกันแต่เรียกต่างกัน มีดังนี้

(ส.ข.) นกกรงหัวจุก	-	(ก.ท.) นกปรอดหัวโขน
นกจูด	-	นกผูก
นกบินหลา	-	นกกางเขน
นกทูง	-	นกกะเรียน
นกวั๊ก	-	นกนางนวล x
ทวย, ทวยไยมัน	-	แมลงป่อง (เขมร- ทูทวย -แมงป่อง)
ปลาเด	-	ปลากระดี
ปลาตังคีรี	-	ปลาอินทรี (มล. Tenggiri)
ปลามะวันขาว	-	ปลาจระเม็ดขาว (มล. bawal)
ปลามะวันดำ	-	ปลาจระเม็ดดำ
ปลามิหลัง	-	ปลาตุ๊กทะเล (มล. Sembilang)
ปลามอหน้อง	-	ปลาลิวกิว

(ส.ข.)	ปลาดัง	-	(ก.ท.)	ปลาทุ
	ปลาลำมา	-		ปลานวลจันทร์ (มล. Kēlama)
	ปลาอุกเมละ	-		ปลาไส้ตัน
	ปูคำ	-		ปูทะเล
	เบ็ควา	-		เบ็คเทศ
	มคคันรอน	-		มคคันไฟ
	มคहनอย	-		มคตะนอย
	มูสัง	-		สัตว์ชนิดหนึ่งคล้าย ชะมด (มล. Musang)
	มูสังปลอง	-		อีเห็น
	แมงปี่	-		แมลงปอ
	แมงโรม	-		แมลงหวี่
	ลูกลวก	-		ลูกกบ
	แลน	-		เหี้ย, ตะกวด
	ฮูของหลา	-		งูจงอาง
	ฮูเหลื่อมปากเบ็ค	-		งูเหลื่อมที่มีปากแบนอย่างเบ็ค เชื่อกันว่าเป็นงูนำลาภมาให้
	ฮัว	-		วัว

จ. คำที่เกี่ยวกับชนม ชนมชนิดเดียวกันแต่เรียกต่างกัน เช่น

(ส.ข.)	โกขวี	-	(ก.ท.)	ทอพี
	ขาวทม	-		ขาวทมผัด
	คังทอด	-		ขาวคัง(ทอดแล้ว) ขาวคังที่ยังไม่ได้ทอดสงขลาเรียก คังขาว

๑. ดอกมะลิ ในสงขลา เรียก ดอกเมละ เหมือนกัน

(ส.ช.)	กม	—	(ก.ท.)	ชาวคมสามเหลี่ยมทอควยกะพอ
	แบ่งหน้าหมาก, แบ่งหลาหมาก	—		แบ่งขาวหมาก
	มันคมทะเล ๑	—		มันแกงบวด
	ยาหนม	—		กะละแม
	ลูกโหนดเชื่อม	—		ลูกตาลเชื่อม
	ลูกกุ่มกำ	—		ลูกกวาด
	เลียบเคี้ยว	—		ทุเรียนกวน
	วนคำ	—		เฉากววย
	สังหญา, สีชะหญา	—		สังขยา
	หัวหนม	—		หน้าขม เชน
	หัวพราว	—		หน้ากระฉีก
	หัวกุง	—		หน้ากุง
	หัวสังหญา	—		หน้าสังขยา
	หนมไขไก่	—		ขนมสาดี
	หนมค่อม	—		ขนมใส่ไส้
	หนมโค	—		ขนมต้มขาว
	หนมจูน	—		ขนมโก๋บัว (บล. Chuchol)
	หนมชะ	—		ขนมเซ่ง
	หนมชั่ง	—		ขนมจาง
	หนมตุ	—		ชาวตุ (ในกรุงเทพฯมักจะผสมชาวตอกควย ในสงขลาไชแบ่งล้วนๆ)

๑. ทะะ คือ กะทิ

(ส.ช.) หนมแดง	—	(ก.ท.) ชนมทมแดง
หนมตะคิบ	—	ชนมลอคชอง
หนมเบื้อง	—	ชนมครก
หนมเบื้องไทย	—	ชนมเบื้อง
(หนมเบื้องยวน	—	ชนมเบื้องยวน เหมือนกัน)
หนมป่า	—	ชนมถวยฟู (มล. Apam)
หนมป่าว	—	สะละเปา
เหนียวแก้ว	—	ชาวเหนียวแก้ว
เหนียวกวน	—	ชาวเหนียวแดง
เหนียวเปี้ยก	—	ชาวเหนียวน้ำกะทิ
เหนียวเลียน	—	ชาวเหนียวทุเรียน
ไอสกริมเหนียว	—	ไอสกริมใส่ข้าวเหนียว

ฉ. คำที่เกี่ยวกับ พืช ผัก และผลไม้ ชนิดเดียวกันแต่เรียกต่างกัันมีดังนี้ คือ

(ส.ช.) กิ่งฉ่าย	—	(ก.ท.) กั้นฉ่ำ
กุหล	—	กะหล่ำปลี
กูดาย	—	กูดัย
กำชำ	—	มะหวก
กถวยพังลา	—	กถวยตानी (มล. Bangla)
ซีพรา	—	พักเซียว
คอง	—	ข้าวโพค (มล. Jagong)
คูระ	—	สมอทะเล

(ส.ช.)	เจ็ดหมูน	—	(ก.ท.)	บรเพ็ด
	นึ่ง	—		คนหอม
	นำฉา	—		จามจูรี, ก้ามปู
	ชมพูยาหมู	—		ฝรั่ง (มล. Jambu Bijji)
	ชมพูเขียว	—		ชมพูกะหลาป่า
	ชมพูแดง	—		ชมพูมะเหมี่ยว
	ชมพูขาว	—		ชมพูน้ำคอกไม้
	คิปลีเขียว	—		คิปลี
	คิปลีขี้นก	—		พริกขี้หนู
	คิปลีเมือง	—		พริกแห้ง
	คิปลีออกใหญ่	—		พริกหยวก, พริกชี้ฟ้า
	คอกกั้นหยี	—		บานไม่รู้โรย
	คอกไม้หอม, คอกจำปาหอม	—		คอกต้นหม
	คอกโค	—		คอกประคู
	คอกปลค	—		คอกเสาวคนธ
	คอกเทียม	—		คอกสะเคา
	คอกพราว	—		จันทมะพราว
	แตงจีน	—		แตงโม
	แตงเบา	—		แตงกวา
	แตงส้ม	—		แตงราน
	ตุนตอ	—		ตุนสะตอ

๑. คิปลีออกใหญ่ หมายถึง พริกเม็ดโต เพราะในสงขลาใช้ คอกเป็นลักษณะนามของพริก เช่น คิปลี ๒ คอก — พริก ๒ เม็ด

(ส.ช.) คน ^๒ แสง ^๒	—	(ก.ท.) คน ^๒ ซี ^๒ ครอก
คน ^๒ โหนด	—	คน ^๒ ตาล
ถาว ^๑ แฮ ^๑	—	ถาว ^๑ ออก
ถาว ^๑ ชัว ^๒	—	เตา ^๒ หุ ^๒ ที่ ^๒ ชอก ^๒ แล้ว
ถาว ^๑ หุ ^๑	—	เตา ^๒ หุ ^๒ ขาว
ถัว ^๑ ไต่ ^๒ คิน	—	ถัว ^๑ ลิสง
ถัว ^๑ หรั่ง	—	ถัว ^๑ ชนิดหนึ่ง (ไม่มีในกรุงเทพฯ)
น้ำ ^๒ เตา ^๒ เทศ	—	พัก ^๑ ทอง
น้ำ ^๒ เตา ^๒ ชา ^๒ ควาย	—	น้ำ ^๒ เตา
ปลี ^๑ กล้วย	—	หั่ว ^๑ ปลี
ผัก ^๑ กาค ^๑ นก ^๑ เขา	—	คน ^๒ หุ ^๒ ปลา ^๑ ซอน
ผัก ^๑ ฉีก	—	ผัก ^๑ กะ ^๑ เนด
ผัก ^๑ ม ^๑ ลิ่ง	—	ผัก ^๑ คำ ^๑ ลิ่ง
พา ^๑ โหม	—	กะ ^๑ พัง ^๑ โหม
พวม ^๑ พราว	—	จาว ^๑ มะ ^๑ พราว
มัก ^๑ เฮาะ	—	สระ ^๑ ระ ^๑ แหน
แมง ^๑ คู้ ^๑ ด	—	มั่ง ^๑ คู้ ^๑ ด
โมง ^๑ หั่ว ^๑ ครก, หั่ว ^๑ ครก	—	<u>เม็</u> ค ^๑ มะ ^๑ ม่วง ^๑ หิม ^๑ พานต์
ย่าน	—	เถา ^๑ วัล ^๑ ลี
ยาร ^๑ วง	—	<u>ผล</u> มะ ^๑ ม่วง ^๑ หิม ^๑ พานต์
ย้า ^๑ หนัด	—	ลั ^๑ บ ^๑ ปะ ^๑ รด (มล. Nanas, Ananas)

(ส.ช.)	ย่าหฺมู	-	(ก.ท.)	ฝรัง
	ยู่ม	-		เนื้อ เช่น เลียนยู่มคิ - ทุเรียนเนื้อคิ หนุ่นยู่มคิ - หนุ่นเนื้อคิ
	ยอดคกรูค	-		ยอดมะกรูค
	ลูกกรูค	-		มะกรูค
	ลูกขามป้อม	-		มะขามป้อม
	ลูกเขากัน	-		ลูกเกด
	ลูกเชื่อขอย	-		มะเชื่อพวง
	ลูกเชื่อเทศ	-		มะเชื่อเทศ
	ลูกเชื่อมัน	-		มะเชื่อยาว (เขียว) *
	ลูกเชื่อหิน	-		มะเชื่อหิน
	ลูกถูระ	-		สมอทะเล
	ลูกเคว็อง	-		มะเฟือง
	ลูกไคว	-		มะไฟ
	ลูกคอนแลน	-		ผลเหมือนลำไยแต่เนื้อบางกว่า
	ลูกจับ	-		กะจับ
	ลูกจาก	-		ลูกชิต
	ลูกทอหนัก	-		สะตอ
	ลูกทอเบา	-		กะถิน
	ลูกคูน	-		มะคูน
	ลูกโหนด	-		ลูกตาล

๑. มะเชื่อยาว (สีม่วง) ในสงขลาเรียก ลูกเชื่อยาว

เพิ่มเติม (ส.ช.) ลูกลอกอ - (ก.ท.) มะละกอ

(ส.ข.) ลูกปราง	—	(ก.ท.) มะปราง
ลูกปลิง	—	มะปริง
ลูกผมเฮาะ	—	เงาะ
ลูกมูก	—	มะมูก
ลูกมวง	—	มะม่วง
ลูกยุ่ม	—	มะยม
ลูกยารวง	—	ผลมะม่วงหิมพานต์
ลูกละ, ลูกมละ	—	มะระ
ลูกสวา	—	ละมุดฝรั่ง (มล. Sawa)
ลูกแวง	—	มะแวง
ลูกหูกหมา	—	อินทนิล (มล. Kurma, Korma)
ลูกอีก	—	มะอีก
ลูกเวียนเทศ	—	ทุเรียนแขก
สมขาม	—	มะขาม
สมปริง	—	มะปริง
สมปราง	—	มะปราง
สมแปน	—	สมเขี้ยวหวาน
สมแปนหัวจุก	—	สมจุก
สมนาว	—	มะนาว
สมมวง	—	มะม่วง
หัวมัน	—	มัน

(ส.ช.) หัวบอน	—	(ก.ท.) เผือก
หัวมันหลา	—	มันเทศ
หัวมันเทศ	—	มันสำปะหลัง
หัววันข้าว	—	มันแกว (จีน เต๋อจิว สวางคัวะ)
หนามฮับ	—	ไมยราบ
หมากออน	—	หมากคืบ
หมากแข็ง	—	หมากสง
เหม็งพร้าว	—	หัวมะพร้าวที่อ่อนๆกินได้
หนูนูปุค	—	ชุนุนละมุด
ช. คำที่เรียกชื่อต่างๆไป	ที่แตกต่างกันมี ดังนี้	
(ส.ช.) แกมตู	—	(ก.ท.) วงกบประตู
กองซอง	—	พระจันทร์
กลองเกียง	—	หลอดตะเกียง
กอดูอะ	—	กอเอี๊ยะ
กอน	—	มาตราเงินสมัยก่อน เท่ากับ ๑๕ ส.ต.
กูด	—	หางเสือเรือ
โกปี	—	กาแพ
แก็คแล็ค	—	บูห์ (ซิก้าแร็ต)
เกลียบปลา	—	ชาวเกลียบปลา
ขาวเปี้ยก	—	ขาวต้ม
โขก	—	มาตราเงินสมัยก่อน - ๕๐ สตางค์ (ครึ่งบาท)

(ส.ช.)	ไซ'เป็ดคอง	—	(ก.ท.)	ไซ'เค็ม
	ควน	—		เนิน (มล. Guar)
	คา'คิก	—		คา'หนึ
	คา'ถิว	—		คา'ตง
	คนชาย	—		ผุ'ชาย
	คนหญิง	—		ผุ'หญิง
	คน'เฒ่า	—		คน'แก ผู้'ใหญ่
	คนมี	—		คน'มั่งมี, คน'รวย
	ไค'ไฉ	—		'ไคร'ก'ไม'รู
	ไค'ไค	—		'ไคร'ก'ไม'รู
	ไค'ไค'ไฉ	—		'ไคร'ก'ไม'รู
	งาย (ออกเสียง ฮาย)—			ครั้งวัน เสด ทำฮานฮายเคียว — ทำงานครั้งวัน
	เจียะ	—		เยื่อ เช่น <u>เจียะ</u> ไปจาก— <u>เยื่อ</u> ไปจาก
	ใจ	—		เครื่องหลอกเด็กทำควยกะลามะพร้าว หรือ กะบอกไม้ไผ่ ไซ'ปุ่น'ปาย'เพื่อแสดง ว่า เสกควยเวทมนต์คาถาแลวนำไป แขวนไว้ที่ต้นไม้ผล เด็กไม่กล้าไปชะโมย กินกลัวจะทองโตซึ่งในสงขลาเรียกว่า พุง'พอง
	ฉ	—		พี (จ. เจ)
	ชิก	—		อา'ผุ'ชาย (จ. อา'เจ็ก)

(ส.ข.)	เข็ยก	—	(ก.ท.)	เข็อก
	เข็ยกมือ	—		ค้ายหรือ เข็อกที่ผูกข้อมือ
	ซัง	—		คนขาวที่เกี่ยวแล้ว
	ซอก	—		ซอก เช่น <u>ซอกตุ</u> — <u>ซอกประตู</u>
	เชิง	—		ชั้นบน
	บนเชิง	—		เลาเตง, ชั้นบน
	คอกฝน	—		เม็คฝน
	คิงขาว	—		ขาวคิง
	เค็กโยม	—		คิงยัค
	คินสิวคิบ	—		คินประสิว
	คินหลุก	—		โคลน (มล. Selut)
	คม	—		คนไม้ที่ปลูกหรือพันเป็นแถวล้อมรอบบาน
	เคื่อน	—		ไต้เคื่อน
	เคื่อนเป็นจันทร	—		จันทรคราส
	เคื่อนแจซ	—		เคื่อนหงาย
	เคื่อนอำอูย	—		พระจันทรข้างแรมแสงมัว ๆ
	คอกบิค	—		คอกสำหรับผูกจากมุ้งหลังคา
	ค่อโพรก	—		ค่อพรงนี้
	ค่อไค	—		เมื่อไร
	เตาะหมา	—		กาบหมา

(ส.ช.)	ตาจก	—	(ก.ท.)	ตาถั่ว
	ตาหลุน	—		ตาโปน
	ตุ้ค	—		ตุ้ค ปม
	ถบ	—		หยค <u>น้ำสองแรม</u> — <u>น้ำสองหยค</u>
	ถุ้งหมอน	—		ปลอกหมอน
	ทับ	—		เพิง กระทอม โทน
	อยู่ทับ	—		อยู่กระทอม
	ตีทับ	—		ตีโทน
	ทองหู	—		คุ่มหู
	ทานหลัก	—		ทานปลัด
	ทาย	—		กน
	ทายแคง	—		กนงอน
	ทายคน	—		ทายทอย
	ทิดหมอน	—		พิสมร
	เทศ	—		แขกชาวอินเดีย เปอร์เซีย ตุรกี
	เทียนหรั่ง	—		เทียนไข
	โทก	—		ฐูป
	ทวย	—		เหล็กไนของสัตว์ เช่น เหล็กไนแมลงป่อง
	ทวด	—		พ่อแม่ ของปู่ตายาย หรือ เจ้าสังข์คิลิทธิ
	เขทวด	—		เจ้าจรเข้
	หลาทวด	—		ศาลามีเจ้าหรือ สังข์คิลิทธิประจำอยู่

(ส.ช.)	นอ	—	(ก.ท.)	ไม้ที่เป็นขบขันมาเหนือพื้นเรือน สมัยโบราณ
	นอกลา	—		นอถน
	นอหลง	—		น้องชายที่บวชเป็นพระ หรือที่ สึกจากพระแล้ว
	นอชี่	—		น้องสาวที่บวชเป็นชี
	นอณร	—		น้องชายที่บวชเป็นเณร หรือที่สึก จากเณรแล้ว
	นายมือ	—		เจ้ามือ
	นายคน	—		ตุ๊กตา หุ่น รูปคนเล็กๆ ในตา
	นายบาน	—		ผู้ใหญ่บาน
	นำชกร่า	—		นำคร่า
	นำชูป	—		นำพริก
	นำผ้ง	—		นำตาล
	นำผ้งทราย	—		นำตาลทราย
	(นำผ้งรวง)	—		นำผ้งรวง)
	นำผ้งแวน	—		นำตาลงบ
	บาง	—		ลำคลอง เช่น ไปปากบาง — ไปปากน้ำ ไปบาง — ไปในคลอง
	บาว	—		ชายหนุ่ม
	น้องบาว	—		น้องชาย
	นาวาว	—		นาชาย

(ส.ช.) ลูกขาว	—	(ก.ท.) ลูกชาย
หลานขาว	—	หลานชาย
เบ็คหัว	—	ศีรษะ
เบีย	—	เงิน
เบียเคิม	—	ศตางค์ทอง, เงินทอง
ปละ	—	ทิศ, ข้าง, ฝั่ง
ปละตก	—	ทิศตะวันตก
ปละออก	—	ทิศตะวันออก
ปละทัน	—	ทิศเหนือ
ปละหันคน	—	ทิศใต้
ปละนี้	—	ข้างนี้, ฝั่งนี้
ปละนู	—	ข้างโนน, ฝั่งโนน
ปลาแปงแกง	—	ปลาเผา
ปีแล้ว	—	ปีกลาย
เปลว	—	ป่าช้า
เปลือกปาก	—	ริมฝีปาก
แปทู	—	ไม้อกไก่เรื้อน
แปะชะ	—	เป่ากางเกง
ผม	—	ขอรับ, ขอรับกระผม
ผักเหนาะ	—	ผักจิ้ม
ผาซึกอาบ	—	ผาขาวมา
ผายญญู	—	ผาประเจียด

(ส.ช.)	เพียง	-	(ก.ฆ.)	เป็นคำที่เปล่งออกมาในเวลาที่สุด เป่าเวทมนต์ต่างๆ เมื่อเวลาลงท้าย เช่น นโม ศุสฺส เพียง เป็นต้น
	ฝนหาแก้ว	-		ฝนเม็ดโตๆ คลายลูกเห็บ
	พด	-		กามมะพร้าว (มล. Sabut)
	พรก	-		กะลา
	พริก	-		พริกไทย
	พุง	-		ทอง
	พวด	-		คอกเบี้ย
	พวม	-		จาว เช่น พวมโหนด - จาวตาล พวมพร้าว - จาวมะพร้าว
	พอเฒ่า	-		ตา
	พอทาน	-		เรียนพระสงฆ์ที่มีอายุ
	พอยก	-		พอเลี้ยง
	พอหลวง	-		หลวงพอ
	พืหลวง	-		หลวงพื เรียกพี่ชายที่บวชเป็นพระ หรือ ที่สึกจากบวชเป็นพระแล้ว
	พืเณร	-		เรียกพี่ชายที่บวชเป็นเณร หรือ ที่สึกจากบวชสามเณรแล้ว
	ไพแซบ	-		ไพฉาย
	มายา	-		บู้ย (มล. Baja)
	มีคหมอ	-		มินหมอ เขมากนหมอ
	แมชก	-		แมสือ
	แมเฒ่า	-		ยาย

(ส.ช.) แมยก	—	(ก.ท.) แม่เลี้ยง
ไม้ทัด	—	ไม้บรรทัด
ยาเมา	—	ยานุ
ยาหนู	—	सानหนู
รูชี้, ลูกชี้	—	กน เช่น <u>รูชี้</u> หมอ — <u>กน</u> หมอ <u>รูชี้</u> ยา — <u>กน</u> บุหร
รถทับหนุ, รถเห็งหนน	—	รถบคถนน
โรงพระ	—	ศาลเจ้า เช่น

โรงพระหลักเมือง — ศาลเจ้าหลักเมือง

เรือตัง — เรือเหล็กทองแบนสำหรับบรรทุกสินค้าให้เรือกลไพลาก

กร๖.๓๓๔ ๓๑๕ [ลูกกรอก

ลูกคนหรือ ลูกสัตว์ ตัวเล็กมากแต่มีอวัยวะครบทุกส่วนซึ่งคลอคอก่อนกำหนด ถือกันว่าเป็นของคิน่าโชคลาภมาให้บางคนที่นับถือจริงๆ จะนำไปตากแดดให้แห้งแล้วหอมผาขาวคังไว้บนที่สูงสำหรับบูชา ถ้าเจ้าของเป็นนักการพะนั้นจะเอาติดตัวไปควยถือว่าจะคอยกะชิบให้ไค้ลาภการพะนั้น]

ลูกทัด — ประทัด

ลูกบา — สะบา

ลูกยก — บุตรบุญธรรม (ลูกเลี้ยง — ลูกเลี้ยง)

วะ — แองนำที่อยู่ไกลชายทะเล

วัน — ชิวที่ติดกับผล, กาน เช่น วันแตงจีน — ชิวแตงโม วันคี่ปี่ซิ่นก — กานพริกชี้หนู

(ส.ช.) วันเพ็ญ	—	วันเพ็ญ
วันดับ	—	วันแรม ๑๔ หรือ ๑๕ ค่ำ
วาน	—	กน (คน)
สาย	—	สาหร่ายทะเล
สายเอว	—	เข็มขัด
สายโซ่	—	โซ่
สายหมา	—	เชือกผูกภาชนะตักน้ำ เช่น หวดกับ <u>สายหมา</u> — หวดกับ <u>เชือกผูกถัง</u>
สานกุง	—	กุงแห้ง
สินสอด	—	สินบน
สุพรรณ	—	กำมะถัน
สอสี	—	จุนสี
เส้นตังฮุน	—	วันเส้น
เสื่อย่น	—	เสื่อยืด
โสด	—	แถว แนว เช่น ปลุกผักเป็น <u>โสด</u> — ปลุกผักเป็น <u>แนว</u>
เหี้ย	—	พี่ชาย (จ.เฮีย)
หนับเพลลา	—	กางเกง
หน่วย	—	เม็ด เช่น <u>หน่วย</u> โน — <u>เม็ด</u> โน
หมวด	—	เหมือด คือ ผักที่หั่นเป็นฝอยๆสำหรับ กินกับขนมจีน
หมา	—	ครุ หรือ ภาชนะสำหรับตักน้ำที่ทำ ควยกาบหมาก หรือ สังกะสี ก็ได้ (มล. Timba ออกเสียง ตีมา

(ส.ช.) หลาง	-	ตระวาง, เชนงขนาดใหญ่
หลา	-	ศาลา
หลุก	-	โคลน เชน จมหลุก - คิคโคลน (มล. Sélut)
หวัค	-	จวัค
หวัน	-	คะวัน
หวาก	-	น้ำตาลเมา (มล. Tuak)
เหลาะ	-	เกราะ เชน คีเหลาะคีเกราะ
อ็คโคย, อักโคย	-	โอย
อวน	-	ลูกขิ้นที่ทำความหม หรือ กุ้ง ที่ใส่ แกงจืด ถ้าเป็นลูกขิ้นทำความเนื้อ เรียกอวนฮัว (คำเดียวกับวัว) เตาหูลือ่งหอลูกขิ้น (ในเตาหุดม) เรียกวา ถาวซวกอวน, เตาหูลือ่ง ชาวหอลูกขิ้น เรียกวา ถาวหูกอวน

๗. ลักษณะนาม คำที่เป็นลักษณะนามในสงขลา ส่วนมากก็ใช้เหมือนกับ
กรุงเทพฯ มีที่แตกต่างกันเป็นส่วนน้อย แต่ก็พอจะทำให้คนจากท้องถิ่นอื่นๆ ฟังแล้ว
งงได้เหมือนกัน ในที่นี้จะกล่าวถึงลักษณะนามที่ใช้แตกต่างกันเท่านั้น คือ

คำว่า กะจุก ในสงขลาใช้ ชุก เชน

(สงช.) หัวเทียมสองชุก	-	(ก.ท.) กะเทียมสองกะจุก
ดมชุกหนึ่ง	-	ดมกะจุกหนึ่ง

คำว่า กะบอก (สงขลาเป็น บอก) นอกจากจะใช้เป็นลักษณะนามของ
ปิ่น ไพนาย ขาวหลาม เชนเดียวกับกรุงเทพฯ แล้ว ในสงขลายังใช้กับ ไอสกริมแท่ง
(สงขลาเรียก น้ำแข็งบอก) อีกด้วย เชน

(ส.ช.) ซื่อน้ำแข็งบอกสองบอก	-	(ก.ท.) ซื่อไอสกริมแท่งสองแท่ง

คำว่า กะทะ ที่เป็นลักษณะนามในกรุงเทพฯ ไบสงขลาใช้คำว่า
เบื่อง, ตึง เช่น

(ส.ข.) ฉาสักสองเบื่อง หรือสองตึง - (ก.ท.) รอกอีกสองกะทะ

คำว่า กะทง, ห่อ^๑ ในกรุงเทพฯ สงขลาใช้ โขง คำเดียว เช่น

(ส.ข.) หนมสามโขง - (ก.ท.) หนมสามห่อ หรือสามกะทง

คำว่า กลัก ที่เป็นลักษณะนามของไม้ซีกไฟ ในสงขลาใช้ ราง เช่น

(ส.ข.) เหล็กไฟสองราง - (ก.ท.) ไม้ซีกไฟสองกลัก

คำว่า แก้ว ที่เป็นลักษณะนาม ในสงขลาใช้ จอก เช่น

(ส.ข.) น้ำสองจอก - (ก.ท.) น้ำสองแก้ว

คำว่า (แง) ในกรุงเทพฯที่เป็นลักษณะนามของ ชิง ข่า ในสงขลาใช้
ว่า แอ้ง^๕ เช่น (ส.ข.) ชิงแอ้งหนึ่ง - (ก.ท.) ชิงแงหนึ่ง

คำว่า คุน (ในสงขลาเป็น คุน) ในกรุงเทพฯใช้กับไม้พิน หรือไม้ซึ่ง
มีขนาดค่อนข้างโต แต่ในสงขลานอกจากใช้ในกรณีเดียวกับกรุงเทพฯแล้ว ยังใช้
กับไม้ที่มีขนาดเล็กด้วย เช่น

(ส.ข.) ไม้จิมพินสองคุน - (ก.ท.) ไม้จิมพินสองอัน

คำว่า คอก^๓ นอกจากจะใช้เป็นลักษณะนามของ คอกไม้ คอกไฟ ภูญแจ
รูป เหมือนกรุงเทพฯ แล้ว ในสงขลายังใช้กับ พริกสดทุกชนิด ตลอดจนพริกแห้ง
และ ฝน อีกด้วย

(ส.ข.) คีปลีเมืองสองคอก - (ก.ท.) พริกแห้งสองเม็ด

ฝนลงคอก - ฝนลงเม็ด

๑. ห่อ ที่เป็นลักษณะนามของขนมเท่านั้นที่สงขลาใช้ โขง และ ห่อที่เป็น
ลักษณะนามของไม้ซีกไฟบางที่ใช้ ชื่อ เช่น เหล็กไฟสองชื่อ - ไม้ซีกไฟ
สองห่อ นอกจากนี้ในสงขลาใช้ ห่อ เหมือนกรุงเทพฯ เช่น

(ส.ข.) หอยาสองห่อ - (ก.ท.) บู้หรืสองห่อ

๒. แอ้ง ที่เป็นคุณศัพท์ในสงขลาใช้ในความว่า หงิก เช่น มือแอ้ง - มือหงิก

๓. ในกรุงเทพฯใช้ คอก เป็นลักษณะนามของชาวโศก ในสงขลาใช้ฝัก เช่น
(ส.ข.) คองสองฝัก - ชาวโศกสองคอก

คำว่า คับ ในสงขลาใช้กับ จาก (สำหรับมึงหลังคา เช่นเดียวกับกรุงเทพฯ เช่น จากลืบคับ เป็นต้น แต่คำว่า คับ ในกรุงเทพฯ ในความว่า ไม เช่น ปลา เค็มสองคับหรือสองไม ในสงขลาใช้ เสียบ เช่น

(ส.ช.) กุ้งเสียบลืบเสียบ - (ก.ท.) กุ้งไมลืบไม เป็นต้น

คำว่า ไบ ลูก ผล ฟอง ในสงขลาใช้ หน่วย ทั้งนั้น เช่น

(ส.ช.) ไช้เปิดสองหน่วย - (ก.ท.) ไช้เปิดสองฟอง

สมนาวสองหน่วย - มะนาวสองผล

ลูกหมอสองหน่วย - สมอสองลูก

ชั้นสองหน่วย - ชั้นสองไบ

โคมสองหน่วย - กะละมังสองไบ

จอกสองหน่วย - แก้วน้ำสองไบ

แกลง หรือ แทะสองหน่วยหนึ่ง - ตะกร้าไบหนึ่ง

หมอนหน่วยหนึ่ง - หมอนไบหนึ่ง

คำว่า แปลง ที่เป็นลักษณะนามของ นา ในกรุงเทพฯ ในสงขลาใช้ บึง เช่น (ส.ช.) นาสองบึง - (ก.ท.) นาสองแปลง

คำว่า ฟ้อน ที่เป็นลักษณะนามของ ชาว ในสงขลาใช้ เสียง แก่ขนาด ของเสียงเล็กกว่า คือ เสียงหนึ่งขนาดกำมือหนึ่ง เช่น

(ส.ช.) ชาวสองเสียง - (ก.ท.) ชาวสองฟ้อน

คำว่า เม็ด เมล็ด (ในสงขลาออกเสียง แม็ด, แมล็ด) ในภาษาพูด ในกรุงเทพฯมักจะใช้คำ เม็ด คำเดียว และในภาษาเขียนใช้ เมล็ด แต่ในสงขลา ใช้พูดทั้ง แม็ด และ แมล็ด (เสียงกล้ำ) เช่น

(ส.ช.) ยาสามแม็ด หรือสามแมล็ด - (ก.ท.) ยาสามเม็ด

เพ็ชรสองแม็ด, หรือสองแมล็ด - (ก.ท.) เพ็ชรสองเม็ด

บางทีในสงขลาใช้ คอก แทน เม็ด เช่น

- (ส.ช.) คีปลี่ซึนกสองคอก - (ก.ท.) พริกซึนสองเม็ด
ฝนลงสองสามคอก - ฝนลงสองสามเม็ด

สำหรับทุเรียน ในสงขลาใช้ ยุ่ม แทน เม็ด เช่น

- (ส.ช.) เลียนสองยุ่ม - (ก.ท.) ทุเรียนสองเม็ด

คำว่า ยวง ในสงขลาใช้ ยุ่ม เช่น

- (ส.ช.) หนุ่นสองยุ่ม - (ก.ท.) หนุ่นสองยวง

คำว่า เลม (ส.ช. เป็น แหลม) ใช้เหมือนกรุงเทพฯ และใช้กับ
ชอนชอม รูป อีกด้วย เช่น

- (ส.ช.) ชอนสองแหลม - (ก.ท.) ชอนสองคัน
โทกสามแหลม - รูปสามคอก

คำว่า สำรับ ในกรุงเทพฯ ตรงกับ มุลับ หรือ พอก ในสงขลา เช่น

- (ส.ช.) คับพอกสองพอก - (ก.ท.) จัดสำรับสองสำรับ
คับกับข้าวสองมุลับ - จัดกับข้าวสองสำรับ

นอกจากนี้สงขลา ยังใช้ มุลับ แทน ชุดค้วย เช่น

- (ส.ช.) ถ้วยซามเป็นมุลับๆ - (ก.ท.) ถ้วยซามเป็นชุดๆ

คำว่า หัว นอกจากจะใช้กับ เผือก มัน และ พืช ที่เป็นหัวอื่นๆแล้ว
ชาวชนบท หรือคนที่มีอายุ ไซ้กับ สมุด และ หนังสือค้วย เช่น

- (ส.ช.) หนังสือสองหัว - (ก.ท.) หนังสือสองเลม โดยที่ออก ๑๙

คำว่า หยด ที่เป็นลักษณะนามในสงขลาใช้ ถบ (ออกเสียง ท็อบ) เช่น

- (ส.ช.) น้ำหมึกสองท็อบ - (ก.ท.) น้ำหมึกสองหยด
ยาสองท็อบ - ยาสองหยด

คำว่า อีก ที่ใช้เป็นลักษณนามของ ของเหลวที่ดื่มเข้าไปแต่ละครั้งนั้น
ในสงขลาคำใช้ เคือก เช่น

(ส.ข.) กินน้ำสองเคือก - (ก.ท.) กินน้ำสองอีก

๓. คำที่เกี่ยวข้องกับกริยาอาการต่างๆ มีทั้งที่เหมือนกับและต่างกับกับกรุงเทพฯ
ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะที่แตกต่างเท่านั้น โดยเฉพาะที่เป็นความหมายเดียวกันแต่
ใช้กันคนละคำ คือ

(ส.ข.) กัน - (ก.ท.) บั้ง คือ เชื้อคปล้ำให้เป็นรอยขีดขวางๆ ตามตัว
(กัน ในความว่า โคน เช่น กันต้นคอ ในสงขลา
ใช้เหมือนกัน)

ภาค - บน เช่น ภาคพระนอน - บนพระนอน

กุกกับ, กุกกับ - รีบ, ควน เช่น กุกกับไป - รีบไป, ควนไป

เก็บข้าว - เกี่ยวข้าว (ในสงขลาคำใช้เก็บจริงๆ คือเก็บ
ที่สระวง)

แกง - ค่าง, ยังไม่เสร็จ, ยังไม่ลาง, ยังไม่ชำระ เช่น
ชามแกง - จานกินข้าวที่ค่างไว้อย่างไม่ได้ลาง
รถแกง - รถที่ทำยังไม่เสร็จ
ทำไอ้นี้แกงไอ้นั้น - ทำไอ้นี้ค่างไอ้นั้นค่าง
เดินขี้แกง - เดินเหมือนคนถ่ายแล้วยังไม่ชำระ

เกว - เบน, เคลื่อนที่ เช่น
เกวลอหลังสักทิด - เบนลอหลัง(รถ)สักทิด

แกลัด - แตะ, กัด เช่น หนูแกลัดผ้า - หนูแตะผ้า, หนูกัดผ้า

แกเปลือย - แกผา, เปลือยกาย

กค - อค, กลั้น เช่น
กคหัวไม่คิด - อคหัวเราะได้, กลั้นหัวเราะไม่อยู่

ก้งโท (ก้องโถ) - ยุติธรรม เช่น ตัดสินไม่ก้งโท - ตัดสินไม่ยุติธรรม

(ส.ช.) โก้, ร้องโก้ - (ก.ท.) ตะโกน

ก้องเหม็ง - เก็งขอ, ทำอย่างเต็มที่ เช่น

แลนก้องเหม็ง - วิ่งอย่างต็มที่

นั่งก้องเหม็งทำงาน - นั่งถึงขอทำงานอย่างเต็มที่

กล่อ - โคลง เช่น เรือกล่อ - เรือโคลง

กอดแคะ - ชีหลัง เช่น มากอดแคะพี่ - มาชีหลังพี่

กลวม - สวม เช่น ใส่เสื้อกลวมทางหัว - ใส่เสื้อสวมหัว

เกียด - ซอนออก, เอานิ้วกวาด

เกียดไผะ - ซอนเอาฟอง(ในแกง)ขึ้น

เอานิ้วเกียดไหมด - เอานิ้วกวาดไหมด

เกิด (ลูก) - คลอก (ลูก) เช่น

เขาเกิดลูกหญิง - เขาคลอกลูกผู้หญิง

ชักหลัก - ไส้กลอน, ลั่นกลอน

ชับบท - ร้องเพลง (ปัจจุบันใช้เฉพาะในชนบท หรือ คนแก่ๆ เท่านั้น)

ชับนั่ง - พากยนั่ง

ชวดคุ้ง - หกคะเมน

ชันเนา. ชันเห็ด - ชันรา

ชันไผะ - เป็นฟอง

ชูด - ไส้ เช่น ชูดกบ - ไส้กบ, ชูดน้ำแข็ง - ไส้น้ำแข็ง

เซ็ด - เมื่อย, ปวดเนื่องจากการเคล็ด เช่น

เซ็ดขา - เมื่อยขา

เซ็ดคอ - เมื่อยคอ

เซ็ดตีน - เมื่อยเท้า

เซ็ดเอว - เมื่อยเอว

เซ็ดหลัง - เมื่อยหลัง

- (ส.ข.) แะ - (ก.ท.) เกียง, แข่ง เช่น พีแะนอง - พีเกียงนอง
ชายของแะกัน - ชายของแข่งกัน (โดยชายให้ถูกกว่า)
- แขบ - เร่ง เช่น
อย่าแขบตาทำไหรไม่ถูก - อย่าเร่งชิตำอะไรไม่ถูก
- ขบ - กัด (กริยาของสัตว์) เช่น มคขบ - มคกัด
ยุงขบ - ยุงกัด
- ขลง, หลง - สับสน, หลง เช่น นับขลง - นับหลง
- ขอคทอน - เบียดกรอหามาให้
- เขียหุ - แคะหุ เช่น :
เอาไม้เขียหุมาเขียหุ - เอาไม้แคะหุมาแคะหุ
- ชั่ว - ถัก, เผื่อ เช่น ชั่วแจ็ก, ชั่วเปีย - ถักหางเปีย
เอามาชั่ว - เอามาเผื่อ
- เขลอะ - ยุง เช่น อย่ามาขลอะตา - อย่ามายุงน่า
- เขาเหมมด - ตกสะเก็ด (แผล)
- คัก - งัด, เปิด เช่น คักเหล็กโคน - งัดตาปู
คักปลาป่อง - เปิดปลากระป่อง
- คัก - ตีแปลง, เอาตัวลงไปคลุก เช่น
ควายคักในหลุค - ควายตีแปลงในโคลน
เค็กคักทราย - เค็กลงไปคลุกทราย
- ครามตัว - ครันตัว
- คลิง - คลิง
- คืบ - ตัก, หนีบ เช่น คืบนม - ตักนม
ปู่คืบมือ - ปู่หนีบมือ
เอาที่คืบผ้ามาคืบผ้า - เอาที่หนีบผ้ามาหนีบผ้า (ที่ราวตากผ้า)

- (ส.ข.) คิง - (ก.ท.) ชัง, คัง เรน
 นำสักโครกคิงนานๆเหม็นจิ้ง - นำสกปรกคิงนานๆเหม็นจิ้ง
- คุย - คัน เรน คุยและโหจบบๆ - คนคู่ให้ทั้งๆ
- แคละ - โห้หูล้าง เรน พิแคละน้อง - พิโหนองชี้หลัง
- แคร - สะพาย เรน แครยาม - สะพายยาม
- แค๊ก - เบง, เบงกลาม เรน
 ออย่าแค๊กนักแรง - ออย่าเบงนั๊กนะ
 แค๊กกลามให้แลที - เบงกลามให้คูชิ
- แคว็ก - ควัก, แคะ เรน
 แคว็กเบี้ยจากเป่าเบี้ย - ควักสต่างคจากกะเปาสต่างค
 แคว็กพร้าวกินเยื่อ - แคะมะพร้าวกินเนื้อ
- แคน - คิคคอ เรน กินชาวแคน - กินชาวคิคคอ
- ควลค - ทะะ เรน คลคคูกโก - ทะะกะคูกโก
 คลคคอย - ทะะคอย (ที่ยังเป็นทอน)
- คคหออ - เตรียมอาหารไปกินอย่างที่เรียกว่า ชาวหอ
 เรน คคหออไปกินโรงเรียน - หาอาหารไปกินโรงเรียน
- คอน - โคน, คา เรน คอนคันไม้ - โคนคันไม้
 คอนพอ - คาพอ
- เกล็ดเดียว - ทำให้เป็นเกล็ดเดียว
- เคี้ยวมันหมู - เจียวน้ำมันหมู
- เคา - กิน (ไฟคอง) ยังกัดเคี้ยวเคา - อิกนิกเคี้ยวกิน
- จับคิค - จับคิค เรน
 เราจับคิคว่าเขาชั๊ก - ฉันทจับคิคว่าเขาโกหก
- จับลง - ฝิเขาทรง
- จั้ง - กะฉอก, ลน

(ส.ข.)	งาน	-	(ก.ท.)	ลาด เช่น <u>งาน</u> น้ำแกง - <u>ลาด</u> น้ำแกง
	จ	-		บึง เช่น <u>จี่</u> ใสกรอก - <u>บึง</u> กุ่มเชียง
	จ	-		โกรชจัก เช่น <u>จี่</u> จ้ง - <u>โกรช</u> มาก
	จุก	-		ยัด, ชุก เช่น <u>จุก</u> เบาะ - <u>ยัด</u> ที่นอน ถาวร <u>จุก</u> อวน - <u>เตา</u> หุ <u>ยัก</u> ลูก <u>จิ้น</u> (ในเตาหุทม)
	จุ่ม	-		จิม เช่น <u>น้ำ</u> จุ่ม - <u>น้ำ</u> จิม
	เจ็บ	-		ปวด เช่น <u>เจ็บ</u> พุงซี่ - <u>ปวด</u> ท้องซี่
	เจ็บในอก	-		เกกซิม
	เจดนา	-		ถนอม เช่น <u>ไม้</u> เจด <u>นา</u> ของ - <u>ไม้</u> ถน <u>อม</u> ของ
	จม	-		ทวม เช่น <u>น้ำ</u> จ <u>ม</u> บ้าน - <u>น้ำ</u> ท <u>วม</u> บ้าน (เวลาหุงข้าว) <u>ไสน้ำ</u> ให้ <u>จ</u> ม <u>ข้าว</u> - <u>ไสน้ำ</u> ให้ <u>ท</u> ว <u>ม</u> ข้าว
	จมนา	-		นำพา, เอาใจใส่, ดูแล เช่น เด็ก <u>หน้า</u> โรง <u>หนัง</u> หาม <u>าย</u> ใคร <u>จ</u> ม <u>นา</u> - เด็ก <u>หน้า</u> โรง <u>หนัง</u> ไม่มี <u>ใคร</u> เอา <u>ใจ</u> ใส่
	โจไป	-		แฉับไป
	เจาะ	-		กัด เช่น <u>งู</u> เจ <u>าะ</u> - <u>งู</u> ก <u>ัด</u>
	จอยหยอย	-		เจาสำบัดสำนวน, พุดมากนารำธัญ
	จวก	-		พิน เช่น <u>จ</u> ว <u>ก</u> คิน - <u>พิน</u> คิน
	จวน	-		เจาะ, พบ, ปะ เช่น เดินไป <u>จ</u> ว <u>น</u> กัน <u>เข้า</u> - เดินไป <u>พ</u> บ <u>กัน</u> เข้า
	จวงน้ำ	-		ตักน้ำ
	เจียน	-		ทอด เช่น <u>เจียน</u> ไข่ - <u>ทอด</u> ไข่ <u>เจียน</u> เกล <u>ือบ</u> ปลา - <u>ทอด</u> ข้าว <u>เก</u> ส <u>ียบ</u>
	เจย	-		แฉะ

(ส.ข.) ฉัก	-	(ก.ท.) เตะ เช่น ฉักฟุตบอล - เตะฟุตบอล ฉักลูกกรอ - เตะตะกรอ
ฉากหัว	-	ตัดหัว (เป็นคำคำว่า เช่น ฉากหัว - ฝี(หัวขาด)
ฉิว ๆ	-	กุกกุก
ฉุก	-	ยุ เช่น ฉุกหมาให้ชกกัน - ยู่สุนัขให้กัดกัน
ฉุด	-	ยื่นขาเดียวแล้วเอาปลายเท้าขึ้น ใช้ในความว่า ฉุดลูกหิน - ใช้ขาเดียวขึ้นก่อนหินไป
ฉုပ်	-	หมาย, จอง ส่วนมากเด็กๆชอบใช้เวลาเล่นกัน ถ้าพูดว่า เราฉုပ်ก่อน - ฉုပ်จองก่อน
ฉုပ်หัวไม่่ง	-	คำอุทานเมื่อแสดงอาการจองของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
ฉุก	-	กะเด็น
ฉกหัว, ฉกหัว	-	เชกหัว
ฉโน	-	ทำเสียงดัง เช่น ฉโน - ฉโนทำเสียงดัง
ฉียง	-	ฉา, พัน เช่น ฉียงพัน - ฉาพัน ฉียงหัว - พันหัว
ฉียนฉ้าง	-	เจียวกะเทียม
ฉกฉกฉายวาย	-	แตกกระจัดกระจาย, อยู่ไม่เป็นที่เป็นทาง
ฉะ	-	กะชาก, ค้าง เช่น โจรฉะสายคอ - ฉะโมยกะชากสรอยคอ
ฉักตัด	-	ชิตันตัด, ตีมันตัด
ฉังกัง	-	ค้อ, เกะกะ, เกเร
ฉักคัก	-	ฉักบังเหียน, ชับมา
ฉักแท้ก	-	งอน
ฉิงเปอต	-	แย่งทานในวันสารทเดือนสิบ
เซ, เซ	-	คำ ใช้ในความว่า เซเคย, เซเคย อย่าง เดียวหมายความว่า คำส่วนณะสมกะบีให้ละเอียบ

- (ส.ข.) ขง - (ก.ข.) งง, ทำ^๑หิ้งง เช่น ขง^๑จ้ง - งง^๑จ้ง
 อยามา^๑ขง - อยามา^๑ทำ^๑หิ้งง
- ช็อบ - ชุบ, เนตมิตร เช่น ภา^๑ช็อบ^๑เด็ก - ภา^๑ช็อม^๑เด็ก
 เอา^๑ไว^๑ไค^๑ช็อบ^๑ให้^๑ทัน - เอา^๑เร^๑ว^๑ไค^๑จะ^๑เน^๑มิตร^๑ให้^๑ทัน
- เซาะ, ซอ - ผูก เช่น เซ^๑าะ^๑โบ^๑ว - ผูก^๑โบ^๑ว
 เอา^๑มา^๑ซอ^๑คอ - เอา^๑มา^๑ผูก^๑คอ
- ซอ^๑หัว^๑คุด - ซม^๑วค^๑ปม
- เซื่อง - นึก^๑แนะ, ตก^๑ลง เอา^๑ค้ำ^๑มัน^๑ให้^๑แน^๑อน
 เซ^๑ื่อง^๑กัน^๑กอน^๑ว^๑า^๑อ^๑เ^๑า^๑พล^๑ือ - นึก^๑แนะ^๑หรือ^๑ตก^๑ลง^๑กัน^๑กอน^๑ว^๑า^๑จะ^๑อ^๑า^๑อ^๑ย^๑าง^๑ไร
- เซ็อบ - กิน^๑แคน, เหล^๑ื่อม^๑ล^๑้า^๑กัน เช่น
 วัค^๑เซ^๑ียก^๑(คือ^๑เซ^๑ือก)^๑ให้^๑เท^๑ียม^๑กัน^๑อ^๑ย^๑่า^๑ให้^๑เซ^๑็อบ^๑กัน - วัค^๑เซ^๑ือก^๑ให้^๑เท^๑่า^๑กัน^๑อ^๑ย^๑่า^๑ให้^๑
 เหล^๑ื่อม^๑กัน
- เซ็อ^๑ครู - เซ^๑ียม^๑ครู^๑ให้^๑เซ^๑า^๑ส^๑ง^๑อ^๑ย^๑าง^๑พิ^๑ช^๑ี^๑ท^๑ร^๑ง^๑เจ^๑า
- ไซ - เจ^๑าะ, ต^๑อย เช่น ฝ^๑ง^๑ไซ - ฝ^๑ง^๑ต^๑อย
 ไซ^๑ไม้ - เจ^๑าะ^๑ไม้
- ไซ, ไล, ไซไล - ไถ^๑ล ใ^๑เอ^๑ ชัก^๑ซ่า เช่น
 ไป^๑ไซ^๑ที่^๑นู^๑ที่^๑นั้น - ไป^๑ไถ^๑ล^๑ที่^๑โน^๑เ^๑ที่^๑นั้น
 ทำ^๑ไทร^๑ไล^๑อ^๑ี^๑ต^๑าย - ทำ^๑อะ^๑ไร^๑ใ^๑เอ^๑, ชัก^๑ซ่า
 เซ^๑า^๑ซอ^๑บ^๑ไซ^๑ไล - เซ^๑า^๑ซอ^๑บ^๑ไถ^๑ล
- ซัค - ขวาง^๑ ปา เช่น เอา^๑ก^๑อน^๑ห^๑ิน^๑ซัค^๑คน^๑ - เอา^๑ก^๑อน^๑ห^๑ิน^๑ -
 ขวาง^๑น^๑ก
- ซาบ, ซาบพัง - เจ^๑ีย^๑ห^๑ู^๑พัง, แอบ^๑พัง
- ซาว - คลุก เช่น ซา^๑ว^๑ซำ^๑ว^๑ให้^๑แม^๑ว^๑ก^๑ิน - คลุก^๑ซำ^๑ว^๑ให้^๑แม^๑ว^๑ก^๑ิน
- ซก - ซุก เช่น เอา^๑เส^๑ื่อ^๑ซุก^๑ไ^๑ว^๑ใน^๑ตู้ - เอา^๑เส^๑ื่อ^๑ซุก^๑ไ^๑ว^๑ใน^๑ตู้
- ซอน - ซุก เช่น ซอ^๑น^๑ไ^๑ต้^๑ป^๑ีก - ซุก^๑ไ^๑ต้^๑ป^๑ีก
- แซก - เป^๑ียด เช่น น^๑ั่ง^๑แซ^๑ก^๑กัน - น^๑ั่ง^๑เป^๑ียด^๑กัน

- (ส.ข.) ญัด - (ก.ท.) ไวร่างใจ, เกี้ยวไว้, เหลือไว้ เช่น
ญัดไล่ไม่ได้สักอย่างเดียว - ไวร่างใจ(ให้ทำ)อะไรไม่ได้สักอย่าง
 เดียว
ญัดกับขาวไว้ให้แม่มิ่ง - เกี้ยว(เหลือ)กับขาวไว้ให้แม่ม่าง
- ญัดใจ - เชื้อใจ เช่น
 คนๆนี้ญัดใจไม่ได้ - คนๆนี้เชื้อใจไม่ได้ (ไม่มีศีลธรรม, ซื่อโกง, เจ้าเล่ห์)
- ดั่ง - ดู่ เช่น ถูกดั่ง - ถูกดู่
- ดืบ - จัก เช่น ดืบบ้าน - จักบ้าน
ดืบที่ - จักสำทับ
ดืบตัว - จักแจจแต่งตัว
- ดักคอ - ซัดคอ
- ดักดูเคียม - จักจี้
- คายนอง - เสียคายน เช่น คายนองเปีย - เสียคายนสตาจค
 คายนองที่ไม่ได้ไป - เสียคายนที่ไม่ได้ไป
- คินปัดๆ - คินแควๆ
- คืดคิ่ง - กะโศคโลกเตนไม่คินยุค
- คูก - ชักนำ, พุดให้หนักใจ เช่น คนที่อกหักนานแล้ว
 จวนจะลืมเรื่องนั้นแล้ว ถ้ามีใครไปพุดเรื่อง
 นั้นขึ้นอีกก็พุดว่า ไปคูกเขาขึ้น คือ ทำให้เขานึก
 เรื่องนั้นขึ้นมาอีก
- คูปคิบ - ทำชักช้า เช่น
 นิ่งคูปคิบอยู่นั้นแหละ - นิ่งทำชักช้าอยู่นั้นแหละ
- คน - พาดเกะกะ รังแก
- คอม - ออบคู เช่น ไปคอมตะ - ไปแอบคูชิ
- ท่าแตก - แดกคั้น เช่น
 โกรธแล้วท่าแตกไม่กินข้าว - โกรธแล้วแตกคั้นไม่กินข้าว

- (ก.ท.) โตงเม้ง - (ก.ท.) หอยโหนด
- ตอนไฟ - ตักไฟ
- ครอน, ตูสอน - เที้ยวชอกแซกไป, ชอกชอนไปจนรู้จักหมด
(ใช้ในความหมายไม่ใคร่ดี) เช่น
ผู้ใหญ่ว่าเด็กตูลสอน หมายความว่าเด็กคนนั้น
เที้ยวเก่งไม่ใคร่อยูบ้าน
- เตอะ - เอาเข้ากะแทกหน้าอก
- เต็ม - ทอน เช่น เต็มเปี้ย - ทอนสตาจค์
- เตี้ยวน้ำ - ทรงตัวในน้ำ เช่น
อุมเตี้ยว - อุมเข้าสะเอว
บั้นเตี้ยว - นุงผาอย่างถกเขมร
- ถีบ - เตะ เช่น ถีบปลัดเดิน - เตะตกบ้าน
- ถุ่ยน้ำลาย - ถม่น้ำลาย
- ถก - คั้น เช่น นอนถก - นอนคั้น
- ถกเค - วายน้ำหางหลัง, - วายน้ำตักัน เขียง
- ถก - กะคก, ชี เช่น
ดมถกสองสามเส้น - ดมชีสองสามเส้น
หางหมาถกขึ้น - หางสุนัขกะคก, ชีขึ้น
- ถกคอ - ผงกหัว เช่น งูถกคอ - งูผงกหัว
จิงจกถกคอ - จิงจกผงกหัว
- คนนอนถกคอเล่นไฟ - นอนคว่ำแล้วผงกหัวขึ้นเล่นไฟ
- ทะ - กัด, พบ, เจอ เช่น
หมามันทะเอา - หมามันกัดเอา
ไปไม่ทะใคร - ไปไม่พบใคร
เดินไปทะคนรู้จัก - เดินไปเจอคนรู้จัก

- (ส.ช.) ทับ - (ก.ท.) พุค^๑ขม เช่น อย่าทับกันแล - อย่าพุคขมกันซี
ทาน - คั้น เช่น เย็นจนทาน - หนาวจนคั้น
ทิน - เย็นใจ, ไม้กลัว เช่น
ไปกันหลายคนใจทินดี - ไปกันหลายคนเย็นใจ, ไม้กลัว
ทิก - กระชาก คึง เช่น
ทิกค่ายให้ขาด - คึงค่ายให้ขาด
ทิกให้แรง ๆ - กระชากให้แรง ๆ
ทุ - แตก ประทุ เช่น หมอตู - หมอประทุ หมอแตก
เทง - กระเซ้า, ลอเสียน เช่น
เทงไทรองเสียเลย - กระเซ้าไทรองให้เสียเลย
แทงแจ - ไขกุญแจ
แทง - แตะตองโคน, ถูกตัว เช่น
อย่าแทงมือคนที่กำลังเขียนหนังสือ - อย่าโดนมือคนที่กำลังเขียนหนังสือ
เด็กขี่รองแทงไม่ได้ - เด็กขี่แย้ใครแตะไม่ได้
เทา - พอแล้ว อิ่มแล้ว เสร็จแล้ว เช่น
กินข้าวเทาแล้ว - กินข้าวอิ่มแล้ว
อาบน้ำเทาแล้ว - อาบน้ำพอแล้ว, เสร็จแล้ว
เทา - เตะ โค้ยไซเขาและศอกควย
ทก - กะตัก เช่น ทกเชือก - กะตักเชือก
ผูกเชือกทก - ผูกเงือกกะตัก
ทอ - ชน (กริยาของวัว) เช่น ฮัวทอเด็ก-วัวชนเด็ก
ทอย - โยน, หยอก เช่น เล่นทอยทรอก - เล่นหยอกหลุม
ทอน - กะคอน
ทอก - กระแทก, เขย่า

(ส.ช.)	นะ(จาก ชนธ- (ก.ท.)	ไค้การพนัน เช่น นะสิบ่ขท - ไค้สิบ่ขาท
นึ่ง	-	ติด คัดถึง เช่น เด็กนึ่งแม่ - เด็กคัดแม่ไม่ยอมห่าง
นอนเขลง	-	นอนอย่างสบายใจ
เนือย	-	เพลี่ยและหิว
น้ำจับ	-	น้ำเล่น, ยัวเล่นกัน เช่น ชอบน้ำจับกับหมา - ชอบน้ำหมาเล่น น้ำจับกันแล้วอย่าโกรธกันนะ - ยัวเล่นกันแล้วอย่าโกรธกันนะ
บักหัว	-	คันศรีษะ, สะบักหัว แสดงว่าเอือมระอา
บายอ	-	หมิ่น เช่น อบายบายอตา - อบายหมิ่นนา
บดฝป่ง	-	โม้ฝป่ง
บนฮิมฮำ, ฮิมฮัม	-	บนพิมพิม
บอกหนอย ๓	-	กระซิบ, บอกค้อยๆ
บอง	-	ตัดให้เป็นทอน (ส.ช.ว่าเป็นบอง) เช่น บองปลาไห้สักสองบอง - คัดปลาไห้สักสองทอน (ขึ้น)
บวชกลวย	-	ทำกลวยบวชชี
เบิก	-	เปิด เช่น เบิกตู - เปิดตู
บัด	-	ชน อยู่ไม่สุข
บั้นเคี้ยว	-	นุ่งผาขาวมาแบบดกเขมร
บั้นพร้าว	-	คั่นกะทิ
ปลิ้นนอกออกโน	-	กลับตะเข็บ เช่น ไค้เสื่อปลิ้นนอกออกโน - สรวมเสื่อกลับตะเข็บ
ปลุก	-	ปลุกให้ตื่น, ปลุก เช่น ปลุกบาน-ปลุกบาน, สรวมบาน (ปลุกคนไม่ใช่ ไปปลุกคนไม)
ปู้ด	-	ขาดเป็นรู

เพิ่มเติม (ส.ช.) บา - (ก.ท.) รัก, หลง เช่น บาหญิง - รักผู้หญิง,
ติดผู้หญิง, บาชาย - รักผู้ชาย,
ติดผู้ชาย

(ส.ช.) ปูน	-	(ก.ท.) ปู เช่น ปูนสาค - ปูเสื่อ
เป็นลูก	-	ออกลูก (ผลไม้)
เป็นดอก	-	ออกดอก (ต้นไม้, ผลไม้)
แปร	-	พลิก เช่น นอน <u>แปร</u> ตัว - นอน <u>พลิก</u> ตัว แปรปลาบึง - <u>พลิก</u> ปลาข้าง
โประ	-	ปิด, พอก เช่น เอายา <u>โป</u> ระแผล-เอายา <u>พอก</u> (ปิด)แผล
ปรน	-	เผาป่าครั้งที่สองคือ หลังจากเผาครั้งแรกแล้ว เก็บเศษไม้มาเผาอีกที่เรียกว่า <u>ปรน</u>
โปลก	-	ปลุก (ต้นไม้) เช่น โปลก <u>กุ</u> หลาบ- <u>ปลุก</u> กุหลาบ
เป่าผิว	-	ผิวปาก
ไปทิ้ง	-	ไปถ่ายอุจจาระ
ผัดมีด	-	ปาดมีด (ทำให้คมชั่วคราว)
ผิดกัน	-	ต่างกัน
ผึ่ง	-	กางออก, คลี่ เช่น <u>ผึ่ง</u> ร่ม - <u>กาง</u> ร่มออก <u>ผึ่ง</u> ใบเรือ - <u>คลี่</u> ใบเรือ

คำว่า กางในกรุงเทพฯ ในความว่า กำลังไร่มกันแคกันผนอยู่
ในสงขลาใช้ กลาง เช่น กลางร่มแล้วยังเปียก - กำลังกางร่มอยู่ก็ยังเปียก
ผลยหาย - มาเคี้ยวเคี้ยวแล้วหายไป
ผย - เปิด เช่น ผยฝาหมอ - เปิดฝาหมอ
ผึก - แะ, สลัก เช่น ผึกแงเบา - สลักแงกวา
ผึกรูปหนึง - สลักรูปหนึง
ผนแลง - ผนหาย, ผนหยัด เช่น
ผนยังไม่แลงที่อยาออกไป - ผนยังไม่หายอยาออกไป

(ส.ช.)	ยักค่อ	-	(ก.ท.)	พยักหน้า
	พลัด	-		ตก เช่น <u>พลัดพลุก</u> - <u>พชัตกกลงมา</u>
	พลืม	-		เคลิม เช่น <u>นอนพอพลืม</u> - <u>นอนพอเคลิม</u>
	พุงใหญ่	-		มีท้อง, <u>ตั้งครรภ</u>
	แพ (พนัน)	-		เสีย เช่น <u>แพ ๕๐ บาท</u> - <u>เสียไป ๕๐ บาท</u>
	แพงเซิง	-		ซัดสมาธิ เช่น <u>นั่งแพงเซิง</u> - <u>นั่งซัดสมาธิ</u>
	พด	-		ชด, ชนค เช่น <u>อุพดเป็นวงกลม</u> - <u>งูชดเป็นวงกลม</u>
	โพะ	-		เคียดเป็นฟองล่นออกนอกราชณะ หรือ เป็นเบ็ดผู้ฟองตามตัว
	โพลชน	-		อาการชนลูกและสะคั้ง
	ไฟกิน	-		ไฟไหม้ เช่น <u>ไฟกินนม</u> - <u>ไฟไหม้นม</u> , <u>ไฟกินผ้า</u> - <u>ไฟไหม้ผ้า</u>
	ม้คกะ	-		ท้าง, ตลกคนอง
	ม้ก	-		คิม เช่น <u>ม้กยา</u> - <u>คิมยา</u>
	มีคฝน	-		ฝนตั้งเค้า
	เม็ค	-		หยิก เอาเนื้อขึ้นมาทีละมากๆ เช่น <u>เคี้ยวเม็คไช้ชาเขียว</u> - <u>เคี้ยวหยิกไช้ชาเขียว</u>
	มูลน	-		คำราม เช่น <u>หมามูลน</u> - <u>สุนัขคำราม</u>
	ม็อง	-		มีท้อง (สัตว์) เช่น <u>แมวม็อง</u> - <u>แมวมี่ท้อง</u>
	เมือล้อยตัว	-		ครันเนื้อครันตัว, <u>เมือย</u>
	เมือลิตา	-		ลืมตา
	เม็ค, เม็คตา	-		เผลอ เช่น <u>เผาบานไหคือยาเม็ค</u> - <u>เผาบานไหคือยาเผลอ</u> , <u>อย่าทิ้งบาน</u> <u>คนแปลกหน้าเขาบานแล้วอย่าเม็คนะ</u> - <u>คนแปลกหน้าเขาบานแล้วอย่าเผลอนะ</u>

(ส.ช.)	ยัก	-	(ก.ท.)	เลี้ยว เช่น ยักไปทางขวา - เลี้ยวไปทางขวา
	ยักไว้	-		หักไว้ เช่น ยักเบี้ยไว้สิบบาท - หักเงินไว้สิบบาท
	ยักหาย	-		หงายหลัง
	ยักแจ	-		ไต่กุญแจ
	ยัก	-		ไล่
	ยักทูด	-		ไล่ตะเพิด
	ยักเหล็กโคศ	-		ตีคาญ
	ยัก	-		ขยี้
	ยักบาท	-		บิดบาท เช่น พระยักบาท - พระบิดบาท
	แยะ	-		กระแทก เช่น จับแยะ - จับกระแทก
	แยะขึ้น	-		ล้มลงบนกระแทกพื้น เช่น เมื่ล่นลงแยะขึ้น - ล่นล้มบนกระแทกพื้น
	แยบ	-		ทาบทาม
	แยงตุต	-		จู่
	ยกทูนหัว	-		ยกขึ้นจับ เช่น ชาวที่จะไต่บาตร หรือของที่จะทำบุญตะตอง ยกทูนหัวเสียก่อน - ตะตองยกขึ้นจับเสียก่อน
	ยอน	-		ยุแหย
	เยียน	-		อยากกินของเสพติด, อยากเล่นการพนัน, เหลือสิ่งที่ทำได้ใหม่, ละเลิกข่าว เช่น เยียนผืน - อยากสูบผืน เยียนหอยา - อยากสูบบหรี่ เยียนไฟ - อยากเล่นไฟ เยียนรถ - เหลือดีรถ หรือ ขับรถ นึ่งเยียนขาว - นึ่งละเลิกขาว
	โย	-		เลียน, เอาอย่าง, ทำตาม ล้อเลียนด้วยการทำตามอย่าง (ความหมายไปในทางไม่ดี) เช่น ไม่ตกไปโยเขา - ไม่ตองไปเอาอย่างเขา

(ศ.ช.)	เยา	-	(ก.ท.)	ทำไห้หลวม, ทำไห้หย่อน เช่น เยาเชือก - ทำเชือกที่ผูกไว้นั่นไห้หย่อน(หลวม) เยาสายเอว - หย่อนเข็มขัด
	รัดสายเอว	-		คาดเข็มขัด
	รายมาย	-		พาลหาเรื่อง
	รื้อรื้อ	-		กระวนกระวาย, กระจายมาก เช่น รื้อรื้ออยากไปเที่ยว - กระวนกระวายอยากจะไปเที่ยวเร็วๆ
	รดทอน	-		โง่เขลาทื่อ เฉพาะทอนบน
	รองเรือ	-		กลม เช่น <u>รองเรือ</u> ให้ลูกนอน- <u>กลม</u> ให้ลูกนอน
	ล้นปาก	-		พูดออกไป เช่น <u>ล้นปากแล้วไม่กลับคำ</u> - พูดออกไปแล้วไม่กลับคำพูด
	ลากพระ	-		ชักพระ
	ลิว	-		ปา เช่น <u>ลิวกับลูกหิน</u> - <u>ปาค้วยกอนหิน</u>
	ลือๆ	-		ชน, อยู่ไม่สุข เช่น <u>อย่าลือๆนี้</u> <u>อย่าชนนี้</u>
	ลื้อ	-		เซื่อง
	เล	-		กลิ้ง (สำหรับสิ่งของ) เช่น <u>เลถึงน้ำมัน</u> - <u>กลิ้งถึงน้ำมัน</u> (ถ้าหากคนกลิ้งก็คงใช้ ว่า คนกลิ้ง เหมือนกรุงเทพฯ)
	ลงเลือด	-		ตกเลือด
	ลือกลัก	-		ทำอย่างรีบร้อน กะทันหัน ใช้ความหมายเป็น เชิงคำหยาบว่า ทำงานสะเพร่าไม่เตรียมไว้ ล่วงหน้าให้ดีเสียก่อน
	ล่อ	-		โหล เช่น <u>อย่าล่อหน้าออกนอกกรถ</u> - <u>อย่าโหลหน้าออก</u> นอกกรถ
	ล่ำล่ำ	-		พูดเดาส่งเดช พูดกันคนละเรื่อง
	ไล	-		ไล่ ไอ้เอ ชักช้า

(ส.ช.) วี	-	(ก.ท.) พัด, บัด	เช่น	เอาพัดมาวี—เอาพัดมาพัด
				วีแมงวัน — บัดแมลงวัน
เว	-	ไกว	เช่น	<u>เวเปด</u> — <u>ไกวเปด</u>
สักโกกรก, สักมก	-	สกปรก		
สัก	-	สลัก	เช่น	สักไม้ — สลักไม้
สูน้ำ	-	รองน้ำ	เช่น	<u>สูน้ำฝน</u> — <u>รองน้ำฝน</u>
โสะ	-	ลุ่ม	ใส่รวมๆ, ปนกัน	เช่น
		เอาหุ้โสะลงไหเป็นกอง	-	เอาหุ้ ^๒ น้ำ ^๒ ลุ่ม ^๒ ไหเป็นกอง
		กินโสะลงโสะลง	-	กินของหลายอย่างคึกๆ กัน
		เวากับชาวโสะลงโสะลง	-	เวากับชาวหลายอย่างใส่รวมลงในจาน
				เดียวกัน
เสาะ	-	ค้นหา, กินรองทอง	เช่น	
		ลองไปเสาะหา	-	ลองไป ^๒ ค้นหา ^๒
		<u>เสาะ</u> ขาวก่อนไป	-	<u>กินรองทอง</u> ก่อนไป
สอน	-	สอน	เช่น	<u>สอน</u> กึ่ง — <u>สอน</u> กึ่ง
สอก	-	ลดลง	เช่น	น้ำ <u>สอก</u> — น้ำ <u>ลด</u> ลง
		กับชาว <u>สอก</u>	-	กับชาว <u>ลด</u> ลง (เหลือ่น้อย)
สัวไฟ	-	สับไฟ, ซอยไฟ		
เสียด	-	ปวด	เช่น	<u>เสียด</u> พุง — <u>ปวด</u> ท้อง
				<u>เสียด</u> พุงชี้ — <u>ปวด</u> ท้องหนัก
				<u>เสียด</u> พุงเยี้ยว — <u>ปวด</u> ท้องเบา
ใส่หนอง	-	อมหนอง, กัดหนอง		
ใส่หลัก	-	ซัดกลอบ	ประทุหนาทาง	
ห๊ะ	-	ลน, ราก, อาเจียร	เช่น	
		กินจนห๊ะ	-	กินจน ^๒ ลน ^๒ แล้ว ^๒ อา ^๒ เจียร ^๒

(ส.ช.)	หาไม้	-	ไม่มี	เช่น <u>หามายเบีย</u> - <u>ไม่มีเงิน</u>
	หีบ	-	แถม	เช่น <u>หีบปากตุ</u> - <u>แถมประตู</u>
	หุด	-	หค	เช่น <u>กลังหางหค</u> - <u>กลังหางหค</u>
	หุดหค	-	กะคูกกะคิก	
	เห็ง	-	หีบ กค	เช่น <u>นั่งเห็งมือ</u> - <u>นั่งหีบมือ</u>
	แห็ก	-	อาการ	เดินของคนที่มือเท้าเสียเพราะโรคอัมพาต
	แหก	-	ขาด	เช่น <u>ผ้าแหก</u> - <u>ผ้าขาด</u>
	โหะ	-	พัง	เช่น <u>บ้านถูกระเบิดโหะเหม็ด</u> - <u>บ้านถูกระเบิดพังหมด</u>
	โหก	-	โงก, งวง	เช่น <u>นั่งโหก</u> - <u>นั่งโงก</u>
	ห้อง	-	หงอย, หงอยเหงา, เชื่องซึม	เช่น <u>โกห้อง</u> - <u>โกหงอย</u> <u>คนห้อง</u> - <u>คนหงอย</u> , <u>คนซึม</u>
	หิว	-	หิวเราะ	เช่น <u>นำหิว</u> - <u>นำหิวเราะ</u>
	หวย	-	ไหว	เขยื้อน <u>กะคูกกะคิก</u> เช่น <u>โบไม้หวย</u> - <u>โบไม้ไหว</u>
		-	คันทัก	เดิน <u>คันทัก</u> เช่น <u>คันทัก</u>
		-	นั่งนิ่งๆ	อย่าง <u>กระคิกกระคิก</u>
	ไหเหลือ	-	ไหแถม	
	หญามน	-	ขงมน	
	หญิงเขี้ยว	-	ยิงฟัน	
	หญาบ	-	แอบ, ขอน	หลบ
		-	<u>หญาบ</u>	กินคน <u>เขี้ยว</u> - <u>แอบ</u> กินคน <u>เขี้ยว</u>
		-	เอาของไป	<u>หญาบ</u> ใน <u>ค</u> - เอาของไป <u>ขอน</u> ใน <u>ค</u>
		-	ไป	<u>หญาบ</u> <u>นอน</u> - ไป <u>หลบ</u> <u>นอน</u>

(ส.ข.)	ห้อง <u>หนึ่ง</u> ห้อง <u>หนึ่ง</u>	—	(ก.ท.)	ห้อง <u>แฉ่ง</u>	เช่น
	เด็ก <u>หนึ่ง</u> ห้อง <u>หนึ่ง</u> ห้อง <u>หนึ่ง</u>	วัน <u>ยัง</u> ค่ำ	—	เด็ก <u>คน</u> หนึ่ง	ห้อง <u>แฉ่ง</u> ทั้ง <u>วัน</u>
หนัก	—		หนัก	เช่น	อย่า <u>หนัก</u> — อย่า <u>หนัก</u>
หนักกิน	—		หนักกิน	, เป็น	หนัก
หนักจน	—		หนัก	รัง	
หนักคยา	—		เอา	ยา <u>ฉุน</u> จุก <u>ไว้</u>	ไซปาก
หมั้น	—		ไซ	เช่น	<u>หมั้น</u> และ — <u>ไซ</u> แล้ว
หมิง	—		เล็ง	เช่น	<u>หมิง</u> ให้ <u>คึก</u> ก่อน <u>ยิง</u> — <u>เล็ง</u> ให้ <u>คึก</u> ก่อน <u>ยิง</u>
แหละ	—		ฆ่า, ซ่า	แหละ	เช่น <u>แหละ</u> โก <u>ฆ่า</u> โก, <u>ซ่า</u> แหละ <u>โก</u>
หมกไฟ	—		เผา	ไฟ	เช่น เอา <u>หมัน</u> <u>หมก</u> ไฟ—เอา <u>หมัน</u> ไป <u>เผา</u> ไฟ
เหยก	—		เขยง		
หร้อยใจ (อรร้อยใจ)	—		สม	น้ำ	หนา
หลักคอ	—		ซัด	คอ	
หลา	—		ฉาบ, เทา	เทียม, สู้	เช่น
			<u>หลา</u> ลูก <u>หยี</u> — <u>ฉาบ</u> ลูก <u>หยี</u>		
			<u>หลา</u> หัว <u>ครก</u> — <u>ฉาบ</u> เม็ด <u>มะ</u> ม่วง <u>หิม</u> พาน <u>ศ</u>		
			คือ <u>หลา</u> อง <u>ไม้</u> ไค — คือ <u>ส</u> อง <u>ไม้</u> ไค		
หลาวๆ	—		ซุ่ม	ซำ, ไม้	ระ <u>วัง</u>
หลบ	—		หค	หลบ	เช่น เอา <u>หลบ</u> ค <u>อ</u> เข้า—เอา <u>หลบ</u> ค <u>อ</u> เข้า
					<u>หลบ</u> ไป <u>หลัง</u> บ้าน— <u>หลบ</u> ไป <u>หลัง</u> ยาน
					อ <u>วน</u> ค <u>อ</u> หล <u>บ</u> — อ <u>วน</u> ค <u>อ</u> ห <u>ค</u>
หลุกหนวย	—		ลอน	เช่น	ฉม <u>เฮาะ</u> หล <u>ค</u> หน <u>วย</u> —เง <u>าะ</u> ลอน
หลุกทุน	—		พอค	ทุน	เช่น ชาย <u>พ้อ</u> ไห <u>หลุก</u> ทุน—ชาย <u>พ้อ</u> ไห <u>พอค</u> ทุน
แหลง	—		พุด	เช่น	แหล <u>ง</u> มาก — พ <u>ุด</u> มาก

(ส.ข.) โหล	- (ก.ท.) ล้วง, จุ่ม, แหย
	อย่า <u>โหล</u> มือลงไปใ้ใน <u>โองน้ำ</u> - อย่า <u>ล้วง</u> มือลงไปใ้ใน <u>โองน้ำ</u>
	<u>โหล</u> ยาให้ <u>เด็ก</u> - <u>กวาด</u> ยาให้ <u>เด็ก</u> (โดยเอา <u>นิ้ว</u> ล้วง เข้าไปใน <u>คอ</u> ควย)ถ้าหาก <u>กวาด</u> ยาที่ <u>ลิ้น</u> ใน <u>สง</u> ขลา ก็ใช้ <u>กวาด</u> ยา เหมือนกับ <u>กรัง</u> เทพา
หลกโหล	- เล่น <u>ตลก</u> , ทำ <u>เป็น</u> เล่น
หล็อก <u>หล็อก</u>	- <u>หล</u> <u>โหล</u> , <u>เชื่อ</u> ไม่ <u>ได้</u>
หลบ	กลับ เช่น <u>หลบ</u> บ้าน <u>ไวนะ</u> - <u>กลับ</u> บ้าน <u>เริง</u> นะ
หลวด	- สะ <u>ดุ้ง</u> เพราะ <u>ความ</u> เจ็บ เช่น ถูก <u>ชู</u> เจาะที่ <u>เคี้ยว</u> <u>หลวด</u> - ถูก <u>งู</u> กัดที่ <u>เคี้ยว</u> <u>สะ</u> ดุ้ง
หลวน	- <u>แทง</u> ลูก เช่น ลูก <u>หลวน</u> - <u>แทง</u> ลูก
หลียด	- <u>ป้าย</u> เช่น เอา <u>ปูน</u> <u>หลียด</u> ผล - เอา <u>ปูน</u> <u>ป้าย</u> ผล
หวางอก(สวางอก)	- <u>โง่ง</u> อก
หวางไซ(สวางไซ)	- <u>สร้าง</u> ไซ
หวิดน้ำ	- <u>วิก</u> น้ำ เช่น เอา <u>มือ</u> <u>หวิด</u> น้ำ - เอา <u>มือ</u> <u>วิก</u> น้ำ
หวิด	- <u>ควัก</u> เช่น <u>หวิด</u> มุ้ง <u>ขึ้น</u> - <u>ควัก</u> มุ้ง <u>ขึ้น</u>
หวีบ	V <u>ฉวน</u> โกร <u>ธ</u> เช่น <u>หวีบ</u> ขึ้น <u>มา</u> แล้ว <u>ค</u> ไม่ <u>ได้</u> - <u>ฉวน</u> โกร <u>ธ</u> ขึ้น <u>มา</u> แล้ว <u>ค</u> ไม่ <u>ได้</u>
อ้ง	- <u>คิด</u> อาง
อาด	- <u>กำหนด</u> (ใช้ <u>เฉพาะ</u> สัตว์ หรือ <u>ใช้</u> เป็น <u>คำ</u> คำ <u>คน</u>)
อุก	- <u>ปล้น</u> เช่น <u>โจร</u> <u>อุก</u> - <u>ชะ</u> โม <u>ย</u> <u>ปล้น</u>
อุค	- <u>จุก</u> เช่น เอา <u>ค</u> <u>มา</u> <u>อุค</u> ช <u>วค</u> - เอา <u>จ</u> <u>ค</u> <u>มา</u> <u>จุก</u> ช <u>วค</u>
โอ	- <u>อวก</u> , <u>อา</u> เจ <u>ียร</u> (ใช้ <u>เฉพาะ</u> เด็ก <u>เล็ก</u>)
โอโรค	- <u>โอ</u> อ <u>วค</u> , <u>อวค</u> ค <u>ี</u> , <u>จง</u> ห <u>อง</u>
ออรว	- <u>คึด</u> จ <u>ริต</u> <u>แก</u> ค <u>ค</u> <u>กอร</u> อ <u>ก</u> อ <u>ค</u> <u>ชอ</u> บ <u>เอา</u> ใจ <u>ใส่</u> ส <u>ก</u> กับ ผู้ <u>ช</u> าย <u>ม</u> าก

(ส.ข.)	เอื้อน	-	(ก.ท.)	เอื้อม, ระอา, เปื้อ
	เอย	-		เวอ
	ฮื้อย	-		ไลส์ตร์
	ฮื้อมฮื้อม	-		พิมพิม, อูบอับ
	ฮะ	-		ฮา, เป็คออก

ฎ. คำที่เกี่ยวกับลักษณะของคน สัตว์ สิ่งของและนามทั่วไป ที่เป็นลักษณะเดียวกัน แต่ใช้กันคนละคำ มีดังนี้คือ

(ส.ข.)	กะ	-	(ก.ท.)	ราว เช่น <u>ชวคกะ</u> - <u>ชวคราว</u>
	กล้า	-		แรง เช่น <u>ไฟกล้า</u> - <u>ไฟแรง</u> , <u>ลมกล้า</u> - <u>ลมแรง</u>
	กราด	-		เล็ก, แกรีน* (ใช้กับพืช) เช่น <u>ลูกม่วงต้นนี้กล้าด</u> - <u>มะม่วงต้นนี้แกรีน</u>
	กิน	-		คม เช่น <u>มีคกิน</u> - <u>มีคคม</u>
	กินยอ	-		ชอบให้คนชม เช่น <u>คนกินยอชี้เหน้อย</u> - <u>คนที่ชอบให้เขาชมมักจะเหน้อย</u> (เพราะเมื่อใคร ชมก็ชอบใจจะชี้ให้ทำอะไรก็ได้)
	กินยอน	-		เชื่อคำยุแหย่, ชอบรับฟังคนที่มายุแหย่ เช่น <u>คนนั้นหูเบากินยอนเรื่อย</u> - <u>คนนั้นหูเบาเชื่อคำยุแหย่เสมอ</u>
	โกก	-		คอก เช่น <u>แซนโกก</u> - <u>แซนคอก</u>
	โกกเกก	-		ขลุขลุ ละ ลุ่มๆคองๆ เช่น <u>หนนโกกเกก</u> - <u>ถนนขลุขลุ. ลุ่มๆคองๆ</u>
	กรด	-		เค็ม, <u>ไมยอมใคร</u> , <u>ไมกลัวใคร</u>
	กองแกง	-		ทำนุ้ยฉาย

๑. คนแกรีน ในสงขลว้ใช้ คนแกน (เสียงแเอ)

(ส.ข.)	ช ^๒ ฉอ	-	(ก.ท.)	ช ^๒ โคง
	ช ^๒ ฉค, ฉค	-		ช ^๒ เหนียว, ตระหนี่
	ช ^๒ รอง	-		ช ^๒ แย
	แข็ง	-		เก่ง ๒ (ความหมายไม่ดี) เช่น กิน <u>แข็ง</u> - กิน <u>เก่ง</u> รอง <u>แข็ง</u> - รอง <u>ไหเก่ง</u>
	คอง	-		คองกะพัน (มล.)
	โคง	-		ใหญ่ โท เช่น คน <u>ตัวโคง</u> - คน <u>ตัวโต</u> ปลา <u>ตัวโคง</u> - ปลา <u>ตัวใหญ่</u>
	คล้าย	-		ยี้ด เช่น <u>ผมคล้าย</u> - <u>ผมยี้ด</u>
	คู้	-		หยิก เช่น <u>ผมคู้</u> - <u>ผมหยิก</u>
	คนคั้น	-		จวนจะไม่พอ, หวัดหวัด เช่น <u>อย่าให้คนคั้น</u> - <u>ทำใ้หมากๆอย่าให้หวัดหวัดไม่พอ</u>
	เคว็ด	-		คค, เนไป
	แค	-		ไกล, เกือบ เช่น <u>บ้านอยู่แค</u> กัน - <u>บ้านอยู่ไกล</u> กัน <u>เดินแค</u> ทัน - <u>เดินเกือบ</u> ทัน
	จากบาด	-		สู้ร้ายสู้ร้าย เช่น <u>คนจากบาด</u> - <u>คนสู้ร้ายสู้ร้าย</u>
	จิม	-		หมิ่น <u>อย่านั่งจิม</u> นัก <u>เดี๋ยวพลัด</u> - <u>อย่านั่งหมิ่น</u> นัก <u>เดี๋ยวตก</u>
	เจื่อน	-		เกลื่อน เช่น <u>คุยเสีย</u> (ของ) <u>เจื่อน</u> - <u>คนเสีย</u> (ของ) <u>เกลื่อน</u>
	ฉิ่งฉิ่ง	-		หงุดหงิด เช่น <u>คนฉิ่งฉิ่ง</u> - <u>คนหงุดหงิด</u> โกรธง่าย
	ฉ้อง	-		๑. กลิ่นแฉ่งคานาที่ไซ่ตำน้ำพริก ถ้าเป็นคนที่ชอบ กินจะบอกว่าหอม ในสงขลาเรียก ฉ้อง เช่นพูด ว่า แฉ่งคาไม่ฉ้องไม่อยากกิน ๒. กลิ่นฉ้อของปลัสสาวะ ในสงขลาไ้ชื่อว่า หมิ่นฉ้อง หรือ หมิ่นฉ้องเยี้ยว (หมิ่น-เหม็น)

๑. เก่งในความหมายดี ในสงขลาไ้ แ่ง (เสียงแอะ) เช่น
เรียนแ่ง - เรียนแ่ง, เรียนดี

(ส.ช.) นอก	— (ก.ท.)	เด็ก ใช้ในความว่า หัว <u>นอก</u> — หัว <u>เด็ก</u>
ชัย	—	แข็งแรง, แน่นหนา ทนทาน เช่น คน <u>ชัย</u> — คน <u>แข็งแรง</u> ผา <u>ชัย</u> — ผา <u>ทนทาน</u>
ซังกั๊ง	—	คือ, ชน เช่น เด็ก <u>ซังกั๊ง</u> — เด็ก <u>อ้อ</u> , ชน
ซุ่น	—	เบาๆ, บอๆ, ไม่เต็มเต็ง, สติไม่ดี เช่น คน <u>ซุ่น</u> อย่าไปถือ — คน <u>ซั่ว</u> บอๆอย่าไปถือสา
แซน	—	ชำนาญ เช่น ทำกับข้าว <u>แซน</u> ทำกับข้าว <u>ชำนาญ</u>
ชองคอง	—	ริน (มล. Chongdeng)
ชือ(ออกเสียงเซอ)	—	เหยียด, ชือ, ตรง เช่น ผม <u>ชือ</u> — ผม <u>เหยียด</u> คน <u>ชือ</u> — คน <u>ชือ</u> , คน <u>ตรง</u>
ฉื่องแฉึ่ง	—	ไม่เป็้ระเหยียบ, ยุง เช่น หัว <u>ฉื่องแฉึ่ง</u> —ผม <u>ยุง</u> พื้น <u>ฉื่องแฉึ่ง</u> —พื้น <u>ฉื่อง</u>
แคง	—	อ่อน, งอน เช่น แขน <u>แคง</u> — แขน <u>อ่อน</u> ท่าย <u>แคง</u> — กน <u>งอน</u>
คห	—	คู่, พาดเกร เช่น หมา <u>คห</u> — หมา <u>คู่</u> โจร <u>คห</u> — โจร <u>คู่</u> . พาด
โค	—	เคย (ช.กะโค) เช่น โค <u>ตัว</u> —เคย <u>ตัว</u>
คั๊ง	—	ตั้ง ใช้ในความว่า หู <u>คั๊ง</u> — หู <u>ตั้ง</u>
ตาอยาก	—	ตะกละ เช่น เด็ก <u>ตาอยาก</u> — เด็ก <u>ตะกละ</u>
คำ	—	เคี้ย เช่น คน <u>คำ</u> — คน <u>เคี้ย</u>
เถ	—	สับปะคน, อยู่ไม่สุข, ชุกชน เช่น แหล่ง <u>เถ</u> — พุค <u>สับปะคน</u> มือ <u>เถ</u> — มือ <u>อยู่ไม่สุข</u>

(ส.ข.) เถา - (ก.ท.) แก, ใหญ่, โต, สูง, อวดดี เช่น
ปลาตัวเถา - ปลาตัวโต
ตัวเดียวไอเถา - ตัวโตเบอเรือ
คนเถา - คนแก
ทำเถา - สูง, อวดดี มาสั่งสอน

ทิน - สบาย เช่น ใจทิน - ใจสบาย ไม่ต้องวิตกกังวล
เช่น ไปไหนกับคนดี แล้วใจทิน - ไปไหนกับคนดี
แล้วใจสบาย ไม่ต้องวิตกกังวล

คำ ทิน มักใช้คู่กับ เย็น เป็นการ เน้นความหมาย คือ

เย็นทิน - เย็นทีเดียว

ทูน - เขย เช่น พันทูน - พันเขย

ท่ง, ทอก - อ้วนเตี้ย

เทาฉืด, เทาหืด - เล็กนืดเดียว เช่น ตัวเทาหืด - ตัวเล็กนืดเดียว
รมคั้นเทาหืด - รมคั้นเล็กนืดเดียว

ผง - ละเอียด, ป่นปี้
บคยาไผผง - ป่นยาไผละเอียด
เหยียบเสียดผงหมด - เหยียบเสียดป่นปี้หมด

แผง - จืด, กล้า ใช้กับ แคค เช่น
แคคแผง - แคคจืด

พลูย - รวน เช่น คินพลูย - คินรวน

พลูย - ยุย เช่น หัวมันพลูย - มันยุย

พวก - อวน, อวบ โดยมากใช้กับ เด็ก ๆ เช่น
เด็กพวก - เด็กอวนทวนสมบรณ์

เปลื้อง - เพลง เช่น คีนเปลื้อง - เทาเพลง

เพรื่อ - เปี้ยกเรียกราด เช่น น้ำเพรื่อจบบ้าน - น้ำเปี้ยกทั่วบ้าน

(ส.ข.) มี	-	(ก.ท.)	ร่ำรวย, มั่งมี เช่น คนมี - คนรวย
มั่งมั่ง	-		โพล่เพล่ เช่น หวันมั่งมั่ง - ตะวันโพล่เพล่
โมละ	-		น่าเกลียด, ไม่สวย เช่น เสื้อตัวนี้ <u>โมละ</u> - เสื้อตัวนี้ <u>ไม่สวย</u> (ใส่แล้วน่าเกลียด, เป็น)
โมบ	-		โลก เช่น <u>อย่าโมบมาก</u> - <u>อย่าโลกมาก</u>
เมลอ	-		เซ่อ, หลิ่ง
เย็น	-		หนาว (คำหนาวในสงขลาเดิมไม่มีใช้)
เย	-		เปี้ยว เช่น <u>คางเย</u> - <u>คางเปี้ยว</u> , <u>หนาเย</u> - <u>หนาเปี้ยว</u>
ราhra	-		รุ่มราม, พระรุงพะรัง
แรง	-		ผิด เช่น <u>บ้านนี้แรงจัง</u> - <u>บ้านนี้ผิดมาก</u> <u>ตบเคียนตบนี้แรง</u> - <u>ตบเคียนตบนี้ผิด</u>
รอด	-		ไหว เช่น <u>ยกไม้รอด</u> - <u>ยกไม้ไหว</u>
ลาตา(มล. Latah)	-		บ้าจี้ เช่น <u>คนลาตา</u> - <u>คนบ้าจี้</u>
ลุ่ม	-		รอน, บุ่ม เช่น <u>ตัวลุ่ม</u> - <u>ตัวรอน</u> <u>แกมลุ่ม</u> - <u>แกมบุ่ม</u>
เล็ม	-		ทื่อ เช่น <u>มีดเล็ม</u> - <u>มีดทื่อ</u>
โวง	-		กลวง เช่น <u>หมุกโวง</u> - <u>จุมกกลวง</u>
สู(ออกเสียง โส)	-		ทน เช่น <u>โสฝนโสแดด</u> - <u>ทนฝนทนแดด</u>
เสกแดด	-		ประณีต เช่น <u>ทำฮานเสกแดดไม่ได้</u> - <u>ทำงานประณีตไม่ได้</u>
เสกสา	-		ลำบาก (มล. Seksa) ส่วนมากใช้ในคำคู่ คือ คู่กับ <u>ลำบาก</u> หรือ <u>เวทนา</u> (ในสงขลา แปลว่า <u>ลำบาก</u>) เช่น <u>พุกว่า</u> <u>เวทนาเสกสา</u> หรือ <u>ลำบากเสกสา</u> หมายความว่า <u>ลำบากลำบาก</u>

(ส.ข.) เอื้อบ - (ก.ท.) ชื่น
 อำอู๋ - ไม่สว่าง, ไม่กระจ่าง ใช้ในคำว่า
 เคือนอำอู๋ แปลว่า ทองฟ้าไม่กระจ่างมอง
 ไม่เห็นแสงจันทร์

๓. คำหรือ วลี ที่ทำหน้าที่ขยายกริยา หรือ ที่เป็นคำเชื่อมประโยค
 ที่มีความหมายอย่างเดียวกัน แต่ใช้กันคนละคำ มีดังนี้ คือ

(ส.ข.) กาเคี้ยว, เมอเคี้ยว, แรกเคี้ยว - (ก.ท.) เมื่อตะกั
 กั๋น - ควย ไปกั๋น - ไปควย
 กาคี - ถึงงักเกอะ
 กาเบอ - ก็เมื่อ
 กองเอ, จังเบอ, ลูยเสียบหมัก - มากมาย
 ก้อกแก็ก - นิดหนอย เช่น แหงบางกอกไค้ก้อกแก็ก -
 พุคกรุงเทพา ไค้ชนิดหนอย
 ชูตาย, โชตาย - มาก มีถมไป
 เช็ก - เป็นคำเน้นใช้กับ แหง เช่น
 น้ำโนบอหงเช็ก - แหงหมคไม่มีน้ำอยู่เลย
 แข็ง - เกง เช่น กินแข็ง - กินเก็ง
 ชี้ทกแข็ง - โททกเก็ง
 คุที่ว่า, คุว่าแล้ว - อย่างนั้นแหละ, อย่างเสียไม่ได้
 ทำไค้ที่ว่า, ทำไค้ว่าแล้ว - ทำอย่างเสียไม่ได้
 คอย - ควย เช่น ไปคอย - ไปควย
 จบ - ทัว เช่น ห่าให้จูบ - ห่าให้ทัว
 จิงหมี่, ชิงหมี่ - อันที่จริง
 ฉาบ, ฉแน็ค - หู้ดหู้ด, เกือบ เช่น
 รถฉาบ(ฉแน็ค)ชน - รถเกือบชน
 ฉาบปลัดหัวไค้ - เกือบตกกะไค้

(ส.ข.) ฉาด	-	(ก.ท.) หมค	เช่น ชายฉาด - ชายหมค หมคฉาด - หมคเกลี้ยง
ซั้บซาว	-	ไ้กับ กิน	เช่น กินซั้บซาว-กินแล้วรู้สึกอ่อย มีกำลัง ส่วนมากไ้กับคนป่วย
ไ้	-	ทำไม	
โ้	-	เสมอ	
หุ้	-	ซางเออะ	
เคี้ยวใจ	-	เคี้ยวเคี้ยว	
เคี้ยวใจหนึ่ง	-	อึ้ใจเคี้ยว	
ทะฮ่า, และฮ่า	-	เป็นการอ้อนวอน - เถิด, หนอยน่า	
ตา	-	เออะ ฮี	เช่น ไปตา - ไปเออะ แลตา - ฐุ้
คามจริง	-	อันที่จริง	
แต่แรก	-	เมื่อแรก	เมื่อก่อน
แต่ว่า	-	เมื่อวาน	
แต่ชื้อ, แต่ว่าชื้อ	-	เมื่อวานชื้อ	
แต่คึ้น	-	เมื่อคึ้น	
แต่สวน	-	คางหาก	กินแต่สวน - กินคางหาก
ค้อโพรก	-	พรงนี้	
ค้อรือ	-	มะรึ้นนี้	
ค้อเรื่อง	-	มะเรื่องนี้	
ค้อเลา	-	วันค้อจากมะเรื่องนี้	
ถ้าเหมือน	-	ถ้าหากว่า, ถ้าสมมติว่า	

- (ส.ช.) ทั้งเพ, ทั้งเพ - (ก.ท.) ทั้งหมด ทั้งสิ้น เช่น ไปทั้งเพ - ไปทั้งหมด
ท่าทาง - พลิก เช่น คนนี้ท่าทาง - คนนี้พลิก
ที่ว่า - ถึงว่า
เท่าใด - เท่าไร
ที่ เป็นคำเน้นใจกับ ยัง เป็น ยัง...ที่ - ยัง...เลย เช่น
ยังไม่กินที่ - ยังไม่ได้กินเลย
ยังไม่ไปที่ - ยังไม่ได้ไปเลย
ยังไม่เสร็จที่ - ยังไม่เสร็จเลย
นั่นแล - มีนั่นแล เช่น นั่นแล ที่ ไม่มา - มีนั่นแล ถึง ไม่มา
นั่นแล - มาก เช่น คืน นั่นแล - คืน มาก
ร้อน นั่นแล - ร้อน มาก
นี่ - ใช้ เติม ข้าง หลัง วลี หรือ ประโยค ใช้ ใน ความ
หมาย หลาย อย่าง เช่น
กำลัง ทำ อยู่ นี่ - กำลัง ทำ อยู่ นี่ นา
ที่ว่า นี่ - ถึง ว่า นี่
ไม่ ไป นี่, ไม่ กิน นี่ - ไม่ ไป หรือ, ไม่ กิน หรือ
อย่า ไป นี่ - อย่า ไป เลย นี่
ใน อยู่ - ทุก วัน นี้
เขา - อยู่ หรือ, สมควร เช่น
นำ พา เขา ไป หรือ - นำ พา ไป อยู่ หรือ
นำ ที เขา ไป หรือ - นำ ที จริง (สมควร จะ ที ใด แล้ว)
บ้าง - เคี้ยว เช่น เหมือน บ้าง - เหมือน เคี้ยว
บ้าง ใด - เวลา เท่า ไร
บ้าง - อย่า ดีกว่า เช่น ทำไม เป็น บ้าง ดีกว่า - ทำไม
เป็น อย่า ดีกว่า

(ล.ช.)	แฉ็ก	เป็นคำเน้นแปลว่า	ที่เคียว, จัก	เช่น
(ส.ช.)	เกลี้ยงแฉ็ก	-	(ก.ท.)	หมดที่เคียว
	เขี้ยวแฉ็ก	-		เขี้ยวจัก
	ซับแฉ็ก	-		ทนที่เคียว
	แฉ็ก	-		แฉ็กที่เคียว
(ส.ช.)	พา	-	(ก.ท.)	พาน
	พลาางพน	-		จะ เช่น พาซื้อพาน - จะซื้อเกี้ยว
	เพ็ดหน้า	-		เลย เช่น ไปพลาางพน - ไปเลย
	เพ้อ	-		ก่อนหน้า เช่น เพ็ดหน้าไป-ก่อนหน้าจะไป
	พึด	-		เสียเรื่อย เช่น ทำเพ้อ - ทำเสียเรื่อย
	พึด	-		เด็ดขาด, เลยที่เคียว เช่น
		-		ไม่กินพึด - ไม่กินเด็ดขาด
		-		ไม่ชอบพึด - ไม่ชอบเลยที่เคียว
		-		ไม่เอาพึด - ไม่เอาเด็ดขาด
	ไม่กำหนด	-		ไม่แน่, ว่าไม่ได้
	ไม่ชด	-		ไม่คุ้ม, ได้ไม่พอเสีย
	ไม่ตั้งใจ	-		ไม่ราบรื่น, ไม่สะดวกเพราะถูกรบกวน เช่น
		-		ทำฮานไม่ตั้งใจ หรือ กินข้าวไม่ตั้งใจ หมายถึง
		-		ความวุ่นวายกำลังทำงาน หรือ กำลังกินข้าวอยู่
		-		มีคนมารบกวน ขัดจังหวะ
	ไม่พบนั่น	-		มาयงั้น, มิฉะนั้น
	ไม่หนอย	-		ไม่ไธย้อย, ไม่ใช่เล่น
	ไม่หยอก	-		ไม่ไธย้อย, ไม่ใช่เล่น
	ไม่ฮาย(ง่าย)	-		ไม่ไธย้อย, ไม่ใช่เล่น
	ยะ	-		หาง
	โล่ได้	-		บางที่ เช่น โล่ไธย้อยไม้ตก - บางที่ไธย้อยไม้ตก

(ส.ข.) แรกคั้น	-	(ก.ท.) เมื่อคั้นนี้
แรกเคี้ยวใจ	-	เมื่อตะก
แรกวา	-	เมื่อวาน
แรกวาซื้อ	-	เมื่อวานขึ้น
แรกหัวรุ่ง	-	เมื่อเช้ามือ
รอด	-	ไหว เช่น ยกไม้รอด - ยกไม้ไหว
ล่ำล่า	-	มาก่า เช่น กินล่ำล่า - กินมาก
ลันคี่	-	คึกว่า เช่น หนังสือลันคี่อย่าแล-หนังสืออย่าดู
หายหุด	-	โพน เช่น โกลหายหุด-โกลโพน <u>คึกว่า</u>
หืดหุ่ย	-	เล็กน้อย เช่น ทำหืดๆหุ่ยๆตามเรื่อง - ทำเล็กๆน้อยๆตามเรื่อง
เหิด	-	เหมอ เช่น เคนเหิด - เคนเหมอ เหิดแล - เหมอมอง
หนอยๆ	-	คอยๆ, เบาๆ เช่น คีหนอยๆ - คีเบาๆ แหล่งหนอยๆ - พุดเบาๆ
เหลย	-	อิก เช่น ย้งอยากเหลย - ย้งหิวอิก
หว่างไหน	-	เวลาไหน เช่น เอาหว่างไหนนอน - เอาเวลาไหนนอน หาม่ายหว่างไหนเปล่า - ไม่มีเวลาไหนว่าง
หว่างอี่	-	มัวแต่, กว่าจะ เช่น หว่างอี่อี่อี่อยู่พอตรีออกก่อน - มัวแต่ซื่ออยู่พอตรีออกก่อน วันแล้ววันเล่าหว่างอี่ไคมา - วันแล้ววันเล่ากว่าจะไคมา
อี่	-	จะ เช่น ว่าอี่ไป - ว่าจะไป รถอี่เห็ง - รถจะทับ

(ส.ข.) อ้อย, อิตาย - (ก.ท.) จะตาย เช่น รอนอ้อย, รอนอิตาย - รอนจะตาย

เหมือนอ้อย - เหมือนจะ เช่น รอนเหมือนอ้อย - รอนเหมือนจะ
(เป็น)บ้า

อยู่ที่ - อยู่ที่ เช่น เขาคองไปอยู่ที่ - เขาคองไปอยู่ที่
อยู่แล้ว - อยู่แล้ว เช่น

อยู่แล้วปานนี้ไฟคงกินหมดแล้ว - อยู่แล้วปานนี้ไฟคงไหม้หมดแล้ว

อื่น (ออกเสียง เอ็น) - ใหม่, หลัง เช่น ไปเอาเอ็นตา - ไปเอาใหม่
คอยมาวันเอ็น - คอยมาวันหลัง

แสมๆ, แสบๆ - อย่างซึกซา อย่างอืดอาด เช่น
ทำอะไรแสมๆจัง - ทำอะไรซึกซาจริง

ฮ้อบ - เสียเลย เช่น
เคียวตีให้ฮ้อบไป - เคียวตีเสียเลยนี่
สมน้ำหน้าฮ้อบอยู่ไม่แฉง - สมน้ำหน้าอยู่ไม่ฉงเสียเลย (อยากอยู่
ไม่ฉง)

๑. คำที่ใช้แทนนาม ในสงขลาส่วนมากก็เหมือนกันในกรุงเทพฯ ที่ต่างกันก็
มีบ้าง คือ คำที่ใช้แทน แม่ ในสงขลาใช้กันต่างๆ นอกจากคำว่า แม่ คือ

บางคนใช้คำว่า นม เรียกแม่ หรือ แทนแม่ คำนี้ในชนบทชอบใช้กัน
มาก ส่วนในตัวเมืองก็ใช้บ้างเพียงส่วนน้อย เช่น พูควา นมไปไหน - แม่ไปไหน

บางคนเรียก ฉี (มาจาก เจ) แปลว่า พี่ บางคนก็เรียก น้า
เช่นเดียวกับกรุงเทพฯ

นอกจากนี้ยังมีคำ เพื่อน ซึ่งใช้เป็นผู้รุษที่ ๓ และ สุ เป็นผู้รุษที่ ๒
แต่ทั้ง ๒ คำนี้ ได้กล่าวแล้วในเรื่อง คำในวรรณคดี

๗. ในสงขลายังมีคำบางคำซึ่งแปลกออกไป และใช้ไต่หลายกรณี เท่าที่สำรวจได้มีคำ พลี ไรไฉ่ ส่า อยู่ คือ

พลี คำนี้แต่ละจังหวัดในภาคใต้ออกเสียงไม่เหมือนกันทีเดียว เช่นเดียวกับคำอื่นๆ ในสงขลาออกเสียง ผลี นครศรีธรรมราช ปรีอ, สุราษฎร์ ปรีอ เป็นต้น ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะความหมายของคำที่ใช้ในสงขลาเท่านั้น ซึ่งใช้ได้หลายความหมายดังนี้

๑. แปลว่า เป็นไร ใช้ในความว่า ไม่ผลี - ไม่เป็นไร

๒. แปลว่า ทำไม เช่น ผลีไม่ไป - ทำไมไม่ไป
ผลีตาม่าย - ทำไมจะไม่บี

๓. แปลว่า กะไร ใช้ในความว่า ซึ่งผลี - ซึ่งกะไร

๔. แปลว่า อย่างไร, ยังไง, เป็นไง, ไง เช่น

(ส.ข.) ทำผลี - (ก.ท.) ทำอย่างไร

เดินผลีไม่แลให้ดี - เดินยังไม่คู่ให้ดี

เด็กคนนี้ผลีสักที - เด็กคนนี้เป็นไฉนะ

ว่าผลีอีไปม่าย - ว่ายังจะไปไหน

ผลีบายคีเหอ - เป็นใสบายคีหรือ

ทำผลีสักที - ทำใถึงจะดีหนอ

นอกจากนี้ยังผสมกับคำอื่นอีก เช่น พันผลี ผลีไฉ่

พันผลี - เป็นยัง, เป็นใ, ยัง เช่น

(ส.ข.) เรื่องมันเป็นพันผลี - (ก.ท.) เรื่องมันเป็นยัง, อย่างไร

ทำพันผลี - ทำยัง, ทำอย่างไร

กินพันผลีกาไม่รู้ - กินเป็นใก็ไม่รู้

ผล็่อ'โน แปลไต่หลายอย่าง คือ

๑. รู้สึกไม่ใครจะสบาย ครั้นเนื้อครั้นตัว เช่น
(ส.ข.) วันนี้ผล็่อ'โนจน - (ก.ท.) วันนี้รู้สึกไม่ใครจะสบาย

๒. สติไม่ดี เช่น
(ส.ข.) คนนี้พาผล็่อ'โน - (ก.ท.) คนนี้ชักจะไม่เต็มเต็ง, สติไม่ดี

๓. รส, กลิ่น ไม่ใครจะดี กำลังจะเสีย เช่น
(ส.ข.) แกงนี้รสผล็่อ'โน - (ก.ท.) แกงนี้รสมันไม่ใครจะดี

๔. ยิ่งงักไม่รู้
(ส.ข.) เดินผล็่อ'โน - (ก.ท.) เดินยิ่งงักไม่รู้

โร'โน (ออกเสียง โล'โน) แปลไต่หลายอย่าง คือ

๑. เป็นคำอุคที่ผู้พูดกล่าวขึ้นโดยความรำพันถึงเหตุการณ์ หรือ
สิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งยิ่งงักไม่ออกมา โล'โน แปลว่า อะไรหนอ

๒. เป็นคำตอบของคนที่กองการจะปกปิดสิ่งที่ตนกำลังกระทำนั้น
เช่น เก๊กๆแอบกินขนม เมื่อถูกถามว่า ทำโล จะตอบว่า ทำโล'โน

๓. ใช้ในความหมายว่า อะไรก็ไม่รู้ เช่น คนโล'โน - คนอะไรก็ไม่รู้
เขาเอาโล'โนมาให้ - เขาเอาอะไรมาให้ก็ไม่รู้ (ยังไม่ได้เปิดดูเลยไม่รู้ หรือ
เปิดดูแล้วเป็นของที่ไม่รู้จัก ไม่เคยเห็นมาก่อนก็ได้)

๔. อาจใช้เป็นคำคำก็ได้ เช่น ลูกโล'โน - ลูกอะไร หมายถึง
ลูกอุบาทว์ ชาติชั่ว ก็ได้

สา ในสงขลาใช้ไต่หลายความหมาย คือ

๑. รู้สึก, คงจะ เช่น
(ส.ข.) สา'ยังงัก - (ก.ท.) รู้สึกคอยยังงัก
สา'เย็นตัว - รู้สึกเย็นสบาย หรือเย็นๆจะไม่สบายก็ได้

(ส.ข.) สาขัคราน - (ก.ท.) รู้สึกช้เกี่ยจ

สาไม่ไป - รู้สึกว่าจะไม่ไป, คงจะไม่ไป

สานาถอย - รู้สึกว่าน่าอรอย, คงจะอรอย

สาหาไม่ลม - รู้สึกว่าไม่มีลม, คงจะไม่มีลม

๒. รู้สึกขยะแขยง เช่น

(ส.ข.) สาจ้งไม่หาญกิน - (ก.ท.) รู้สึกขยะแขยง (คิดว่าของนั้นต้องสกปรกแน่) เลยไม่กล้ากิน

สาจ้งไม่หาญเหยียบลงไป - รู้สึกขยะแขยง ไม่กล้าเหยียบลงไป

๓. สา - พยายามคิด, พยายามนึก เช่น

อย่าสา - อย่าพยายามนึกถึง, อย่าพยายามคิด เช่น

(ส.ข.) อย่าไปสาว่ามันเจ้งแล - (ก.ท.) อย่าพยายามคิดว่ามันเจ้งช

ถ้าสาว่ามันเจ้งมันก็เจ้ง - ถ้าพยายามคิดว่ามันเจ้งมันก็เจ้ง

๔. ไซเป็นคำผสม มีความหมายเฉพาะ เช่น

สากั่ว - กั่ว, รู้สึกกั่ว เช่น สากั่วผี - กั่วผี

สาใจ - ร้อนตัว เขาไม่ได้สาใจไปเอง - เขาไม่ได้สาใจ
ร้อนตัวไปเอง

สาลือ' - รู้สึกเป็นใจบาง

สาสา - รู้สึกคล้ายๆกับ เช่น สาสาอิเป็นลม-รู้สึกคล้ายๆกับจะเป็นลม

ไม่สา - ค้าน, ไม่รู้สึกเจ้ง เช่น ว่าเจ้งๆแล้วยังไม่สา - ว่าเจ้งๆ
แล้วยังไม่รู้สึกเจ้ง(ค้าน)

ภาคที่ ๓

วิธีกำหนดคำชี้ใช้ในภาษาสงขลา

ใบที่นี้จะโคกลงถึงวิธีกำหนดคำชี้ใช้ในภาษาสงขลา ซึ่งมีทั้งที่ต่างกันและเหมือนกัน ตามหัวข้อต่อไปนี้ คือ

๑. คำชี้ ในสงขลาก็มีวิธีชี้คำใช้ในภาษา และใช้ในลักษณะเดียวกับกรุงเทพฯ เกือบทุกอย่าง สลับที่ต่างกับมคังนี้คือ

ก. ในสงขลาไม่มีคำว่า "แต่ละ" ใช้ ใช้วิธีชี้คำที่เป็นลักษณะนามแล้วจะมีความหมายว่า แต่ละ เช่นพูดว่า

ไซโกห้วยห้วยจวน — ไซโกแต่ละฟองโตมาก

บานหลังหลังเอียคหิดเคียว — บานแต่ละหลังเล็กนิดเคียว

ปลาตัวตัวพิจัง — ปลาแต่ละตัวอวนมาก

ลูกคนคบคิจัง — ลูกแต่ละคนคิมาก

เคื่อตัวตัวคคจาด — เคื่อแต่ละตัวคคมาก

หมมชินชินฮาม — หมมแต่ละชินงาม

ข. บางครั้งใช้วิธีชี้คำลักษณะนามอย่างเคียวเท่านั้น ไม่มีคำอื่นประกอบเลย จะมีความหมายว่า "แต่ละ...โต" หรือ "แต่ละ...เล็ก" ก็ได้แล้วแต่ว่าผู้พูดต้องการชมหรือคำหิ เช่น ผู้พูดกำลังถือเงาะที่ขนาดโตอยู่และต้องการจะชมว่าเงาะลูกโตก็พูดว่า ลองแลตามเฮาะนี้ห้วยห้วย — ลองคฺชิเงาะพวกนี้แต่ละใบโต ถ้าผู้พูดคบเคียวกับเห็นคนๆหนึ่ง ถือเงาะลูกเล็กๆอยู่เขาต้องการจะติ ก็ใช้คำพูดประโยคเคิมก็ได้ แต่หมายความว่า "แต่ละ...เล็ก" เช่น ลองแลตามเฮาะของคนนั้นห้วยห้วย — ลองคฺชิเงาะของคนนั้นแต่ละใบเล็ก

หรือ คำพูดประโยคเคียวกับ ถ้าคนพูดเป็นคนละคนความหมายก็ต่างกัน เป็นความหมายตรงกันข้าม เช่น คนชายพูดว่า แลตามนาวห้วยห้วย หมายความว่า

ผู้ชายต้องการจะพูดว่า คุณมีมะนาวของเขาแต่ละใบโต ถ้าคนซื้อพูดคำพูดอย่างเดียวกัน
หมายความว่า แต่ละใบเล็ก เป็นต้น

๒. คำซ้อน ในสงขลาก็มีคำซ้อนใช้ คือ เอาคำที่มีความหมายอย่างเดียวกัน
มาซ้อนกัน และคำที่นำมาซ้อนนั้นยังใช้ตามลำพังก็ได้ เช่น

(ส.ข.)	ไซไล	-	(ก.ท.)	เถลไถล
	ทั้งเพทั้งเพ	-		ทั้งหมดทั้งสิ้น
	เวทนาเสกสา ^๑	-		ลำบากลำบน
	แห้มคณาค	-		หมกเกลี้ยง
	เถาถึก ^๒	-		ใหญ่โต

มีบางคำที่นำมาซ้อนกันแล้วความหมายตกอยู่ที่คำๆเดียว อีกคำหนึ่งกลายเป็น
คำไม่มีความหมายในภาษาหรือมีเพียงเงา ๆ แต่ไม่ใช้ตามลำพังเลย เช่น

(ส.ข.)	ซึกซึกเท็จ	-	(ก.ท.)	โกหกพกลม	คำซึก	แปลว่า	โกหก
	สวย	ซึกเท็จ					ไม่ใช้ตามลำพังเลย
	แสรง	แกลง	-	แกลง	คำว่า	แสรง	ไม่ใช้ตามลำพังเลย

๓. คำกลับหน้ากลับหลัง ในสงขลามีคำที่เรียงกลับกันกับกรุงเทพฯ คว
ดังคำต่อไปนี้ คือ

(ส.ข.)	คังขาว	-	(ก.ท.)	ขาวคัง
	ไมรูฟัง	-		ฟังไมรู (เรื่อง), ฟังไม่เข้าใจ
	ลูกหลวน	-		แหงลูก
	สูบยา	-		ยาสูบ

๑. เวทนา ในสงขลา อาน เวคบา แปลว่า ลำบาก
เสกสา คงจะมาจากมะลายู แปลว่า ลำบาก เช่นกัน

๒. คำ เถา ในสงขลาตามปกติแปลว่า แก แต่ในที่นี้ แปลว่า ใหญ่โต เช่น
ชามหวยเถาเถา - ชามใบโตๆ
คำ ถึก ปกติแปลว่า หนุม แต่ในที่นี้แปลว่า ใหญ่, โต เช่น
วัวถึกถึก - - วัวตัวโต ๆ

ไชคำ เต็ม นำหน้า เซบ

(ส.ช.) เต็มขาว - (ก.ท.) โศเป็นหนุ่ม
เต็มสาว - โศเป็นสาว

ไชคำ ทำ นำหน้า เซบ

(ส.ช.) ทำขาว - (ก.ท.) อวดทำเป็นหนุ่ม
ทำสาว - อวดทำเป็นสาว
ทำเฒ่า - อวดทำเป็นผู้ใหญ่, อวดคิมาสั่งสอน
ทำแตก - แยกคับ
ทำเคย - ทาเป็นไม่รู้ไม่รู้
ทำแสร้ง, ทำอุทธี - แผลงอุทธี (สำหรับเด็ก ๆ)
ทำที - ทำท่าทางไม่ตรงกับใจจริง เซบ
เวลาใครเรียกให้กินขนม ถ้าเป็นเด็กทำที
คอหนาจะแสดงท่าทางเป็นว่าไม่อยากกิน
แต่พอกลับหลังไปแล้วก็ไปเอามากิน

ไชคำ ปาก นำหน้า เซบ

(ส.ช) ปากเหี้ยก, ปากเปี้ยก, ปากคั้น - ปากบอน
ปากมาก, ปากกลา - จิตจาง, ปากจึก, เกียง เกง

ไชคำ พุง นำหน้า เซบ

(ส.ช.) พุงซิบ - (ก.ท.) ทองซิบ
พุงปลา - ไตปลา
พุงเพาะ - คับโตใส่พุง
พุงแพลัน - ทองกาง
พุงยิบ - ทองยิบ
พุงใหญ่ - มีทอง

<u>ไซ</u> กำ <u>แม่</u> <u>น้ำ</u> หน้า	เรียกลิงที่มีลักษณะ โต, ใหญ่ เช่น
(ส.ข.) แม่กุง	- (ก.ท.) กุงตัวโต
แม่ขัน	- ขันใบโตๆ
แม่ถวย	- ชามใบโตๆ
แม่โคม	- กะละมังใบโตๆ
แม่เล็บ(เรือ)	- ตัวเรือใหญ่
แม่เสือ	- เสือตัวโต คือ เสือชั้นนอก

<u>ไซ</u> กำ <u>ลูก</u> <u>น้ำ</u> หน้า	ก. เรียกลิงที่มีลักษณะ เล็ก เช่น
(ส.ข.) ลูกกุง	- (ก.ท.) กุงตัวเล็ก
ลูกขัน	- ขันใบเล็ก
ลูกถวย	- ชามใบเล็ก
ลูกโคม	- กะละมังใบเล็ก
ลูกมิด	- มิดเลมเล็ก

ข. คำลูกในสงขลามักจะใช้กับของ เล่นของเด็กๆ
ที่มีลักษณะเล็กๆ เช่น ลูกหม้อ ลูกเตียง ลูกกรรม เป็นต้น

ค. คำลูกในสงขลาใช้นำหน้า ฟืชและผลไม้ ส่วนมาก
ตรงกับคำ มะ ในกรุงเทพฯ เช่น

(ส.ข.) ลูกม่วง	- (ก.ท.) มะม่วง
ลูกเขือ	- มะเขือ
ลูกกรูด	- มะกรูด เป็นต้น

ไซกำ สาย น้ำหน้า เช่น

(ส.ข.) สายค้อ	- (ก.ท.) สร้อยค้อ

(ส.ข.) สายมือ — (ก.ท.) สร้อยข้อมือ

สายเอว — เข็มขัด

สายหมา^๑ — เชือกผูกคอกวัว

ไซคำ หัว นำหน้า ซึ่งกรุงเทพฯ ไม่มีคำเช่นนี้ไซ เช่น

(ส.ข.) หัวที — (ก.ท.) ทีแรก

หัววัน — แตะเขา, ก่อนคนอื่น

หัวหมัด — กำปั้น

หัวหมอ — บักเลง, คนตลบตลวง

หัวมีค — คอบเขาแต่ยังมีคอยู่

หัวเข้า — เข้ามืด

หัวรุ่ง — กอนย่ำรุ่ง, จวนจะรุ่งเช้า

หัวคำ — โพลเพล

หัวสบ — รอยคอก (ตรงที่มาพบกัน)

หัวนา — คับนา

หัวโพก — ตะโพก

หัวรอ — บริเวณริมทะเล หรือริมคลองที่มีเขื่อนกัน

หัวศอก — ขอสอก

นอกจากนี้ พืชจำพวกที่เป็นหัวในสงขลาจะไซคำ หัว นำหน้าทั้งนั้น เช่น

(ส.ข.) หัวมัน — (ก.ท.) มัน

หัวบอน — เผือก

หัวแห้ว — แห้ว

หัวข่า — ข่า เบิงตน

๑. คำหมา ใบเรื่องค่านามต่างๆ ไป

ใช้คำ ออก เช่น

- (ส.ช.) ออกเลือก - (ก.ท.) เลือคออก
- ออกหัด - หลีกหนอย
- ออกกาก, ออกเซ - เสียเด็ก, ชุกชน
- ออกสิง - ทาลิง, ชนอยางกับสิง
- หาไมออก - หาไมไค, หายาก เช่น

คนคัพนี้หาไมออก - คนคัพยงนี้หาไมไค. หายาก หรือ ชองชาคครว-
หาไมออก - ชองชาคครวหาไมไค, หายาก

๕. วิธีใช้คำ "อยู่" ในสงขลา

ในสงขลาใช้คำว่า "อยู่" เหมือนกริยา verb to be ในภาษาอังกฤษ
 ในควมว่า เป็น เช่น (ส.ช.) เขาอยู่สวย ตรงกับ She is beautiful
 เบงตน แตคำ อยู่ ในสงขลา สวมมากใช้เฉพาะกับลักษณะ รูปร่าง หน้าตา
 ทาทาง เทานั้น จะเป็นลักษณะของ คน สัตว พืช สิ่งชอง ก็ไค ฉะนั้น คำ อยู่
 ในกรณีนี้มักจะมีควมหมายตรงกัน ลักษณะ รูปร่าง หน้าตา ทาทาง ในกรุงเทพฯ
 (คังตัวอย่างในชอ ก.) หรือ บางทีในกรุงเทพฯ ไมคองมีคำแปลคำ อยู่ ในสงขลาแล
 (คังตัวอย่างชอ ช.)

- ตัวอย่างชอ ก. (ส.ช.) เขาอยู่ชด - (ก.ท.) หน้าตาเขาชด
- เขาอยู่ค่า - รูปร่างเขาเค็ย
- เขาอยู่ชคราน - ทาทางเขา (เบงคน)ช็เก็ยจ
- หมนอยู่นารอย - ชนมนัลักษณะนารอย
- คนไมอยู่ไมนาคาย - คนไมหน้าตาไมนาคาย
- บานอยู่ไมนารอน - บานนี้ลักษณะไมนารอน

ตัวอย่างขอ ข.

(ส.ข.) เขาอยสวย

— (ก.ท.) เขาสวย

เขาอยสวย

—

เขาสวย

หมนีอยบากิน

—

ขนมนีนากิน

คำ อยย ที่ใช้ในลักษณะคำ ผสม คือใช้ในความหมายเฉพาะก็มี

ถึงตัวอย่างต่อไปนี้ คือ

(ส.ข.) อยยจริง

— (ก.ท.) แยจริง

อยยชบ

—

(คน) รูบรางแงแรง, สำสัน, สมบรณ
(ของ) ทนทาน

อยยคิ, อยยสวย

—

สวย, หนาตาคิ เช่น ค็กคนนีอยยคิ —
ค็กคนนีหนาตาคิ, สวย

อยยมเละ

—

หนาตาหนากลียค, ทาทางเป็น

อยยงัว

—

หนาตาพอใชใค

อยยรุงรัง

—

มมเารุงรัง แตง เื่อแตงคัวเร็ยบรอย

อยยแลว

—

แยแลว

หนังสือที่ไซประกอบการเรียบเรียง

๑. นิรุกติศาสตร์ ภาค ๑, ภาค ๒
 - ศาสตราจารย์พระยาอนุมานราชชน อ.ค. (กิตติมศักดิ์)
 - พิมพ์ที่โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม
 - พ.ศ. ๒๔๕๔
๒. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน
 - พิมพ์ที่โรงพิมพ์สหการพิมพ์
 - พ.ศ. ๒๔๕๘
๓. ปทานุกรม
 - กรมตำรา กระทรวงธรรมการ
 - พิมพ์ที่โรงพิมพ์กรมตำรา กระทรวงธรรมการ
 - พ.ศ. ๒๔๓๐
๔. พจนานุกรม ไทย - มะลายู
 - นิมะ ประνομวงศ์ และ โมหมัค อับดุลกาเดร์
 - พิมพ์ที่โรงพิมพ์ไทยสัมพันธ์
 - พ.ศ. ๒๔๕๕
๕. อภิธานพื้นเมืองมณฑลปักษ์ใต้
 - กรมวิชาการ กระทรวงธรรมการ
 - พิมพ์ที่โรงเรียนช่างพิมพ์วัดสังเวช
 - พ.ศ. ๒๔๓๕
๖. หลักภาษาไทยพายัพ
 - พระปริยัติวงศาจารย์ (อตุตสีโว พุ ป.๖)
 - พิมพ์เป็นที่ระลึกในงานทำบุญอายุครบ ๔ รอบ
 - พ.ศ. ๒๔๕๒

๗. Malay - English Dictionary
 - R.J. Wilkinson
 - Kelly and Walsh, Ltd., Singapore
 - A.D. 1901.
๘. An Abridged Malay - English Dictionary
 - R.J. Wilkinson
 - Macmillan and Co., Ltd., London
 - A.D. 1948.
๙. Thai - English Dictionary
 - George Bradley McFarland, M.D.
 - (อำมาตย์เอกพระเจ้าวชิรวิทยาคม)
 - Printed at the Bangkok Times Press Ltd., Bangkok.
 - A.D. 1941.
๑๐. English and Malay Vocabulary Vol. 1-2
 - Frank A. Sweetenham
 - W.B. Whittingham and Co., London.
 - A.D. 1886.
๑๑. Language
 - Leonard Bloomfield
 - George Allen and Unwin Ltd., London
 - A.D. 1935.
๑๒. An Introduction to Modern Linguistics
 - L.R. Falmer
 - Macmillan and Co., Ltd., London.
 - A.D. 1936.

๑๓. Elements of the Science of Language

- Irach Jehangir Sorabji Taraporewala B.A., Ph.D.,
Barrister - at - Law
- Printed Calcutta University, India
- A.D. 1951.

๑๔. หลักภาษาไทย

- พระวร เวทย์พิสิษฐ์
- สำนักพิมพ์ชุมนุมสาย
- พ.ศ. ๒๔๘๘

๑๕. วาดวยภาษาต่างๆ ในสยามประเทศ

- พระยาประชากิจกรจักร (แช่ม บุนนาค)
- พิมพ์ที่โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร
- พ.ศ. ๒๔๖๒

๑๖. ไทย - จีน

- พระยาอนุমানราชชน (ยง เสฐียรโกเศศ)
- พิมพ์แจกในงานปลงศพ นายหลี่ เสฐียรโกเศศ
- พ.ศ. ๒๔๗๘

๑๗. วิทยาจารย์ เล่ม ๒๘ ตอน ๑๔

- "แนวสำเนียงปักข์ไต" -พรหมมาณพ - หน้า ๑๑๐๐-๑๑๑๓
- พิมพ์ที่โรงพิมพ์อักษรนิติ บางซุ่มพรหม
- ๑๔ กรกฎาคม ๒๔๗๔

๑๘. คุณภาพ (นิตยสารกระทรวงยุติธรรม) เล่ม ๑๒ ปีที่ ๓

- อุทัย สุภนิกย์ (ผู้พิพากษาศาล จังหวัดนครศรีธรรมราช)
- ๓ ธันวาคม ๒๔๘๘

๑๙. กำศรวลศรียปราชญ์ หน้า ๙, ๑๓, ๑๖, ๒๔.

- พิมพ์ที่โรงพิมพ์เอ็มศรี

- พ.ศ. ๒๔๙๑

๒๐. นิราศเจ้าฟ้า (ประชุมกลอนนิราศต่าง ภาคที่ ๑)

- สุนทรภู่

- พิมพ์ที่โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

- พ.ศ. ๒๔๖๕

๒๑. นิราศพระแท่นดงรัง (ประชุมกลอนนิราศต่างๆ ภาคที่ ๒)

- สุนทรภู่

- พิมพ์ที่โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

- พ.ศ. ๒๔๖๖.

๒๒. นิราศพระปฐม

- กรมหลวงวงษา

- พิมพ์ที่โรงพิมพ์ไทย สพานยศเส

- พ.ศ. ๒๔๕๖

๒๓. โคลงนิราศพระยาตรัง

- พระยาตรัง

- พิมพ์ที่โรงพิมพ์ไทย สพานยศเส

- พ.ศ. ๒๔๕๖

๒๔. พระราชนิพนธ์เงาะป่า

- รัชกาลที่ ๕ ทรงพระราชนิพนธ์ เมื่อ ๒๔๔๘

- พิมพ์ที่โรงพิมพ์ไทย สพานยศเส

- พ.ศ. ๒๔๕๖

๒๕. พระราชนิพนธ์รามเกียรติ์ฉบับพระเจ้ากรุงธนบุรี

- พิมพ์ในงานศพ นายอาคม อินทรโยธิน
- พิมพ์ที่โรงพิมพ์พระจันทร์
- พ.ศ. ๒๔๘๔

๒๖. พระราชนิพนธ์สังข์ทอง

- รัชชกาลที่ ๒
- พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภา
- พ.ศ. ๒๔๘๕

๒๗. พระราชนิพนธ์ อีเหนา หน้า ๑๕๓, ๔๕๒, ๔๖๑, ๔๘๓, ๕๐๓, ๕๐๔๕๔๘, ๕๕๖, ๖๕๕, ๖๕๗, ๖๖๒, ๗๒๒, ๘๓๓, ๑๑๒๔, ๑๑๓๐, ๑๑๕๖.

- รัชชกาลที่ ๒
- พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภา
- พ.ศ. ๒๔๘๒

๒๘. มหาชาติคำหลวง หน้า ๓๒, ๕๒, ๘๔, ๘๗, ๑๔๕, ๑๔๖, ๑๖๑, ๑๖๔, ๑๖๘, ๑๗๑, ๑๗๒, ๑๗๓, ๑๗๔, ๑๗๕, ๑๗๖, ๑๗๘, ๑๘๔, ๒๐๕, ๒๑๓, ๒๒๐, ๒๒๗, ๒๕๓, ๒๖๓, ๒๗๖, ๓๒๔, ๓๕๗, ๔๘๓,

- พิมพ์แจกในงานฉาปนกิจศพ นายชิต นภาศัพท์ (หมอชิต)
- พิมพ์ที่โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย
- พ.ศ. ๒๔๘๖.

๒๙. มหาเวสสันดรชาดก หน้า ๔๔, ๓๓, ๓๖, ๑๕๓, ๑๖๒, ๑๖๖, ๑๗๑, ๑๗๓, ๑๘๖, ๒๑๐, ๒๑๕, ๒๑๘, ๒๒๘, ๒๓๐, ๒๔๕, ๒๕๕, ๓๐๓,

- พิมพ์ที่โรงพิมพ์ศรีหงส์ (ครั้งที่ ๖)
- พ.ศ. ๒๔๘๐

๓๖. ดิลิตพระลอ หน้า ๔, ๘, ๑๓, ๑๕, ๒๕, ๑๐๒, ๑๐๕, ๑๑๕,

- กองวิชาการ กระทรวงธรรมการ
- พิมพ์ที่โรงเรียนช่างพิมพ์วัดสังเวช
- พ.ศ. ๒๔๓๓

๓๗. ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง (ในหนังสือประวัติศาสตร์ไทย)

- นายเปื้อง ณ นคร ป.ม.
- พิมพ์ที่ไทยวัฒนาพานิช
- พ.ศ. ๒๔๕๔.

๓๘. สมุทโฆษคำฉันท์

- พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภา
- พ.ศ. ๒๔๕๓

๓๙. เสภาขุนช้างขุนแผน ฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ หน้า ๓, ๖, ๙, ๑๕, ๒๖, ๒๗, ๒๘, ๓๒, ๓๓, ๓๕, ๔๒, ๔๓, ๔๓, ๕๘, ๖๗, ๑๐๒, ๑๒๔, ๒๒๓, ๒๕๗, ๒๕๘, ๓๑๕,

- พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภา
- พ.ศ. ๒๔๕๒.

๓๙. ไทย

- หมอ วิลเลียม คลิฟตัน คอคคุด
- กระทรวงการต่างประเทศ พิมพ์แจกในการทอดกฐินพระราชทาน ณ วัดเชวมาริตาราม จังหวัดนนทบุรี
- พิมพ์ที่โรงพิมพ์กรมแผนที่
- พ.ศ. ๒๔๘๓

๓๙. พจนานุกรมภาคเหนือ

- จ.จ.ส.
- สำนักพิมพ์คลังวิทยา
- พ.ศ. ๒๔๕๘

๓๖. พงศาวดาร เมืองสงขลา

- เจ้าพระยาศรีธรรมมาธิเบศ (จิตร ฅ สงขลา)
- พิมพ์ช่วยในงานพระราชทานเพลิงศพ พระยาวิเชียรคีรี (ชม ฅ สงขลา)
- พิมพ์ที่โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร
- พ.ศ. ๒๔๘๒

๓๗. พระราชพงศาวดาร ฉบับพระราชหัตถเลขา

- สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช พิมพ์ขึ้นเป็นส่วนพระกุศลทานมัย ในงานพระศพ..
- พ.ศ. ๒๔๕๕

๓๘. เรื่องของชาติไทย

- พระยาอนันตมานราชชน (เสฐียรโกเศศ)
- จัดาลงกรณมหาวิทยาลัย แจกในงานกรฐินพระราชทาน ณ วัดปทุมวนาราม พิมพ์ที่โรงพิมพ์ไทยเซรม
- พ.ศ. ๒๔๘๓

๓๙. หลักไทย

- รองอำมาตย์โท สง่า กาญจนาคพันธ์
- พิมพ์ที่โรงพิมพ์ไท
- พ.ศ. ๒๔๗๑

๔๐. อักษรานุกรมภูมิศาสตร์

- พิมพ์แจกในงานฌาปนกิจศพ แส กนิษฐดิษ
 - พ.ศ. ๒๔๘๑
-